

דבר ה

בעזה"י

ספר

דעת תורה

דעת

עמי תחלתו ישראל (ומאל ד') אמר הקב"ה ובה ישראל שנקראו נחלה ויבנו בית המקדש שנקרא נחלה בזכות
התורה שנקרא נחלה (מכילתא בשלה"י)

תורה

תשמ"ג

זו הלכה

תמוז-אב

והוא יסלח אשמה. והוא ירבה עצמה. והוא יתן חכמה להבין נמהרים:
אספר תושיות. מתוקות לפיות. ואציב תלפיות. לישר העוברים:

יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו ישמח ישראל בעושיו בני ציון יגילו במלכם
אמן אמן אמן.
שמחו בה' וגילו צדיקים והרנינו כל ישרי לב

מתנה לבית המדרש מהמו"ל
על פי הרם הקדמונים
אסור להוציא את הספר
מבית המדרש

ספר

דעת תורה

ה'

מכתבים שנתקבלו

בענין לימודי חול הנוגע למצב דורינו

בענין מילה ופריעה בבת אחת

"הגדולים" ו"בני תורה"

מודעות

מכתב הסברה

נמסר לבית הדפוס לסדר
מה טובו אהלך יעקב, תמוז תשמ"ג

בעזר החונן לאדם רעת

. . . . ובאהים האחד-האמת אעזר, ועליו אבטח,
וממנו אשאל להורות אותי את הדרך הישרה אשר הוא רוצה בה, ושהיא מקובלת
בעיניו בדבור ובמעשה, בסתר ובגלוי.

ישעיהו טוביה הלוי דירעקטאר

Rabbi Shiah T. Director

842 E. 9th Street

Brooklyn, N. Y. 11230

מודעה ובקשה

בס"ד

אנו מבקשים מכל מי שבא לידם קונטרסים וספרים שיצאו לאור על ידי,
שיעיינו במש"כ שם, ואם המצא תמצא שם דברים שאינם אמתיים שיכתוב לי
טעמם ונימוקם ויעמידיני על האמת ואחזיק להם טובה.
בברכה לרבנן ותלמידיהן

* * *

Photocomposition by

"דפוס הדר"

EXCELLENT VARTYPER & PRINTER

195 Lee Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211

Tel.: (212) 384-4249

תוכן העניינים

ג ..... אקדמות מילין

ח ..... דע מה שתשיב

ט ..... במקום פתיחה

פרק ראשון

מכתבים שנתקבלו

י ..... מכתב מהרה"ג ר' משה דוב בעק והערות על הנ"ל

יז ..... הערות ומכתבי ברכה ממרנן רבנן ותלמידיהם בא"י ובחו"ל

כד ..... מכתב מעה"ק ירושלים אודות אגודת ישראל

כה ..... מכתב "ברכה" מהבית דין גדול בירושלים תרכ"א

כו ..... הערה על הנ"ל

פרק שני

אזהרה להסיר מכשול

כז ..... בענין לימודי חול הנוגע למצב דורינו

אזהרה להסיר מכשול

כח ..... הגרא"מ שך הגר"י קניבסקי

כט ..... שומע ומוסיף

לד ..... מכתב לחכם אחד בענין הנ"ל

לו ..... מכתב לראש מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל בא"י

לז ..... הסברה

בענין לימודי חול הנוגע למצב דורינו

לט ..... דברי הגאון הצדיק המפורסם רבינו הלל ל"ש אבדק"ק קאלאמיא

מג ..... דברי הגאון בהמ"ס שו"ת מנחת אלעזר

אוי!

מד ..... בזמנינו "הגדולים" השלימו עם ההשכלה

מה נאמר ומה נצטדק? ..... מה

מכתבים בענין לימודי חול שנכתבו לבן ישיבה בארצות הברית

מאת הגר"י לעוינשטיין זצ"ל ..... מז

ובחרת כחיים ..... נב

פרק שלישי

בענין מילה ופריעה בבת אחת

מחאה באזהרה גדולה וחמורה ..... נה

העתקה משו"ת אור המאיר

מאת הרה"ג רשכבה"ג ר' מאיר שפירא זצ"ל ראב"ד ור"מ כלובלין ..... נו

דעת תורה ..... נח

פרק רביעי

"הגדולים" וה"בני תורה" ..... נט

אל תהיה טיפש ..... סו

כת לצים ..... סח

האמת נגיד ..... עה

הנסיון והמציאות ..... עה

המחבאים קולם קול יעקב ..... עו

פרק חמישי

פסקי בתי דינים מודעות ומכתבים

פסק ב"ד מיותר מע"א זקני הדור זיע"א נגד לימוד חכמות זרות ..... עח

כרוז נגד השקאלעס ולימוד שפות זרות

מרן בהמ"ס זית רענן אב"ד קוטנא והגה"צ ר' נחום משאדיק זצ"ל ..... עט

פתגם האיסור נגד ראבבינער סעמינאר ..... פ

כרוז האיסור בענין בתי ספר בתערובת חול בקודש ..... פב

תשובה אודות הסעמינאר

מהר"ם שיק	פג
הוראת הנצי"ב מוואלוז'ין	פד
כרוז איסור בענין לימודי חול בישיבות	פה
בענין לימודי חול בישיבות ובית החרושת לרבנים	פו
מכתב הסברה	פח

הבעת תודה וברכה

תכלית חכמה היא תשובה ומע"ט ולעשות רצונו, ורצונו היא שישמח ד' במעשיו מעתה אם רואה אדם שחבירו עושה דבר מה שע"י כן יכול להסתבב שיתרבה כבוד שמים וכבוד התורה מן הצריכות היא שאיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק וכל אדם יודה על האמת, ולא להעלים עין ולעשות עצמו כאילו אינו רואה, ממקרא שכתוב ויראת מאלקיך, כל דבר המסור ללב ויהיה בעזרו ולפזרו ולהפיצו בישראל, ואצ"ל שלא לבזותו ולהשפילו — כמאמר חז"ל זונות מפרכסות זו את זו ת"ח לא כש"כ [כי מה האדם מבקש זר אלקים זרעו לכם לצדקה] ונשמרתם ברוחכם ובאשת נעוריך [היא למוד התורה הקדושה] אל יבגוד והלא אב אחד לכלנו וא"ל אחד בראנו ותורה אחת למורשה לנו.

עיין דברים סי' כד פ' י"ט, ושכחת עומר בשדה לא תשוב לקחתו למען יברכך ה' בכל מעשה ידיך. וז"ל הספרי, אמור מעתה נפלה סלע מידו ומצאה עני ומתפרנס בה הרי הוא מתברך עליה עכ"ל. מעתה אם אמרה תורה על שלא במתכוין כך, במתכוין הן המה ידידינו הנכבדים ד' עליהם יחי' שהמה שלוחי רחמנא להחזיקנו בכל פעולתינו, עאכו"כ שיברכם ה' לכל מעשה ידיהם בעוה"ז מפירותיהם — והקרן יהיה קיים להם לעולם שכולו ארוך.

לשון הקדמה לספר משכיל אל דל חלק ד'
בשינוי לשון קצת הצריך לענינו.

ראוי לאדם להתבונן במשפטי התורה הקדושה ולידע סוף ענינם כפי כחו. ודבר שלא ימצא לו טעם ולא ידע לו עילה אל יהי קל בעיניו ולא יהרוס לעלות אל ה' פן יפרוץ בו. ולא תהא מחשבתו בו כמחשבתו בשאר דברי החול. בוא וראה כמה החמירה תורה במעילה. ומה אם עצים ואבנים ועפר ואפר כיון שנקרא שם אדון העולם עליהם בדברים בלבד נתקדשו וכל הנוהג בהן מנהג חול מעל בה ואפילו היה שוגג צריך כפרה. קל וחומר למצוה שחקק לנו הקב"ה שלא יבעט האדם בהן מפני שלא ידע טעמן. ולא יחפה דברים אשר לא כן על השם ולא יחשוב בהן מחשבתו כדברי החול. הרי נאמר בתורה ושמרתם את כל חקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם. אמרו חכמים ליתן שמירה ועשייה לחוקים כמשפטים. והעשייה ידועה והיא שיעשה החוקים. והשמירה שיוהר בהן ולא ידמה שהן פחותין מן המשפטים. והמשפטים הן המצות שטעמן גלוי וטובת עשיתן בעולם הזה ידועה כגון איסור גזל ושפיכות דמים וכיבוד אב ואם. והחוקים הן המצות שאין טעמן ידוע. אמרו חכמים חוקים חקתי לך ואין לך רשות להרהר בהן. ויצרו של אדם נוקפו בהן ואומות העולם משיבין עליהן כגון איסור בשר חזיר ובשר בחלב ועגלה ערופה ופרה אדומה ושעיר המשתלח. וכמה היה דוד המלך מצטער מן המינים ומן העכו"ם שהיו משיבין על החקים. וכל זמן שהיו רודפין אותו בחשובות השקר שעורכין לפי קוצר דעת האדם היה מוסיף דביקות בתורה. שנאמר טפלו עלי שקר זדים אני בכל לב אצור פקודיך.

(רמב"ם סוף הלכות מעילה)

אקדמות מילין

אגודת ישראל (ואגודת הרבנים) בחרו, סוכ"ס, באחד שהתיר אסורים חמורים נגד כל חכמי הדורות, וזהו מציאות שא"א להכחיש, ופרסמו שהוא "פוסק הדור", ומינהו ראש. ופלא שכל חכמי התורה המשתתפים עם אגודת ישראל הסכימו לזה. וע"י שהם מחזקים אגודת ישראל הם מחזקים פסקיו של ראש מועצת גדולי התורה בהמ"ס אגרות משה. הרי מימות הרבנים הריפארמים, כימי רע"א והחתם סופר, לא היה מי שנקרא בשם רב בישראל וגדול בתורה שהתיר כ"כ דברים נגד מנהגי ישראל וההלכה המקובלת מדורות, ומה גם, שחידש דברים זרים שלא נשמע כזאת בישראל מעולם כדביארנו באריכות בספר דעת תורה ד' חלקים. והנאמר שם הוא רק קצור נמרץ מכל מש"א חכמי הדורות בעינים אלו.

בדורות הקודמים כשהי' איזה שאלה להלכה גדולי הדור הריצו תשובותיהם זה לזה, זה מקשה וזה מתרץ זה אוסר וזה מתיר עד שנחבררו הדברים מש"ס כבלי וירושלמי, הראשונים והאחרונים, לפעמים לא הסכימו להלכה ולפעמים יצא מהם הלכה ברורה. ועכ"פ מתוך מו"מ בהלכה נחבררו סוגיות עמוקות, ונתרבה עיון ועמל התורה בין מרגן רבנן ותלמידיהן. ונתקדש שמו יתברך ע"י עיון ועמל התורה וכמ"ש חז"ל על הפסוק "אם בחוקתי תלכו" שתהיו עמלים בתורה (ויקרא כ"ו וכמפרשי"ש), והקב"ה חדי בפלפולא דאורייתא ונתרבה הדעת ואורות האמת כישראל.

הי' קדוש ש"ש ברבים לראות גדולי תורה ותלמידיהם עמלים בתורה ולחמים מלחמתה לברר כל קוץ וקוץ של ההלכה ולהבין אמיתת הענין כפי הבנתם שנתן להם הי"ת, כמש"א ג' פעמים בכל יום "אתה חונן לאדם דעת" וכו' להבין הלכה ברורה ועמקי סודות התורה. וכמש"א "אבינו האב הרחמן רחם עלינו ותן בלבנו בינה, להבין ולהשכיל, לשמע ללמוד וללמד" וכו'. שזהו הרחמנות הכי גדולה שיכול להיות על האדם כשאינו מבין דברי תורה, לכן אנו מכקשים מהי"ת "רחם עלינו ותן בלבנו" וכו'.

לא כן כדורינו בעוה"ר, מכרזים על אחד שהוא "גדול הדור", "פוסק הדור" ואין צריך לברר ההלכה, ואין צריך לפלפל בדברי תורה, ואין צריך לתרץ קושיות או להודות על האמת.

והיות שכבר נתפרסם ע"י אגודת ישראל וע"י אגודת הרבנים שבהמ"ס אג"מ הוא "פוסק הדור" וא"א להרהר אחריו, וגדולי תורה שותקים כמסכימים, ההנהגה הנ"ל של שקר וזיוף ההלכה נתהפך ל"דעת תורה" להנהגה קבועה

בחלק גדול מהציבור ולסדר החינוך בהרבה ישיבות ועיד"ז (ע"י דרכים עקומים ושקרים) סוכרים המלמדים בהישיבות שיתברר הדין לאמיתה! ? בעוה"ר !

אגודת ישראל פרסמה שהגדולי תורה ממועצת גדולי התורה יש להם "דעת תורה" להנהיג הדור ולברר כל הלכה הנוגע להציבור. הלכות חמורות בענייני עיקרי הדת נתנו בידם לברר לאמיתה. הכי יש להם מדת האמת לברר הלכות אם משתתפים באג"י ומחזקים פסקי האגרות משה ועוד נגד כל חכמי הדורות בלי פוצה פה ומצפצף נגדו? מה יפה כחם מכת המזרחים ועוד שעזבו דרך המקובל? כל בעה"ב יודע, מהמקובל מדורות, שפסקי האגרות משה נגד המקובל מזו"פ הן, היינו אותם הבעה"ב שלא נתגדלו תחת השפעת אגודת ישראל, ואין עוזבים מה שקבלו מאבותיהם להלכה ברורה.

אבל נשתתפו עם אגודת ישראל אדמורי"ם, רמי"ם, ורבנן, וכו' והם הצליחו לזייף דברי תורה ולחנך הדור נגד המקובל מדורות. מה שלא הצליחו כזה העכו"ם באלפי שנים של שמדות רח"ל וגזירות ב"מ, להפסיק שלשלת התורה, הצליחו כזה האדמורי"ם וכו' בזמנינו.

ונתגדל מדור החדש, בעוה"ר, המחזיקים כל פסקי האגרות משה כתורה מסיני, כהלכה ברורה, שאסור לחלוק עליה. ויוצאים במבצע של השמצה ומלשינות נגד כל האומרים נגדו. אוי לדור שכך עלתה בימיו! (וע' אקדמות מילין ד"ת ח"ג וכח"ד פ"א).

גדולי תורה מאגודת ישראל מאבדים הונה של תורה, ועל ידם כמעט ונשתכחה תורה מישראל. וכמעט שנפסקה שלשלת התורה מסיני על ידם.

בעהמ"ס אגרות משה לא תירץ קושיות שהקשו עליו. קושיות עצומות שאין עליהם תשובה לא תירץ. וא"א לו לתרצם. ומ"מ מפרסמים שהוא "פוסק הדור", אע"פ שפסק הלכות נגד כל חכמי הדורות, ונגד חכמי דורינו. והשאלה במקומה עומדת במה זכה להיות נקרא בשם "פוסק הדור" ואומרים עליו מקודש מקודש, ואסור להרהר אחריו אם דבריו הם נגד ההלכה והסכמת חכמי הדורות, שכבררו היטב דבריהם. מהמפורסמות שדבריו הם היפך מהמקובל מדורות הכי זה נקרא "פוסק הדור"?

וכמה זכו חברי' להכתירם בשם מעגה"ת שיש להם "דעת תורה ברורה"? בעוה"ר הצליח מעשה שטן ונתכלבו דעתם של בני הישיבות ועוד כשקרי' הנ"ל וכמעט שנשתכחה תורה רח"ל.

כשהוציא כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצוקל"ה תשובתו נגדו בענין המחיצות כבהכנ"ס לא השיב בהמ"ס אג"מ כלום על דבריו. (וכן הרבה גדולי תורה הוציאו תשובות נגדו) אלא פרסם עוד הפעם (בשנת תשמ"א בשו"ת אגרות משה או"ח ח"ד) הפסק העקום הנ"ל נגד המקובל, ונשמע כנ"ל בימי הריפארמים הותיקים מדורות הקודמים. כתב נגד דברי גדולי הדורות הקודמים שרפי מעלה זי"ע, כאילו לא היו ולא נבראו, כפי הבנתו המזויפת, נגד הקבלה מסיני, שקבלנו ע"י זצוקל"ה זי"ע"א, שמסרו נפשם על קדוש ה', שלא תשתכח תורה, רח"ל.

(זה לשון התקנה שנעשה בשנת תרכ"ו בענין מחיצות כבהכנ"ס ועוד: "ומעתה לא יהיה צריכים יראי ה' שבכמה וכמה קהלות לשו"ת להריץ אגרותיהם לרבנים איך יעשו בענינים הנ"ל": עכ"ל).

עיין בספר מעשה אבות, לב העיברי ח"ב, וספר פסק בית דין כל נוסח האיסור המכיל ו' דפים וחתימת הרהגה"צ על האיסור והפסכ"ד ומכתביהם בענין הנ"ל.

הרי עצם כרוז האיסור הי' כדי להודיע שאין צריך לפלפל ולכתוב תשובות בענינים אלו הפשוטים שהם מעיקרי הדת הידועים לכל ממנהג ישראל ומקבלת רבותינו גדולי הדורות שבכל דור ודור. חבל שבדורינו גדולי תורה הי' צריכים לפלפל ולכתוב תשובות בענינים אלו הפשוטים וברורים נגד מהרס א'.

בענין עירובין לא השיב על הקושיות הרבות שהקשו עליו. רק יצא בכרוז איסור ודברי מלשינות על גדולי תורה שהם מחטיאי הרבים. (וע' סד"ת דף כ"ח בח"ד וקונטרס תקון עירובין בסוף הספר). וממנו למדו בני הישיבות להשמיץ ולהלשין על ת"ח מובהקים, וגדולי תורה העמלים בתורה לברר ההלכה לאמיתה כפי המקובל מדורות. רבם לא השיב תשובות כשהקשו עליו וממנו למדו תלמידיו שאינם צריכים לעיין בהענין הנ"ל ולברר הדין לאמיתה ולהודות על האמת, צריכים הם להאמין כאמונה פשוטה בשקרים להשמיץ ולהלשין. ובוה החטיא את הרבים לדורות בלה"ר החמורה. (ועיין שו"ת משנה הלכות ח"ח מס' ס"ג עד ס' קע"ט אריכות בענין הנ"ל ואכמ"ל).

והנ"ל נקרא בלשונם "דעת תורה". ו"גדולי תורה" ממועגה"ת שותקים! והם הנקראים ג"ח ומנהיגי ישראל.

כאיזה מהמנות הם באים לשלוט על הציבור ולפסוק להם בענינים שהם

עיקרי הדת? הלא מעמיד העגל הם, שלא מיחו, והשליטו עליהם אחד שהוא מוחרם מפי כל גדולי תורה מדורות הקודמים. ואיה "הדעת תורה" שלהם?

נכון להעתיק כאן מש"כ בספר לב העיברי ח"כ אודות ההלכות המבוארים בהתקנות משנת תרכ"ו בעניני בהכנ"ס ועוד וז"ל: "לא תמצא מי שמתיר זולת אפיקורוס או צדוקי" ועוד שם: "מי שאינו כופר בתורה צריך להודות לכל הדברים ועד היום הזה לא היה אחד מישראל קו"ח מן הרבנים אשר מנדנד בכנפו ח"ו באלו הדברים לומר על אסור מותר". ושם: "וכל מורה הוראה שאינו אפיקורוס צריך להסכים ומסכים". ושם: "איזה בר ישראל יעלה על דעתו לצאת מקבלת אבותיו קו"ח לצאת ממדרשי חכמים וגדולי הפוסקים כאשר מובאים כבר גם בספר הזה זולת הצדוקים ואפיקורסים אשר המה עם כפני עצמן".

ושם: "ועוד איזה דברים צריך אני להודיעך בענין זה כדי שידע כל ירא אלוקים את אשר לפניו מתחילה היה נעשה פסק ב"ד זה בחרמות גדולות ונוראות תסמר שערות כשרו מי שראו חרמות אלו שמתו וחרמו מכל העולמות בעוה"ז ובעוה"ב כל אשר יעבור על דברים אלו וגזרו וחרמו בחרמו של משה רבינו וכגזירת יהושע בן נון וכשם ארור ובכל תוקף חרם של בית יוסף המובא באבקה רוכל וחרם רבותינו הצרפתים המובא בר"י מינץ וכלבו" עכ"ל ויע"ש כל הענין באריכות.

הרי מבואר באר היטב בלי שום ספק כלל, וכלי פקפוק, דעת גדולי הדורות בענינים הנ"ל. ואין זה פלפול התלוי בסברה. רק הם דברים כרויים ומפורשים ומוסכמים לכל. ועל איש כזה, שעבר על כל החרמות הנ"ל, ופסק היפך מהמבואר שם ועוד, שלא נשמע כזאת בישראל מעולם, זולת מכת הריפארמים, אומרים עליו חברי אגודת ישראל שהוא "פוסק הדור", ומועצת גדולי התורה מסכימים לכל זה בלי פוצה פה ומצפצף, ונעשה ראש מועצה"ת של אגודת ישראל.

גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שהם מחריבי הדת. ואינם מתביישים לפרסם לכלל ישראל שיש להם "דעת תורה" להורות לעם קודש הדרך ילכו בה.

ואם אולי לא ידעו מועצה"ת מכל הנ"ל, מה שקשה להאמין, שאם לא ידעו מכל הנ"ל הם כאפרוחים שלא נפתחו עיניהם שאינם יודעים דת ודין, מ"מ מספק למדתי עליהם זכות, ושלחתי להם ספר "פסק בית דין" ששם מובא הקטע

הנ"ל מספר לב העיברי ושם הפסכ"ד הנ"ל ומכתבים מהרה"ג הצדיקים זיע"א מדורות שעברו המחזקים ומסכימים לכל מש"כ שם, לעוררם על הנ"ל. הספר הנ"ל נתפרסם בא"י ובאה"ב, וכבר נתפרסם בדורות הקודמים ובדורינו ספר מעשה אבות ועוד ספרים ששם מובא הפס"ד הנ"ל ומכתבים מגדולי הדורות. שם מבואר דעת תורה הכרורה בענין זה. הרי יודעים היטב מועגה"ת של אג"י וחברי אג"י משכ"ש ועדיין עומדים כמרדם להחריב הדת וכנ"ל.

ובכל רגע שאינם מחוויים במחוג להראות לכלל ישראל חומר האיסורים יש חלות חדשה של שלטון השקר ופרסומו. והם מחזקים השקר הנ"ל בכל רגע ממש ומבלבלים דעת הציבור ומוליכים אותם שולל למינות כפירה ועקירת הדת.

כני ישראל קדושים החזיקו מעמד! אל תאמינו להשקרים שמפרסמים אגודת ישראל רבניהם ומנהיגיהם.

כי אין להם "דעת תורה" רק דעת פוליטיקה כמו כל הפוליטיקאים המשקרים המוליכים הציבור שולל. כל הפוליטיקאים צריכים לעשות איזה טובות להציבור כדי שיאמינו בהם. וכן הנ"ל. אבל טובתם רע ליראי ה' ושומרי תורתו ומדקדים במצותיו המאמינים בהתורה המסורה ולא בהתורה החדשה שמפרסמים בזמנינו.

והנני מסיים בתפילה לה' יתברך:

האשימם אלקים יפלו ממעצותיהם ברכ פשעיהם הדיחמו כי מרו בך: וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו ותסך עלימו ויעלצו בך אהבי שמך: כי אתה תכרך צדיק ה' כצנה רצון תעטרנו (תהלים ה: י"א-י"ג).

ובפירוש החיים יודוך כתב:

האשימם אלהים יפלו ממועצותיהם ברוב פשעיהם כי מרו בך. אפי' עמ"ש רז"ל ע"פ ואשימם בראשיכם והביאו רש"י ז"ל בחומש פר' דברים ע"פ הכו לכם אנשים וכו' ואשימם וז"ל ואשמם חסר יו"ד לימד שאשמותיהם של יש' תלויות בראשי דייניהם שהיה להם למחות ולכוין אותם בדרך הישרה ע"כ והוא הנרצה כאן האשמת אלהים לאלו הדיינים שלא הוכיחו את הציבור ולא הנהיגו אותם בהנהגה ישרה שתהיה אשמם בראשם ויפלו ממועצותיהם הרעים וכרוב פשעיהם של הצבור הדיחמו מטעם כי מרו בך לסיבה שאינן מוכיחין ובא בשם אלהים נגד הדיינים הגונים שנק' אלהים עכ"ל.

המצפה לישועת ה' כהרף עין "וכל קרני רשעים אגדע תרומנה קרנות צדיק" בבג"צ בב"א.

ישעיהו טוביה הלוי דירעקטאר

דע מה שתשיב

ז"ל הגה"צ ר' חיים סופר זצ"ל (תלמיד החת"ס) בספרו שערי חיים סוף שער ג': אשר נשיא יחטא, אמרו חז"ל אשרי הדור אם הנשיא מתודה על חטאיו, כי אנשים שזכו להיות גדולים ליהודים שקולם נשמע בכל המדינה או בכל המדינות, המה עומדים לנס לרבנים אשר אין גובה להם ומכירים ערכם שהם רק שופטים ומורים לעירם, ואם הגיע העת שיראו הריסות הדת וחרבן תורה או שנסוגו גבולי אמונה ונעקרו מסורת המנהגים אשר בהם העמידו דלתים וכריחים בעד בית ישראל, ישימו יד לפה ולא ידכרו מאומה כי כל איש ואיש יאמר בלבו מי אני ומה אנכי לפתוח בשער פי אם ארזי לבנון ואדירי התורה ישבו להם ולא יניעו שפתם ולא ידרכו קשתם בקול ה' בכח אין זה אלא אחת משתים שגדולי חקרי לב יבינו שאין זה הריסת הדת וחרבן התורה, או בחכמתם כי רב ידעו, כי ארץ ניחנה ביד רשעים ואין מידם מציל כי לא ישמעו לקול הקורא עם ה' גם אם כגובה ארזים גבהו ועל כן תפוג התורה כי יש גבוה מעל גבוה וגבוה עליהם ואם הנשיאים יחטאו אז ירדו שאר מנהיגים עשר מעלות אחורנית זה אחר זה כמאחז"ל רבה ואתחנן סי' י"ט וז"ל, כרובם כן חטאו לי כבודם בקלון אמיר (הושע ד') אמר ר"ש בר נחמני שכל מה שהגדולים עושים הדור עושה כיצד הנשיא מתיר ואב ב"ד אומר הנשיא מתיר ואני אוסר והדיינים אומרים אב ב"ד מתיר ואנו אוסרים ושאר הדור אומרים הדיינים מתירים ואנו אוסרים מי גרם לכל לחטוא הנשיא שחטא תחלה עכ"ל, ולכן אשרי לדור שהנשיא מביא קרבן על חטאתו, ואם גברו הצרות ועתקו עוונות שהנשיאים דעתם נוחה בזה שאין טובה אלא שתיקה ולא לצאת חלוץ למלחמה להשיב לכל שואל מיד בזריזות ובשמחה על כל מנהג אשר רוצים הפרשעים לשנות אז יורדים יתר הרבנים אחורנית עד שאבן מקיר תזעק על עם ה' ועל בית ישראל כי נפלו ברשת הפרשעים והכופרים אשר אומרים ערו עד היסוד בה מגלים טפח אפיקורסות ומכסים טפחיים המינות.

ועל כן לא נתקררה דעת ישעיה' בח"י קללות נמרצות עד שאמר ירהבו נער כזקן ונקלה בנכבד שזה יהי' ישועת ישראל, שאם הזקן ישתוק לא ישתוק הנער מלהגיד לעמו פשעו ואם הנכבד יכף עליו פיהו יפתח הנקלה פיו בשער אז יש לעמק עכור תקוה.

ועל כן בטחו בית ישראל בה' והתפללו שהגדולים יצאו למלחמה חלוץ לפני ה' ואם חלילה לא יעשה כן נחזק בעצמנו נער כזקן נקלה בנכבד ועלה כל איש מעירו כי עת לעשות לה' שלא יאבד תורה מישראל ואמונה מבית יעקב ומי שעשה נסים לאבותינו הוא יהי' בעזרתינו מהיום ועד עולם אמן.

במקום פתיחה

לכבוד הרה"ג יא"מ וכו' מהשרידים אשר ד' קורא אליהם, כהר"ר ישעי' דירעקטאר שליט"א, בעמ"ס ליקוטי טל.

שלום וברכה וכט"ס.

קבלנו מכתבו, ובאמת תסמר שערות הראש לשמוע דברים אלו הנעשים, מה שכתב מע"כ כזה...

נא לכתוב בדיוק כל הפרטים כזה באר היטב.

הנה למותר לתאר ולהבהיר למעכת"ר גודל נחיצות וחיוב המוטל על כל יחיד ויחיד להשיב מלחמתה של תורה במאמרי מחאה נגד הרשעים עוקרי התורה, ובפרט בתקופתנו אשר משנאי ד' נשאו ראש, ולא די שמבצעין בפועל מעשיהם בעקירת התורה והאמונה והעברה על הדת רח"ל כידוע, אלא שמפרסמים דיעותיהם הכוזבות להרעיל בכפירה ונאצה בד' ובתורתו הק' לבות כלל ישראל ע"י הצייטונגען הטמאים למיניהם, יומיים שבועיים, וחודשיים, וקול ד' הצריך להיות ברמה, כמעט לא נשמע בגלל הפצת המינות ואפיקורסות בחלל העולם, לכן במצב זה, הסיוע העיקרי במערכות ישראל הוא לא בכסף אלא במאמרים ודברי חיזוק, וזה נחוץ מאד במצב זה.

מובא מבעל ה"חפץ חיים" זצוקלה"ה עה"כ "ללמד בני יהודה קשת" כי בזמנינו אשר אליבא דאמת חובתינו לצאת במלחמה גלוי' נגד הפושעים אך מחמת שאין לנו מנהיגי המלחמה ע"כ מחוייבים אנו לכה"פ לקיים הפסוק זה ע"י כתיבת מאמרי מחאה וכו' נגד הרשעים.

ובספר המצוות להרמב"ם זלה"ה בענין מצוות זכירת מעשה עמלק, ע"י מאמרים יעו"ש.

נקווה שדברינו ימצאו אוזן קשבת ויענה לקריאתנו, ועי"ז יתברך בברכת ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת.

בכל הכבוד הראוי ובברכת התורה

מערכת האמונה ירושלים תובכ"א

פרק ראשון

מכתבים שנתקבלו

מכתב מהרה"ג מהשרידים אשר ה' קורא, לוחם מלחמת ה' וכו' בהמ"ס יסודות של בית יהודי, מכתב התעוררות ועוד

כתיבה וחתימה טובה לכבוד גברא יקרא גודר גדר ועומד בפרץ לוחם מלחמות ה' מוה"ר ישעי' דירעקטאר שליט"א.

הי' כנהר שלומותיו וימלא ברכת ה' על כל גדותיו קבלתי הקונטרסים, וכולנו היינו נהנים מאד שעוסק במצוה רבה להרים קול נגד התורה החדשה היוצא מהנביאי שקר שבימינו ויעויין נא בחשובת הרשב"א ח"א תקמ"ח שהנביאי שקר לא היו אנשים פחותים אלא מלאים תורה ויראה ומעשים אך שהיו מסלפים האמת, וכמו כן אלה שבימינו דעלמא דשקרא תקיף להו טובא, וכמו אחאב וירבעם שאמרו עליהם בסנהדרין ק"ג ע"ב ת"ר מנשה הי' שונה ג"ה פנים בתורת כהנים אחאב שמנים וחמשה ירבעם מאה ושלוש ועתה נחזי אנן תורת כהנים הוא סדר קדשים ועוד חלקים גדולים מן התורה, ומלך טרוד בעסקים רבים כנראה והסברא נותנת שהמלך יותר מוטרד מכל אדם וכדאמרו לב מלכים אין חקר ופרש"י שלבו חלוק לכמה מלחמות, וגם הנהגת הארץ בגשמיות, וגם לפסוק דיני תורה בין בני אדם כמבואר בשלמה המלך שבקש מהשי"ת לב רחב ודעת וכן כל המלכים פסקו דיני תורה ואחר כל זה היו שונים כל כך פנים בתורת כהנים וכמה שנים חיו ירבעם מלך כ"ב שנה (מלכים יד) ואפילו נאמר שהי' זקן אחאב מלך כ"ב שנה (מלכים ט"ז) ואפילו נאמר שהי' זקן צדיק לומר שכל שנה עבר על כל תורת כהנים בעיון רב וחידוש דרך ופנים חדשות הרי זה חריפות נורא א"כ היו עכ"פ מתמידים נוראים בתורה ממש בכל רגע פנוי' גם אמרו על אחאב שהי' וותרן בממונו והי' בעל מסירות נפש שמסר נפשו על התורה וכיבד את התורה כדאמרו שם פ' חלק הג"ל וכמבואר זה בריואל משה שרכני זמנינו היו יכולים ללמוד מוסר מן המסירות נפש של אחאב, אבל יצא דע"ז תקיף להו כמבואר בתחלת חולין דף ד' ובביתו הי' בשר כשר כי עובדי' הנביא הי' ממונה על ביתו ואלהיו ויהושפט אכלו מן הבשר שהעורכים הביאו לו ממש, אבל עם כל זה עבודה זרה נשאר עבודה זרה ככל חומרתו, והחטיאו את כל ישראל ר"ל וכמו כן הרבנים שבזמנינו יצא דמינות תקיף להו, אותו זקן אשמאי המתיר אסורים אע"פ שהוא מתמיד מנעוריו וגם שגור בפי העולם שהוא עניו אע"פ שאין זה אמת שהרי כתב בלשון גס וכגארה

על רבותינו ראשונים ואחרונים וסותר דבריהם בקש שאין אנו רשאים זאת אפילו בראיות חותכות ואיפה הוא העונה, בודאי אין גאווה כגאווה זו להשוות עצמו מורשה שלא לנהוג כבוד בדבריהם ומה גם לחלוק על דבריהם שהי' מוכרח לכל הפחות להכיא תילי תלין של ראיות ולדון בדבריהם בכל כובד ראש כדרכו של הש"ך בעת שחולק על הש"ע שאוסף תילי תילים של ספרים וראיות וכן המג"א, אבל מה אנו נגד רבותינו הראשונים, אם אנו יכולים לדון ורשאים לדון בכובד ראש והכנעה אבל אין לנו רשות לפסוק, ומה גם להקל, ומה גם על ענינים שנפסקו פה אחד מרבתינו הראשונים, ומה גם ענינים שנתפשטו בקרב ישראל, אין לך קלות וגסות יותר מזה וכבר אמר ר' אליעזר כמשנה בסדר טהרות (באיזה מקומן) שאמר הלכה בשם רבותיו ואמר לו חבירו שיש לו לדון והשיבו ר' אליעזר אם לקיים דברי חכמים טוב והי' דן לקיים דברי חכמים השיב לו ר' אליעזר חכם גדול אתה שקיימת דברי חכמים, ומכל זה נשמע שלסתור דברי חכמים אינו נכנס בגדר חכמה, אבל יותר מכל זה שנרתמו לעגלת המינות ומחזקים את מלכות הרשעה תמיד, אותה מלכות של חוצפא ומינות המדינה הציונות שטמאה את כל בית ישראל במינות והעבירו על הדת מליונים מישראל ושרפו את בית ישראל כגשמיות ורוחניות ומחללת שמו של הקב"ה באופן נורא שלא הי' כזאת מעת בריאת עולם שאותו עם ישראל שהקב"ה בחר בהם וקרא שמו עליהם להיות נקרא אלקי ישראל ואלפי שנים קדשו שמו ונהרי נחלי דם נשפכו על זה ועתה מכריו ה"ישראל" באזני כל העולם מסוף העולם ועד סופו אשר "חופש הדת בישראל" שאין עם ישראל מחוייב באמונה ותורה ואין מנהיגי העם מחוייבים בזה אלא מי שירצה יחזיק בדת דהיינו ש"ישראל" הפר הבית של סיני וערכות מואב ואין מי שיתבע אותם ורשאים הם לעשות מה שרוצים דהיינו לית דין ולית דיין ר"ל, הכרזה זאת מנסרת חללו של עולם זה שלשים וחמש שנה ולא מחפשיים בלבד אלא אלה הרבנים כאותו זקן וחביריו אומרים ומכריזים תמיד הן בישראל והן באזני העמים שזה הישראל ישראל הוא והמנהיגים של "ישראל" הם מנהיגי ישראל ולפני כמה שנים הכתירו לבעגין הרשע לדבר בשם כלל ישראל ר"ל הנה מלבד שזה שפיכות דם ישראל ממש כנראה היום ברור, הנה זה החילול השם נורא שלא הי' כמותו שגדולי התורה מאשרים שהמורדים בה' הם הם הצבור הישראלי והנהגתו, א"כ כל ישראל נכללו ח"ו בירידה זו לעיני כל העולם נורא ואיום אם מתבוננים שהרבנים עם רכבות ציבורים מכריזים שעם ישראל כופר ומורד במלך ישראל וגואלו ומבזה ר"ל את מה שנקרא שמו עליהם ודורסים על מצוותיו בלעג השאננים וזהו הישראל, ר"ל, כי כל זה נעשה כמה שמאשרים אשר זה ה"ישראל" ישראל הוא, והנהגתו הוא ההנהגה הישראלית.

ובעוה"ר זה הזקן ראש מחללי ה' נעשה לרכן של כל בני הגולה אשר זאת

מכניס את המינות לרכי רכבות תמימים ויראים והוא שמד ממש דהיינו התורה והגדרות של אותו זקן אשר מכח זה יש לו השפעה על אלפי רכבות הדור זה התורה הוא השמד כי מבלעדי זה לא הי' בכוחו להכניס את המינות בישראל ולא לחלל שם שמים לכן רחמו עלינו מן השמים והכשילו אותו עם הפסקים נגד רכותינו הראשונים שישאר שארית והרוצים כאמת יוכלו לפקוח עיניהם ולא יהי' הנסיון כל כך גדול, לכן כאמת לא הפסקים נגד התורה הם המכשול האמיתי לבית ישראל אלא המינות שלו שהוא זורע בלכות ישראל ע"י התורה שלו, והפסקים נגד התורה והלשונות נגד רכותינו הם כבר הישועה שנוכל לפתוח פינו נגדו ולערער את תואר הרשכבה"ג שלו וממילא ינצלו הרכה נפשות מרדת לשחת המינות.

לכן תחזקנה ידיו שהוא עושה דבר גדול בישראל וראיתי בא' ממכתבי החידושי הרי"ם שהעושה טובה לישראל קונה לו חיי עוה"ב והוא דבר גדול וכבד לקנותו כדאמרו דר' ברוקא שאל לאל"י על אנשי השוק אם יש ביניהם בן עוה"ב והשיב לא עד שכאו אחדים שאמר עליהם שיש להם זכותים גדולים, והמוכן בפשטות שאדם המפקיר עצמו עבור השי"ת משלם לו הקב"ה מדה כנגד מדה ובעת שיהי' ונשגב ה' לבדו ביום ההוא יתקיימו אותם שבטלו עצמם להשי"ת שהרי מגיע להם כי לא נחשבו אצל עצמם ובטלו עצמם להשי"ת.

ומה גם שאינו נושא פנים לגדולים וטובים זה ענין נכבד כדאמרו במועד קטן שר' יהודה קודם הסתלקותו שמח שאפילו לגברי דרבנן צריכים לו לא הי' חונף ובבא קמא פ' שור שנגח ד' וה' דף ל"ח אמר מה אית לי גבי נחמתא דבבלאי דיגדופא הוא, הרי הביא השי"ס מה שלא נשא פנים לרבנן וכן בכרכות פ' מאימתי דף ה' ע"ב אמרו רבנן לרב הונא לעיין מר במילי' עיי"ש.

וענין זה חיוב עלינו כמבואר בשערי תשובה לר"י שע"ג נ"ט וחובה על כל ירא אף כי אוהב טהור לב להעיר קנאה כי יראה והנה יד השרים והסגנים כמל' עכ"ל.

ומבואר שם אשר מי שאינו מחזיק במחלוקת על המתיצבים על דרך לא טוב עובר בלאו ומביא ענין אורו מרוז כי לא באו לעזרת ה' וגו', וגם מביא ענין ולא תגורו מפני איש, וכותב אשר כל מי שהוא להשי"ת ימסור נפשו על קדושת השם עיי"ש.

ובנביא שקר מבואר בתורה לא תגור ממנו פרש"י לא תירא ליענש עלייך והמוכן הפשוט, כיון שרואים נגד העינים אדם גדול בתורה וצדקות ומעשים

כדהזכרנו לעיל כשם הרשב"א שעל אדם פחות לא יפול ספק אם הוא נביא. אך המדובר הוא באדם גדול א"כ יפול פחד על האדם לדבר נגדו פן יענש ממרומים על שהוא מתריו נגד גדול וקדוש. לכן הזהירה תורה לא תגור ממנו להיות נעשה עליו, כיון שברור שהוא נביא שקר.

וכן לענינינו ברור שאותו זקן הוא נגד התורה וברור שדייני ישראל היו מחוייבים לצעוק נגדו הן נגד המינות הציונות שלו הן נגד פסקיו נגד התורה ורבותינו הראשונים, והאיש הירא ורך הלבב צריך עכ"פ לשמוח כשאחרים עושים זאת ולחזקם בדברים.

לכן אשרי האומר האמת בלי פחד הן נגד אותו זקן והן נגד השותקים לו או גם מתארים אותו כתוארים גדולים במקום שהיו צריכים לבזותו או לכל הפחות לשחוק.

לכן תחזקנה ידיו ולא יירא מעונש אלא אדרבה שכרו אתו ופעולתו לפניו, הכרות האמת הוא קידוש שם שמים כמבואר בשע"ת לר"י שער א' אות מ"ז.

אין לנו ספיקות לא בהענין שעוסק ולא בהמעשים שעושה, כי באמת צריך מאד לחוש ולחוס על כבוד ת"ח דבשלמא אם החיזוק ידי רשעים נעשה בצנעה צריך להוכיח בצנעה כדי שלא יתבוז אבל אם זה נעשה בפרהסיא צריך לפרסם דברים בפרהסיא אף שגם בזה צריך זהירות הכבוד דהיינו להוכיח כלשון כבוד כיון שלא ירדו לדיוטא התתונה להתחבר אל המינות, אבל אותם שהתחברו אל המינות בפרהסיא דין אחר יש להם*.

הערות המו"ל

(* לפענ"ד בנידון שלפנינו אין צריך לטעם זה. וזה לשון הרמב"ם הלכות דעות פ"ו ה"ח: המוכיח את חבירו תחילה לא ידבר לו קשות עד שיכלמינו שנאמר ולא תשא עליו חטא וכו' לפיכך צריך אדם להזהר שלא לבייש חבירו ברבים בין קטן בין גדול וכו' כמה דברים אמורים בדברים שבין אדם לחבירו. אבל בדברי שמים אם לא חזר בו בסתר מכלימין אותו ברבים ומפרסמים חטאו ומחרפים אותו בפניו ומבזין ומקללין אותו עד שיהזור למוטב כמו שעשו כל הנביאים בישראל: עכ"ל וע"ש כל לשוננו. ובכסף משנה למקור לדברי הרמב"ם בהלכה זו כתב רק "פשוט" ולא יותר. שדברים הנ"ל פשוטים וברורים לכל מבין. ואין צריך להוסיף ביאורים בזה.

ובמה דברים אמורים כמי שחטא בינו לבין עצמו ואין אחרים יודעים מזה, אסור לפרסם חטאו ולהכלימו. שאין תועלת לפרסם חטאו לאחרים. ורק אם לא חזר בו בסתר מכלימין אותו ברבים. (ועיין בספר תוכחת חיים פ' צו מחומר האיסורים של המוכיח חבירו ברבים ומכלימו). אבל מי שכתב ופרסם דברים שיש

אך לא אוכל להעלים את אשר כלבי מה שכתב כתוארים גדולים ושכחים מרובים לרבו מזה"ר אהרן קאטלער זצ"ל אף כי הי' אולי אדם גדול כאמת ואיני רוצה לדון בזה כי לא הכרתיו כלל ויכול להיות שבאמת הי' גדול וגם התנגד לציונות דהיינו לעצם ענין הציונות אמנם כיון שחתם על הבחירות ובה חייב את הציבור להשתתף בהקמת מלכות הרשע ובהכרת שם "ישראל" על המדינה, שמו של כלליות עם ישראל כי השליחים הנבחרים של הציבור הרבבות מצהירים או נשבעים להיות נאמן למדינת "ישראל" וחוקותיה ובה נתיקים החילול השם על שם כלליות עם ישראל כמבוא לעיל וגם על ידי זה נכנס לכל אותו אחריות של

הערות המו"ל

בהם מכשול הרבים מצוה לפרסם ברבים חומר המכשול, ולהדגיש בכל לשון שאפשר חומר האיסורים והמכשול. ואין צריך זהירות הכבוד רק צריך להדגיש האמת. ואם לא עשה כן מכשול הרבים תלוי בו רח"ל. ומצינו ברבותינו הראשונים שדברו בלשונות של אי כבוד להדגיש הענין והנראה לפי דעתם. כדמצינו למשל בעל המאור וברמב"ן במלחמת כשחולק עליו ובספר משמרת הכית ובדק הבית ובהשגות הראב"ד על הרמב"ם ועוד אין מספר. וכל זה כדי להדגיש האמת ולבטל דעת שכנגדם אם אינו על פי נקודות האמת לפ"ד. ודוגמה אחת אכתוב ומזה ילמוד על השאר. ז"ל הרמב"ן במלחמת בהשגתו על בעל המאור "ואי אפשר שיטעו כל רבותינו ואבותינו ולבעל המאור הזה לבדו נתנה חכמה ואין לזרים אתו" (פ"ק דיומא בענין פייסות ביוה"כ) והנ"ל אינו נוגע לענין מכשול הרבים רק לענין פירוש בגמ' שם, ונוסח הפיוטים כמוסף דיוה"כ.

אע"פ שאין הנידון שלפנינו דומה למש"כ הרמב"ם שם כדביארנו, היות שבהמ"ם אגרות משה כבר פירסם דבריו ברבים ובחוברת שו"ת המפורסם בכל העולם ומצוה להציל הרבים ממכשול. לברר האמת, לעורר הציבור ולפרסם דעת גדולי הדורות הקודמים וכו"ל, מ"מ קודם שכתבתי דברים נגדו, כתבתי לו הרבה מכתבים לעוררו על הנ"ל ואח"כ הדפסתי ופרסמתי הדברים. (וכבר קדמוני גדולים וטובים ממני מדור העבר ומ"מ כתבתי עוד הפעם).

זה לשון הרמב"ם בתשובה: "ואמנם מודה אני שלא רחוק הדבר שאטעה ויעלים ממני עיון או נוסח ואין זה דבר גדול. ואני שמח מאד שכך בודקים אחרי ומי שעושה כן ראוי לשכר ולתודה, כי או שהוא מכוון אל האמת בבקרתו ואפיק אני תועלת מתוך כך, או שהוא שוגג ויפיק הוא תועלת וזולתו "עכ"ל (סי' י"ב). הרי מבואר שמדרכי החכמה היא לבדוק לעורר ולהקשות. וחכמים השלימים אינו מקפידים על זה שהעיקר שיתברר האמת. וע' בדעת תורה ח"ד דף ל"ז "מודעה רבה לאורייתא". ומי שמקפיד על דברים כאלה אינו מאנשי החכמה, אינו מבקש האמת, כוונתו להרבות כבודו ולהכשיל את הרבים יהי' איך שיהי' האמת ניתן להאמר בלי פחד ובכל צורה שיש צורך להדגישו יותר צריך להדגישו ולפרסמו. ואני מסופק, לפי חומר ענין המדובר, אם יצאתי חובתי בזה. וה' יעזרני על דבר כבוד שמו, ויתן בלבינו כינה להבין, להשכיל ולעשות רצונו בלב שלם. ובזכות פרסומת האמת נזכה לבג"צ כב"א.

הענינים החמורים המבוארים בויואל משה, א"כ אפילו נאמר שהי' לו בזה שיטה, שבאמת טענה זו אין לה שחר, כי האומר ענין ומכש"כ להקל מחייב לברר דבריו נגד חכמי ישראל האוסרים, עכ"פ כיון שנכנס לאחריות זה עם כל ההצדקה שאפשר לומר, מוטב שלא לדבר ממנו כלל ואע"פ שזה כאב גדול לכל א' ובמיוחד לתלמידי המקושרים אליו, אבל זה יותר טוב משאם מדברים ממנו גדולות ובוד בוד גם התקלה שיצאה מתחת ידו בעון הדור מקבלת תואר ותוקף, והמינות נעשה לבחי' אלו ואלו דברי א"ח כמוכנ*.

והגני בזה ידידו דורש שלומו וטובתו ומאחל לו שנה טובה ומכורכת בכל מילי דמיטב

משה דוב בעק

הערות המו"ל

(* וזה לשון מרן החבי"ף בספר תוכחת חיים פ' תוריע: ראיתי בספר שאלת יעב"ץ ח"ב סימן קי"ד במנורת חנוכה של כסף, שיש בה צורת חצי גוף אדם כולטת ושאר צורות, צריך לפותחן. והגם שהיתה של רב גדול אין לחוש על כבודו, ואדרבא זהו כבודו שלא יזכר שמו על תקלה, יע"ש. והביא דבריו הרב הגדול חיד"א ז"ל בס' שירי ברכה ביו"ד סיקמ"א אות ב' יע"ש. ואדרכא הצדיקים שכבר מתו והם בעלמא דקשוט ישישו וישמחו כשיהיו עושים הפך הוראתם וסברתם להורות דין אמת, ובפרט מהיתר לאיסור, שלא יהיה בסיבתו מכשיל לאחרים כהוראתו, וכמ"ש הרב מוהרד"ף ז"ל בספר מכתם לדוד חלק יורה דעה סימן נ"א, והרב חוות יאיר בהקדמתו, דהצדיקים, שכבר מתו ניחא להו, דלית תמן גאה וגאון ודרך תהפוכות. ואם לדין נמי יש תשובה, כי מ"ש שם בכ"ב ובשאר דוכתיה דבית דין בחר בית דין לא דייקי, זהו מסתמא, אבל אם עברו ודייקו וראו שטעו אז הדין חוזר כמו בעניותי בס' סמיכה לחיים חלק אבן העזר סימן ט' דף ז"ן ע"ג יעוין שם. ואין צריך לומר אם יש מקום לומר כי הרב המתיר בהוראתו לא סיימוה קמיה גופא דעובדא היכי הוה, או לא מצא עדים וראיה ברורה כאותו נדון לאסור, ושוב אחרי מותו נתגלה להם, כי בודאי כי אין זה נכנס בסוג בית דין בחר בית דין לא דייקי ועל דרך שכתב הרא"ש ז"ל בתשובה כלל פ"ה סימן ו' וז"ל, ולא יתכן לי לכתוב פסק אחר, על דין שפסקו כמה אנשים גדולים ונכבדים, אמנם אם יש דבר סתום שצריך פירוש או הוסיפו בטענות אחרות מה שלא טענו בפני הדיינים, שלח לי פסק הדיינים והחזירו הטענות ואבאר הדין לכל הצורך עכ"ל. הרי דהיכא דיש שינוי או דבר סתום שצריך פירוש לית ביה משום בית דין בחר בית דין לא דייקי, וכמ"ש בעניותי בחתימתי על תשובת רב אחאי הרב ר' חיי"א ז"ל בספר אחי וראש בחלק חשן ומשפט סוף סימן י"ד דף פ"ח ע"ג יע"ש בס"ד. ואין צריך לומר אם הוראת החכם שמת בענין היתר אשת איש שטעה כדבר, וכי בשביל כבודו של החכם נרבה ממזרים בישראל, וכמ"ש הרב"ז בתשובת החדשות ח"א סי' תקכ"ו יע"ש. ואנכי אומר אפילו על איסור קל מה המצוה הזאת לכבדו בעושים עבירה על ידו ובסיבתו, אין זה כבוד כי אם בזיון עכ"ל.

הערות ומכתבי ברכה ממרנן רבנן ותלמידיהם בא"י ובח"ל

פעיה"ק ירושלים תובכ"א.

יום ג' ד' דחנוכה תשמ"ג.

לכבוד האי גברא רבא יקירא, מהשרידים אשר ד' אליהם קורא, מקים עולה של תורה, ולוחם מלחמתה, משיב מלחמה שערה כדת של תורה ללא חת ופחד כמצווה מפני איש לא תגורו, ה"ה גבר בגוברין הרה"ג וכו' וכו', השלם הרב רבי ישעיה דירעקטאר שליט"א.

שלומים מרובים מאלקי השמים ורב ברכות עד בלי די יחולו על ראש מעכת"ר.

אחרי דרך מבוא השלום כראוי וכיאות...

והננו לברכו מקרב לבנו, יברכהו ד' בכל מילי דמיטב, ויתקיים בו מקרא שכתוב ברוך אשר יקים את דברי התורה וגו', ויזכה לראות בישועתן של ישראל האמיחית בגידוע קרן הרשעים ובהחרומות קרן הצדיקים בהתגלות כבוד מלכות שמים עלינו אמן אמן.

בכל הכבוד וביקרא דאורייתא

מערכת מ.ל.ב. ירושלים ת"ו

*

למעלת כבוד האי גברא רבא יקירא מהשרידים אשר ד' אליהם קורא, גודר גדר עומד בפרץ, לכל יפרצו פרצות בדת וחומת תורתינו הקדושה, ובפרט נגד הני דמתקריא "גדולים" ועושים את התורה קדום לחפור בה, ומעפרים בעפר את קרנה רח"ל, ומעכת"ר מעמידם על מקומם הראוי כמצווה, "מפרסמין את החנפים וכו'", ה"ה הרה"ג וכו' הרב ר' ישעי' טוביה הלוי דירעקטאר שליט"א.

שלומים מרובים ממעון השמים ומציון וירושלים, על ראש הדר"ג יחולו.

אחהדבשה"ט כראוי וכיאות.

לנכון קבלנו את ...

והגנו לברכו מקרב לבנו, שיחברך בכל מילי דמיטב, ויקויים בו מקרא שכתוב, ברוך אשר יקים את דברי התורה וגו', וכביאור הרמב"ן ז"ל שם, ויזכה לראות בישועתן של ישראל האמיתית, בגידוע קרן הרשעים ובהתרוממות קרן הצדיקים, ובהתגלות כבוד מלכותו עלינו במהרה אמן ואמן.

בכל הכבוד וביקרא דאורייתא

מערכת מ.ל.ב. ירושלים ת"ו

*

פעייה"ק ירושלים תובב"א.

לכבוד האי גברא רבא יקירא, מהשרידים אשר ד' אליהם קורא הרה"ג וכו' לוחם מלחמתה של תורה כדת של תורה, בעזו ובאומץ נגד כל מסלפי ומזיפי תורתנו הקדושה באיצטלאות שונות, ומשיב מלחמה שעה, ובהורדת הלוט מהצבועים למיניהם, לא חת מפני כל כמצווה, ה"ה הר"ר ישעיה טוביה דירעקטאר שליט"א.

שלומים מרוכים מציון וירושלם ורב ברכות יחולו על ראש מעכת"ר עד כלי די.

אחהבשה"ט כראוי וכיאות!

לנכון הגיענו ... שמעכת"ר שלחה אלינו.

והגנו לברך אותו מקרב הלב, שיחברך בכל מילי דמיטב, ובכל אשר יפנה יעשה ויצליח, ויקויים בו מקרא שכתוב ברוך אשר יקים את דברי התורה וגו', ויזכה לראות בישועתן של ישראל האמיתית בכיאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן.

כעתירת וברכת

מערכת מ.ל.ב. ירושלים ת"ו

חודש הרחמים והסליחות אלול התשמ"ב ירושלים עיה"ק.

למעלת כבוד תורתו הרמה איש האשכולות ורב פעלים והמעש ורודף אחצו"ח האי גברא רבא בכל מדה נכונה ומפורסם כמעשיו הטובים מקים עולה של תורה ידיד ה' וידיד נפשי ונפש יקרה כבוד שם תפארתו וכו' וכו' הרב הגאון הגדול רבי ישעיהו טובי' הלוי דירעקטאר שליט"א וב"ב היקרים שיחיו' אחדשה"ט באה"ר שלום וכט"ס.

ראשית כותב אני לכם שמאוד נהנתי ממכתבכם היקר ומספריכם היקרים ואין לתאר את גדול הערכה אצלי ואצל בני שיגעים וצמאים לכל מילה ומילה שבספרים ובאמת זכות גדול הוא לנו שאף אי שם בגולה שתל הקב"ה אחד מצדיקי הדור ואשר לוחם מלחמת השם ומפיץ דבר ה' לכל יפרצו גדרים וסייגים בכרם בית ישראל.

ותתברכו מאדון כל הכרכות בכרכה והצלחה ותתברכו בכל מכל כל ולבריאות גופא ונהורא מעליא, ולרב נחת טוב ולהרמת קרן התורה והיראה ולהגדיל תורה ולהאדירה, ומתפלל אני עבורכם בפרט בימי רצון אלו ויקבל ה' את תפלותנו ברחמים וברצון וחזכו להכתב בספרן של צדיקים גמורים לאלתר לחיים טובים ולשלום, ולביאת גו"צ בכ"א.

ברגשי הכבוד ובהוקרה רבה וכידידות נאמנה ובכרכת כתיבה וחתימה טובה

.... ירושלים

*

למעלת כת"ר איש האשכולות ורב הפעלים לוחם מלחמת ה' ועומד בפרץ על המשמר לקדושת עם ישראל מקים עולה של תורה ומרביץ תורה ידיד ה' וידיד נפשי ונפש יקרה כבוד שם תפארתו וכו' וכו' הגאון והצדיק רבי ישעיהו טובי דירעקטער שליט"א וב"ב היקרים שיחיו.

אחדשה"ט באה"ר אחרי השלום והכרכה.

והנני לאשר את הספרים היקרים אשר עמלות ניכרת בזה שצרפתם לצד העזרה, ובזאת היתה שמחתי כפולה ומכופלת כי הם ספרים חשובים למאוד ספרי יסוד התלוי כרומו של עולם ומאוד הננו מתענג יחד עם בני שיחיו ללמוד

דעת תורה

יט

אותם ולדעת את דבר ה' זכות גדולה באה לידכם להפיץ את ספרים יקרים אלו אשר הם יקר המציאות.

וכסיום אסיים בברכת יישר כוחכם .. ותזכו להמשיך להפיץ מעינותיך חוצה ונזכה לביגו"צ כב"א.

בידידות נאמנה ביקרא דאורייתא

.... ירושלים

*

ה' וארא תשמ"ג לפ"ק יע"א

שוכט"ס יעלו ויבואו על ראש האי גברא יקרא הרה"ג איש האשכולות מוציא לאור ספרים נחמדים כש"ת מו"ה ישעי' טובי' דירעקטאר שליט"א ולכאל"ש.

אחדשה"ט בוותרת הכבוד!

הנה בא לידי הס' דעת תורה ח"ד וראיתי בו דברים נחמדים למראה, ורציתי להוסיף על מ"ש שם עמוד י"ח ד"ה ופעם מעשה נורא נא לעיין כעין מעשה זו כשה"ג להגה"ק חיד"א וצ"ל ח"ב במערות הספרים אות ד' בס' דברי נבא, מהמחבר שכא אליו באמצע לילה וכנ"ל דברים נוראים.

ואחתום בשלו' רב לאוהבי תורת ד' הכותב כחפזי

אי"ש מאנרא

*

שלום וברכה.

אייער מצוה איז זייער גרויס ווייל משה פיינשטיין האט חרוב געמאכט אן עולם התורה ווייל ווען סי איז נישט דא קיין ציונות האט ער חרוב געמאכט וויאזוי א איד זאל דארפן טראכטן אין תורה.

נאר איין טענה איז דא האף איך פאר וואס איר נוצט זאך אמאל מיט

אזינע חתימת וואס זיי רופן זיך גדולים און דורך זיי קומט אריין דער ציונות אין אידישען פאלק ר"ל.

חזק ואמץ ... דער באשעפער זאל אייך בענטשן מיט אלעס גוט.

ה. ד. מאנסי

*

בס"ד עש"ק פ' כי תשא אדר התשמ"ג.

להלוחם מלחמת ה' כגבורה הרה"ג ר"י דירעקטאר שליט"א.

שלו' ורב כרכה.

מפעם לפעם אני זוכה לראות מה שיצא מתחת ידו הברוכה חוברות בעיניני השקפה והנני רואה שבארצה"כ הוא מהיחידים שמפרסמים הדעת תורה האמיתית בלי שום פחד.

ובכדי שאוכל גם אני הקטן להנות ולהתכשם ממה שמוציא כת"ד שליט"א לאור אני מבקש שישלחני כל פעם ממה שמוציא לאור ע"פ הכתובת...

והמזכה את הרכים שכרו הרבה מאוד המכבדו והמעריצו כערכו הרם.

ח.ב. בני-ברק

*

בס"ד עש"ק שובה.

כ' ידידי הרב ישעי' טובי' דירעקטאר שליט"א אחדשה"ט הננו שולח לכ' דבר קטן לכסות עכ"פ חלק מהוצאתו לזכות את הרכים.

הנני להעיר שאף שהנני מעריך עבודתו שעושה ומעלה בהרבה ענינים העומדים ברומו של עולם, עכ"ז לא יפה עושה להפיץ דפים כודדים עם ד"ת שבלי ספק באים לידי בויזן, והי' נכון להדפיס עכ"פ קונטרס — ויותר טוב

מפעם לפעם ספר מכורך. ועוד שאף שכבודו נזהר, אין מזרזין אלא לזרזין.
להיזהר בכבוד גדולי ישראל אף אם טעו באיזה ענין. חוץ מאיסור בעצם,
הדברים מתקבלים יותר אם נכתבים בדרך כבוד.

ברכת גמח"ט וכ"ט דו"ש

הרב י. יא. ברוקלין

הערות המו"ל: ועצה טובה לכרוך ביחד כל הקונטרסים שנתקבלו למען יעמדו
ימים רבים ויהי למשמרת לדורינו ולדורות הבאים למען ילמדו ויראו וכו'.

*

יישר חילו לאורייתא על כל מעשיו בענין מחיצות ויתר הפסקים נגד
הפוסקים שמעתי שכעת מוציא לאור נגד מועצת גדולי התורה — איה"ש תיכף
כשאקבל אשתתף בל"ג עם סכום הגון.

ידידו מאז

הערות המו"ל: כאמת כתבתי רק ברמז והרבה יש בקולמסי ואולי בחוברת הבא
נארך בזה בס"ד.

*

שלומים רבים

וכל מי שעוסקים בציבור באמונה...

ידידך

*

תשואות חן לכם ותחזקנה ידיכם למען תורת האמת.

ט.ל. מאנרא

*

כס"ד

עש"ק ... ער"ח כסלו תשמ"ג לפ"ק

פה ברוקלין נ"י. יצ"ו.

למעכ"ת הר"ר ישעי' ני"ר.

קבלתי את הקונטרסים ונהנתי מאוד ב"ה יאשר כח לתקן הפרצות בפרט
כזמנינו בעיקבתא דמשיחא השורר טשטוש גדול כמחנה היראים בעו"ה. אני
מצרף כאן סך \$10.00 עבור הנ"ל

הכו"ח לכבוד התורה ולומדי

הרב י.ש. ברוקלין

*

חזק ואמץ הספר דעת תורה שקבלתי היום היא ספר חשוב מאוד יזכה עוד
לעשות הרבה ספרים כזה וכיו"ב לחיזוק הדת.

הרב ד.ר. מאנרא

*

בברכת הצלחה בהפצת תורה וכל טוב.

הרב א.א.כ. ברוקלין

*

כס"ד. לבי" אור ליום ה' כ"ז תשרי לסדר ונח מצא חן בעיני ה' התשמ"ג.

לכבוד מוה"ר ישעי' טובי' הלוי דירעקטאר שליט"א.

אחדשה"ט היות וראיתי הקונטרסים דעת תורה המבואים דעתו הכוזבת של

ר' משה פיינשטיין. ומאוד מאוד נהנתי בו באשר עוד ימצא רב ות"ח המכיר את האמת ולא כדעת הכסילים שאין לך אלה דיין שבימיך (עפרא לפומייהו) ואם אותו דיין אומר לך, ללכת לעבוד עו"ג לך ותעבד, ואם יש לאותו דיין טעות אין לך אשמתי כי הכל תלוי בו חס מלהזכיר, כי כל ענין של הורו בית דין וכו' ... הנמצא במס' הורות זה מכפר דוקא אם לא ידע ששגה הדיין משא"כ אם ידע זה לא מכפר ודי למבין.

ועוד ידוע שאותו זקן ממרא אמר לפני ג' שנים בפומבי שבעגין ימ"ש שר"י מדבר בשם כל כלל ישראל (ונדפס בעיתון) רח"ל מהאי דעתא ואיתא בכירכי יוסף ס' רמ"ג אות ג': כל ת"ח שיש בו חילול ה' אסור לשמוע ד"ת מפיו ולסמוך על הוראתו ע"כ. ואין לך חילול השם גדול מזה ודי למבין. על כן באתי לתמוך ידו אני הקטן והדל לומר לו יפה עשית וישר חילך לאורייתא והשיבת"ש ישלח לכם בירכתו שתצליחו בכל מעשה ידיכם.

נאום הקטן

מ.ח.ג. מאנסי

*

כס"ד יום ה' פ' עקב תשמ"ב

כבוד הרב הג' ר' ישעי' דירעקטאר שליט"א אחדשה"ט קבלתי הספר דבר ד' דעת תורה זו הלכה והשי"ת יעזור אתכם לתקן הפרצה הנוראה של הזרעה מלאכותית. השי"ת ישמרנו מזה!

שמערכים ילדים וילדות מאבות שלא נודע מי הם וכאים גם לזנות ר"ל ממש ואומרים שנתעברה מזרע מלאכתית ועוברים מסתמא גם על אשת איש בזה רצ"ע.

הנני שולח בזה \$3 ואם אינו מספיק זה הכסף בבקשה להודיעני. והשי"ת ישלח לנו גואל צדק במהרה בימינו אמן. אסור לזרוק המכתב מפני שכתוב בו דברי תורה.

ידידכם המצפה לישועת השי"ת בקרוב.

ש.מ.ג. ברוקלין

מכתב שנתקבל מעיר הקודש ירושלים תובב"א אודות אגודת ישראל

יום ו' י' אב ה' תשמ"ב

לכבוד ...

בקץ זה כמו בשנה שעברה הארכיאולוגים מחללים את קברי הקדמונים שבמורד עיר דויד כ-250 מטר דרומה מחומת הר הבית, בימים האחרונים נערכו הפגנות ומצפים לעזרה מחוץ לארץ.

אגודת ישראל דארצות הברית בשנים האחרונות הצליחה למנוע את בני התורה הליטאיים, רובם ככולם, מלעזור בעניינים מסוג זה, זוכרני את התנהגותה המבישה של אג"י דארה"ב במשבר כענין גיוס בנות לפני כחמש וחצי שנים — טרם השתתפה אג"י בשלטון המדינה.

על פי מקורות אשר כת"ר עצמו לא היה מהרהר אחריהם ניתן לחוות דעת על אג"י בארץ ישראל כדלקמן:

כלפי המדינה הרב שך הריהו משוחד, בכחינת "השוחד יעוור עיני חכמים", ומשועבד הוא לדעת הפוליטיקאים כגון שלמה לורנז, ההשתתפות בשלטון כבל את אג"י עד שהיא היום כמו ארגון המזרחי לפני כארבעים שנה כשהמזרחי השתדל בהצלחה להשתיק התנגדות ממשית בחוץ לשימור ילדי טהרן. על הידרדרות זו חברי מועצת גדולי התורה של א"י עתידים ליתן את הדין.

ההישגים התחיקתיים המפורסמים של אג"י בנוגע לגיוס בנות והריגת עוכרים (הפלוח) הם מדומים, אין בהם ממש, הנשים אשר עליהן בעיקר ניטשה בעבר המערכה למנוע גיוסן היו ספרדיות אשר לא היו חזקות בשמירת המצוות: הודות לאג"י הבנות האלה הופקרו לגיוס, ממדי הפלוח החוקיות היום אינם פחותים מאשר לפני התחיקה.

כנ"ל ובעוד ענינים (על אף התיקון החלקי, נתיחת המתים נשאר בעיה רצינית למדאי) תעמולת אג"י מונעת פעולות למען תיקונם.

עד כאן לפי מקורות שכת"ר לא היה מהרהר אחריהם, ממקורות אלה יש להסיק שאג"י בא"י, לפי מצבה העכשווי, קיומה מסכן את היישוב. שם הכותב שמור אצל המור"ל

BETH DIN ZEDEK

of the Orthodox
Jewish community

JERUSALEM P.O.B. 5006

Tel. 222808 טלפון

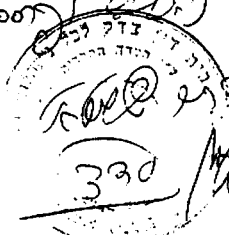
ב"ה
בית דין צדק

לכל מקלות האשכנזים
ע"י העדה החרדית פרו"ח
פניה"ק ירושלים חובבי"א
ת.ד. 5006

פניה"ק ירושלים ת"ו י"א לחודש... שנת תשמ"ב

הנה יש לי טובה הלוי בראשיתו כי
 אהבתי
 ה"ל הבי"ד חוקת דתו וכו'
 מנהיג עניני הבי"ד הללו
 והיו- אהבת קרובים כדור עם
 כבוד האמן האדיר רבי משה פיינשטיין שליט
 א"ל ודאפיא אה"ל אהר"ל
 עניני הבי"ד, החוקות שלו כבוד
 עם כלל האמן רבי משה פיינשטיין שליט
 א"ל וכו'.

ואם לא יקום עם נ"ל
 א"ל אה"ל עניני
 ח"ס ה"ל עניני
 אברהם מ' ברענשטיין שליט

פניה"ק ירושלים ת"ו י"א לחודש תמוז שנת תשמ"ב
 אחדשה"ט מה"ר ישעי' טובי' הלוי דירעקטור נ"י
 ה"י בכיד"צ חוברת דע"ת, ובו מופיע מכתב מהביד"צ שלנו.
 היות ובאותו קונטרס כותב נגד כבוד הגאון האדיר רבי משה פיינשטיין
 שליט"א.
 באנו להודיעו שאסור לו להדפיס מכתב הביד"צ בחוברת שבו כותב נגד
 כבוד הגאון רבי משה פיינשטיין שליט"א וכדומה.
 ואם לא יקיים כך נאלץ לפרסם על ביטול מכתבו.
 ברכת חו"ש כפודתם שליט"א

אברהם מ' ברענשטיין סד"ד

הערות המו"ל: עיין בספר לב העיברי בפרט בחלק ב' בענין "פסק בית דין" ובמכתב לעיל בראש הפרק ובענינים דלקמן ואכמ"ל.

וזה לשון קדשו של הגאון הקדוש ציס"ע בעל המחבר ספר הק' לב העיברי שם:

ואם תאמר היפך הוא הלכה כמ"ד המנהיג לפי הדור. והיה כעם ככהן כל עיר פרוצ' מבקשין חדשות שמו להם ראש כמרעיתם וישבעו ולא הוא הגורם כי אם דורו. בזה לא ינצל מחטאתו ורשעתו. ואשמת הדור על ראשו ישא (אף אם אחז בתכלי שוה לזכות הרבים) כי הוא העמיד הפרוץ נפרץ. ולא אחד ולא אכחש כי דור תהפוכות המה דור עקש ופתלתול. כי אם לא כן לא הביאו פני' חדשות עליהם לבקש הרע. אך אין כל חדש תחת השמש כבר היו לעולמים עשרה דורות ויותר אשר היו מכעיסין וכאין וחלפו ועברו. ואשר עבדו לבעל ולעשתרות ועשו הרע בעיני ה' להכעיסו במעשי ידיהם. ודור הלך דור בא אחז עבד ע"ז וסגר דלתי כהמ"ד ובטל תנוקת דבית רב. חזקיה בא וגירר עצמות אביו ונעץ חרב בכהמ"ד והשיב את ישראל אל ה' ותורתו. עתליה עשאה הבמות ומעכה המפלצת ויאשיה ביער הבמות והמפלצת וכו' וכולו כן חלפו ועברו כל ימות עולם בשינוי העתים. והי' ערב ויהי בוקר. הלא הוא כתוב בספר דברי הימים אשר לישראל. אך להיות תוקע יתד קבוע לפתח חטאת על דרך אשור להוליך את ישראל לדרכי הגוים ללשוניה' ונימוסיה' היא חטאת ירבעם הכתוב בעט ברזל שמור לדור עולם. על כן לא יאבה ה' סלוח להם אשם לא תכבה תולעתם לא תמות. כיון שנתן הוא רשות למשחית לילך אחרי שוא להזנות את ישראל מאחרי ה' לאמר לך עבוד אלהי' אחרי'. וטובים היו תללי חרף של האפיקורסי' מפורסמי' אשר באו בגלוי מאלו האורבי' ארובה לנפשות יקרנות בני ישראל ואינם רוצים לידע אשם כנפשם להתיר את האסור להפר ברית להעביר חק להעמיד הלכתא למשיכת רבים לעון לדורי דורות ר"ל העמידו את החזון נפרץ לא ישוכו כי גם חטא לא ידעו. ע"כ חכמינו ז"ל אמרו הצדוקים גרועים מעכו"ם (ע"ז כ"ו) ורעים המה מן האפיקורסים כי הם יודעים במה ישלחו חטאו בגלוי ואת חטאתם ישאו בנפשם. אשר הרימו יד נגד תורת ה' ואלו בה' בגדו וכחשו בתורה להעמיד דבריהם בצדקת רשעים הם ותולין בטחונם במי שאמר והיה העולם (יומא דף ט') חונפים להרע ואומרים לרשע צדיק והעבר' נעש' מצוה ר"ל כדי שלא יתן תקומה ליעקב ח"ו שלא ישוכו לעולם. כי רשעים הללו נעשים מלאים מצות כרימון אף אם הם המה פושעי ישראל: ומי נתן למשיסה יעקב וגו' הלא ד' זו חטאנו לו רק אלו העברות אשר המציאו לעשות אותם לש"ש: (שמעתי) חטאת לה' ר"ל לקרקר כיצתן של ישראל ר"ל. על כן השקט לא אוכל שמתי פני כחלמיש ואליכם ישראל בני אבות עולם זרע אברהם יצחק וגו' אשר מחצב נשמחכם הוא ממטתו שלימה של יעקב ואליכם אשים דברתי ואצעק בקול מר ואשאל היש תורה אחרת. יהודים אתם או הגרים בני שרה ורחל או בני הגר וקטורה אוי לו על נפשו שלא מטהרה אשר תוכל עוד לחיות על פני הארץ ולראות עלבון תורת ה' צבאות וצרתן של ישראל אשר לא היתה כמוהומוים היו לגוי איך נותנים למשיסה נפשות יקרנות בני ציון אשר הולכים אחריהם כשור אל טבח. עמדו ושמעו התבוננו בדרכי אבותיכם והציבו לך ציונים התבוננו ושמנו על לב הית' כזאת ע"כ ואכמ"ל ועיין שם כל דבריו.

פרק שני

אזהרה להסיר מכשול

בענין לימודי חול הנוגע למצב דורינו

מי יודע אם היו עושיין מה דאפשר לא אלמן ישראל אם לא שמעו כולן שמעו מקצתן כל המקיים אפילו רק נפש אחת מישראל מעלי עליו הכתוב כאילו מקיים עולם מלא אך אם זה שותק וזה כועס וזה חונף וזה מייאש וזה מקיים התרפית ביום צרה וגו' ותחבולה עם יראת ה' לא היתה מוצלחת לעולם כי לא לפניו חנף יבא ולא תחבולה כי שורש היראה הוא מדת האמת כנודע ליודעים. תמים תהיה עם ד' ולא תפנה ימין ושמאל מן הדרך אשר צוה ד' אלהינו אז תשכיל ואז תצליח והוא חכמתך ותכונתך גם לעיני העמים מלכיהם ושריהם ושרי המדינות הפרתמים. כן הוא האמת ואני יודע שרכים ישבו לא כן אך יבא היום אשר יכירו וידעו כי כן הוא אני צעקתי וכתבתי הלואי שיכלתי להביא ישועה ע"י מסירת הנפש אך מה יכלתי לעשות אין כחי כי אם בפי. והם יקיימו בנפשי יקומו נא הנערים ויצחקו לפנינו ואתם עשיתם דמם של ישראל צחוק. וכי ניצוח יש בדבר קנאה או תחרות יש בדבר וכי רק על דמים באו ולא על נפשות יקרות מישראל. ולא על רציחת עולמית באו ולא על הריסת הדת ולא על עקירת התורה ר"ל על דמן של ישראל באו.

ואם עשינו את שלנו וה' יעשה את שלו מה שחסר הטבע משלים הנס. וכל המחלוקת שהוא לשם שמים סופה להתקיים ואם אינו פועל לפי שעה פועל לדורות ואם אינו פועל בגבול זה פועל בגבול אחרת אם לא נשמע לזה נשמע לזה. ומעולם לא נעשה מעשה לש"ש שיהי' פעולתו לריק. סופו להתקיים עכ"פ כי הבא לטהר מסייעין לו. אבל מן השתיקה הנחשבת מרבותינו להודאה לא יצמח טובה כי מדרשחקו רבנן ש"מ דניחא להו אמרו. ולמה לא יאמר הא' בא לגיר גיר בעינא דשטנ' ולשפוט שפט על כל עולם כולו כיון שרואין שפונין לימין כובשי' פניהם בקרקע פונים לשמאל כובשי' פניה' בקרקע על כן ציון כמר תבכה. נהי בכי תמרורי' על אין מנתם לה כי גם ריעה כגדו בה פנו אליה עורף ולא פנים ודמעוניה על לחיה כי תראה כי אזלת יד אין משען על ידה מתעורר להחזיק בה בעת אשר נכרים באו שעריה. ואויבינו נעשו פלילים אלו ראשי בני מרי וגם ערב רב עלו עמם הטורפים זרועות עולם אף קדקד ר"ל.

לב העיברי חלק שני

אלעזר מנחם מן שד

קרית הישיבה
בני ברק

כסיו, אק א' י"ז לחדש תרחמיס ותסליחות תשמ"ב.

אזהרה להסיר מכשול

תביאו לפני ספר בשם "שערי תלמוד תורה" מאיזה רב ד"ר אשר מפזים אותו כרבים בעיקר לבני הישיבות שיחי'; ראיתי ונדדעזעתי, אשר כל כולו הוא ספר הסתה לבני תורה על החובה שיחוו מזמנם גם ללימודי אומנות וגם ללימודים משארי חכמות כמו רפואה ועוד ועוד מהדיברים הנצרכים לחיים, ותמר יסודו ממה שאספ סכמה מאמרי חז"ל המדברים בשבח המלאכה, וגם מהרבה ספרים המדברים במעלת הנהגה מיגיע כפיו, והצורך כידיעת מדע הטבע.

והנה אין כאן המקום לנהל ויכוחים עם הנ"ל, ובזכיר רק מאמרם ז"ל במנחות צ"ט, שאל בן דמה וכו' כגון אני שלמדתי כל התורה כולה מהו שלמד חכמה יוניה, קרא עליו לא ימוש ספר התורה הזה מפניו והגיה בו יומם ולילה, צא ובדוק שעה שאינה לא יום ולא לילה וכו', ועון ביטול תורה הוא נורא ואיום מאד, ואמרו חז"ל בירושלמי הובא בשע"ח לרבינו יונה ז"ל ויתר הקב"ה על ע"ז וכו' ולא ויתר על עון ביטול תורה, וכל ענין מלאכה שהזכירו חז"ל הוא על מי שא"ל להסתדר בפרנסה בלא זה אבל כל זמן שיכול ללמוד ודאי ח"ו להפסיק מחורח"ק ושקידתה בשביל העמיד דדי' לצרה בשעתה, ועון פלילי הוא לנתק בן תורה מתורתו ותרמו של הקב"ה. וכן החמישה שערים הראשונים שכותב דרך הלימוד וצורת קיום מצות לימוד התורה יש בהם דברים שאינם נכונים שהוא כותב נגד המקובל לנו שלמדו לעצמן וגם עם החלמידים לעיין בהם בעומק ובהבנה ישרה ובפלפולה של תורה כמובן שלא ע"מ לקנסר, וזהו מצות לשמה שכיאר בספר הקדוש נפש החיים שלשמה הוא הפירוש לדעה התורה, ובכלל מצות ושננתם הוא שיהי' דברי תורה מחודדים בפני אף על ידי פלפולה כדאיאתא בנדרים דל"ה ע"ש בפירוש הרא"ש, ומה שכותב על מה שכתב גאון חדור שלפני פנינו הוא הגר"י סלנטר זצקלה"ה בהחכונה כענין למוד בפלפול, שלא מצא לו חבר לזה וחולק על דבריו, אין זה אלא רמז רוחא.

ומאד מאד אני מעטער על אחד שיעיז להביע דעה נגד המסורה לנו והמקובל לנו מגאונים רבותינו שעל פיהם נתיסדו הישיבות שמאז ומתמיד כולם החזיקו ישיבות, ואנן חלמידי תלמידיהם של גאון הגאונים רבן של כל ישראל רבי חיים וולאזינר זצקלה"ה שיסד הישיבה בוולאזין ע"פ הסכמת הגר"א זצקלה"ה הנחשב כאחד מן הראשונים המשמשים לפנינו במרום, וכך נמשכו הדורות עד היום, ובטח הם כולם ידעו את כל המאמרים בחז"ל, וכל מעשיהם אינם צריכים חיזוק מאיתנו שרוח הקודש שרחה על כל מה שעשו, ובפרט בחקומתינו שכל כך רבה העזובה בכל מה שנוגע ללימוד התורה, שאחוז קטן מכל הצעירים המתחנכים בבתי החינוך כשארים בהישיבות וח"ו אם גם הם לא יתמסרו כל כולם ללימוד ולעלי' בחורה ח"ו תשחח תורה מישראל, ובמה גדול כוחו שיבוא להורות דרך לרבים ולסכן את כל קיום התורה ועם ישראל.

לכן אני מזהיר לכל בני הישיבות שלא יקנו ספר זה, ואלה שכבר קנו ידונו אותו לגניזה, ותחת הנעצוץ יעלה ברוש, ללמוד את הספר הקדוש נפש החיים שער ד'.

וכל השומע לדברים אלו יתברך ככל הטוב בכתיבה ותחימה טובה לאלתר לחיים.

הח' יעקב ישראל קניביס
בני ברק תשמ"ב

אזהרה להסיר מכשול

שומע ומוסיף: הערות על ספר שערי תלמוד תורה

בס"ד אור ליום ב' ח"י טבת ב' לסדר שמות תשמ"ג.

כבר הארכתי בענינים אלו בחבורי לקוטי טל. וד' חלקים "לפדי אש דת", ועיין עוד באוצרות ירושלים חלק רי"א סי' נ"ח, חרי"ג סי' ע"ב, וח' רי"ז סי' ק"ה מש"כ בענין לימודי חול בהשגות על האנ"ח בענינים אלה. וע"ע א"י חלק רל"ז ק"ק בענין "טורא קאלעדש" ועוד. ועיין בספר תיקון עולם (מונקאטש תרצ"ו ונדפס מחדש באה"כ) מה שהרעישו גדולי עולם אודות הסעמינאר "כשר" בווארשא ועוד. ולא כאתי בזה להאריך בדברים פשוטים וברורים הכתובים בספרי גדולי הדרות להלכה והנהגה ברורה בלי חולק. וכדביארתי במקומות הנ"ל. ועיין בספר מעשה אבות המפורסם, המקובל, ושם דברים ברורים והנהגת כלל ישראל ודעת גדולי עולם בענינים אלו כפי המסורה מסיני בלי שום פקפוק. כאתי בזה רק לתרץ איזה קושיות שהקשה המחבר הנ"ל בשערי ת"ת על הגאון המפורסם ר' ברוך בער לייכוביץ זצוק"ל, אשר קבל תורה מהרב הדומה למלאך ה' הגאון האמיתי רשכבה"ג פאר הדור עה"י פה"ח מרן רבינו חיים הלוי מבריסק זצוקללה"ה. והמחבר הנ"ל הקשה איזה קושיות על דבריו ומפני הקושיות שהקשה רצה לדחות דבריו כאילו הגאון הנ"ל לא הבין פשטות סוגיות הגמ'. ובאמת הקושיות האלו ידועים. וכבר הקשו "המשכילים" בכל הדרות קושיות אלו, והוציאו דברי חז"ל מפשוטן להעמיד דעותיהם הנפסדות והכוזבות, לאהוב החכמה נכריה ולהסית אחרים לדרכים מקולקלים.

ועיין באריכות בספר ברכת שמואל קדושין סימן כ"ז דברים מתוקים כדבש אמיתים וברורים כנתינתן מסיני כמקובל מדור דור.

ואלו מדבריו, מבואים בספר שערי תלמוד תורה: פרק התורה והחכמות דעת גדולי הדור בדף רצ"א, "דחיוב של ת"ת שיהי' אצל האישי הישראלי התורה עיקר וח"ו שלא ידמה שיש עוד השכלה והשלמה אנושיות שאם הי' עוד השכלה בעולם אז הי' השי"ת נותנה לנו על הר סיני אלא כל איש יקבע בדעתו דהתורה היא עיקר וח"ו שאין בעולם דבר שע"י יושלם האדם דח"ו עי"ו עושה את התורה לטפילה, ועוד שלא תערב בס דברים בטלים אחרים, הביאור הוא כמו

שמערכין תכלין במאכל להמתיק המאכל ג"כ היא ביטולה של תורה שממעט חשיבותה של התורה הק'. ואמר עוד שלא תאמר למדתי ישראל אלך ואלמוד חכמות האומות העולם... אם לומד דבר אחר שאמר אלך ואלמוד חכמת האומות והיינו שלומדה בקביעות והיא חשובה בעינינו להתפאר בה, אז נקרא דנפטר מהתורה (פי' אפילו בעושה כדי להתפרנס, דהיינו מצוה. העורך) דיש לאותוהאיש עוד דבר חשוב בלב ומצרפה להתפאר בה ע"י שחשובה היא בעיניו ע"כ זהו ביטול תורה ועל ביטול תורה לא מהני מה שמתשלם תשלומין ומתפרנס עי"ז...

ופן יאמרו הלומדים החכמות דאין כוונתם ללמוד החכמות לשם חשיבות והשכלה רק כמו החייט במחטו והלבלר בקולמוסו, זהו כבר נפסק בהרמ"א הדין דרק מי שלומד בהחכמות באקראי כעלמא אבל מי שלומדה בקביעות הרי הוא ביטול תורה. ע"כ לשון הברכת שמואל..

והקשה המחבר שערי ת"ת שם: "ע"פ דברי הרב יוצא כאילו אי אפשר ללמוד חכמות למטרה של אומנות או מצוה אחרת בקביעות. כאילו כמה שלומדים אותן בקביעות מחשבין אותן בשוה עם התורה — והכוונה אינה משנה. וצ"ע למה היא איסור כמה שלומד בקביעות חכמות אשר תשרתנה "כרקחות וטבחות לחכמת התורה" — מה גם שבזה הוא חולק על דעות שני הגדולים האחרים שהכאנו את דבריהם בסמוך.

גם קשה אליביה להבין את הסוגיא (שבת ע"ה.) של "מצוה לחשב תקופות ומזלות" ואת דעות כל הראשונים ואחרונים שהכאנו דעתם לעיל בפרק ב' — רק אם נאמר שהכל מדובר כלומד באקראי (דברי המהר"ל שהכאנו לעיל שם סס"ג כמפורש חולקים). וגם כל הראשונים שהיו רופאים (כמו הרמב"ם (עי' סוף אגרת הרמב"ם לר' שמואל אבן תבון). הרמב"ן (שאילת יעבץ ח"א סס"י מ"א) והרשב"ץ (מגן אבות על אבות פ"ד, (מ"ה)), נראה דוחק לומר שלמדו את הרפואה באקראי. הרמב"ן בעצמו פוסק [תורת האדם (הוצאת רח"ד שעוועל ע' מ"ג — מ"ד)] — וכן נפסקה ההלכה בטור ובשו"ע (יו"ד סי' של"ז ס"א) — "שלא יעסוק ברפואה אא"כ הוא בקי ... שאם לא כן הרי זה שופך דמים" והם יזלזלו כולא האי.

כנראה המקור היחידי לחידוש הלכה זו, הוא דברי הרמ"א הנ"ל ואת אלו אפשר להבין בקלות אם נניח שלא התכוון לאמנות מבוססת על מדע, ולכאורה אין אף רמז שהרמ"א התכוון לכלול בדבריו לימוד לאומנות, וכימיו אולי אפילו לא היה אומנויות כאלו מעשיות ליהודים וצ"ע.

גם מה שמגנה לגמרי את לימוד שארי החכמות קשה מאד ליישב עם מה שמכרכים את ה' כאשר רואים חכם מאומות העולם (בכרות נ"ח. שו"ע או"ח סי' רכ"ד ס"ז), ועם דברי חז"ל, ראשונים ואחרונים, שהבאנו דבריהם בפרק ב' — חוץ ממה שהרמ"א בעצמו כותב שלימוד שאר החכמות רצוי, שהוא מביא לידי הכרת גדלות הבורא (שו"ת הרמ"א סי' ז'). עכ"ל ספר שערי ת"ת.

ועתה עלינו החיוב לבאר דברי חז"ל כפשוטן ולא על פי סברות והקשים שאין להם שום שייכות לפשטות דברי חז"ל, ויראה המעיין והמבין שכל קושיותיו אינם קושיות כלל.

(א) מה שהקשה מגמ' שבת ע"ה "מצוה לחשוב תקופות ומזלות". ראשונה, מבואר ברמב"ם בסוף הלכות קדוש החודש חז"ל: הרי ביארנו חשבונות כל הדרכים שצריכין להם בידיעת הראייה ובחקירת העדים. כדי שיהיה הכל ידוע למבינים ולא יחסרו דרך מדרכי התורה ולא ישוטטו לבקש אחריה בספרים אחרים. דרשו מעל ספר ה' וקראו אחת מהנה לא נעדרה. עכ"ל. הרי מבואר מהרמב"ם שני דברים 1. שאינו דבר טוב ושבח ללמוד בספרי חכמי האומות 2. שהכל נמצא בספרו ואין צריך ללמוד מספרים אחרים ומפ"ז האריך בעניני חשבונות וכו'. הכי שייך ענין הנ"ל לענין לימוד שאר חכמות לשם אומנות או לשאר צורך. הכי ה"מ להגאון רב"כ זצ"ל שאסור ללמוד ברמב"ם הלכות קדוש החודש ובמפרשים ר"א או בדברי החז"א שהאריך בענינים אלו? הרי זהו חלק התורה ממש. ומה השייכות של ענין הנ"ל לענין לימוד שאר חכמות?

שנית, אפי' אם "מצוה לחשוב תקופות ומזלות" אינו מדבר מענין קדוש החודש, מ"מ אין בה אלה חידושה ואם חז"ל אמרו "מצוה" א"א ללמוד ממנה לשאר חכמות. ופשוט שחז"ל כיוונו לחכמה הנ"ל דווקא. אבל פשטות הדברים דמיירי מהלכות קדוש החודש והחשבונות הכתובים בהרמב"ם ושאר מפרשים. ועיין בלקוטי טל דף קנ"ט ועיין בשפת אמת בגמ' שבת שם. ואכמ"ל.

ויש להעיר שבר"ף ורא"ש לא כתבו חייב או "מצוה" לחשוב וכו' רק "היודע לחשוב תקופות ומזלות" וכו'. היינו אם יודע חכמה הנ"ל, אולי קבל מרכו, או ידוע לו ע"י סיבה אחרת, צריך לחשוב, ואינו חייב ללמוד חכמה הנ"ל. (ואפ' אם מפרשים דהוי מצוה ללמוד אין נ"מ לענינינו וכנ"ל).

ונראה דלא פירשו לחשוב תקופות ומזלות על הלכות קדוש החודש, דא"כ מצוה הוי ומחלק מצות ת"ת. ומקמ"ל בגמ' שם. וכ"כ המהרש"א דלא מיירי בגמ' הנ"ל מענין ק"ה וע"ש כח"א. ועיין בספר פתח עינים להחיד"א מש"פ

בגמ' שם. ועי' בתורה תמימה דברים ד: ו. ועי' בפירוש לחם שמים על המשנה באבות סוף פ"ג תקופות וגמטריות פרפראות לחכמה. ועי' כתפ"י שם. ובסמ"ג עשין מ"ז כתב דמיירי מחשבון קדוש החודש ומשמע דהחיוב הוא רק על ב"ד ועי' ב"מ שם, שהקשה שמהגמ' שבת שם משמע דהחיוב על כל אדם, והוא מחלקי התורה.

מבואר מכל הנ"ל דאין הגאון המפורסם אבי התעודה רב"ב זצ"ל חולק על גמ' מפורשת כהכנת בעמ"ס שערי ת"ת.

(ב) מה שהקשה מדעות כל הראשונים בפרק ב' מספרו. כל הראשונים שהביא מובאים כאנציקלופדיה תלמודית כרך ט"ו בענין חכמות חיצוניות, וכבר כתבתי ג' מאמרים באוצרות ירושלים לכרר שכל דבריהם בשקר יסודם ולא הבינו כלל מש"כ אלו הראשונים המובאים שם. והגאון רב"ב אינו חולק על כל הראשונים, והראשונים אינם חולקים על הקבלה, ברורה ופשוטה. שקבלנו מסיני. ועיין באוצרות ירושלים במקומות הנ"ל ואכמ"ל ולכפל הדברים ועי' ספר מעוז הדת פרק ו' שהאר"ך בבקיאות נפלא, הפלא ופלא, בידעות חז"ל מחכמת הטבע, אבל לא הוציא מזה שיש חיוב ללמוד שאר חכמות רח"ל. רק ביאור באריכות שכל הכתוב בש"ס כו"י ובמדרשים מגודל חכמתם בכל החכמות, הוא חלק קטן מגדלותם, שאין לנו שום השגה מזה, ולמדו הכל "בעתות הבטלה" ובקבלה מרכס מהנביאים, שהכל הי' ידועה להם מפי הנביאים בלי עמל ויגיעה כלל, יותר מהחוקרים בהם כל ימיהם. ועי"ש דברים קדושים היוצאים מלב דואג וחרד לדבר ה'! לא "כהמשכילים" המהפכים דברי אל' חיים ומוציאי' דברי תורה מפשטותה כדי להעמיד שקריהם ודעותיהם הנפסדות היפך מהמקובל מדור דור המבואר בספרי גדולי הדורות ועי"ש ודו"ק! ועי' בספרי לקוטי טל פרק ג' ד' ה' ארי"ב.

(ג) מה שהקשה מהראשונים שהי' רופאים, כאילו הגאון ציס"ע אשר העמיד תלמידים הרבה (וגדולי הראשי ישיבות מדור העבר הי' מתלמידיו וכן גדולי הרמ"מ בדורינו) לא ידע שהרמב"ם הי' רופא וכאילו הגאון הצדיק הנ"ל רבן של ישראל בא להשלות את הציבור והעלים עיניו מידיעה זו וכתב תשובתו, וכן לא ידע שהרשב"א ועוד ראשונים הי' רופאים. היש גסות רוח יותר מזה להביא דברים הידועים לכל ולהקשות על גאון הדור מדור הקודם? כאילו לא ידע מכל זה! וכאילו בא לפרסם שקר נגלה רח"ל.

אבל אין מזה שום קושיא. ראשית, היות שכתוב שמצוה לרופא לרפאות הרי מפורש בתורה שיכול ללמוד חכמת הרפואה. (מובן שאין להתיר מטעם זה

לימוד באוניברסיטה מכמה טעמים ואכמ"ל וע' בספר לקוטי (טל) ובימי הרשב"א כשגזרו הב"ד על לימוד שאר חכמות לא גזרו על לימוד חכמת הרפואה וכן כתוב מפורש בתשובת הרשב"א.

שנית, מי הגיד לכה"מ שערי ת"ת רז זה שכימי הראשונים למדו בקביעות, אפילו חכמת הרפואה, כשהדברים ידועים שרוב הלימודים בימים ההם הי' ע"י שימוש, ואולי עיינו מעט בספרי חכמה מענין זה. ואין בזה שום קושיא על דברי הברכת שמואל.

(ד) מש"כ שהמקור היחידי לחידוש הלכה זו וכו'. הוא שקר גמור. וכבר הביא המחבר שערי ת"ת הרבה מקורות להלכה זו. וקבלת חכמי הדורות בענינים אלו ידוע לכל מבין הרוצה להבין האמת ולהכיר המציאות הברורה אשר לפניו בספרי חכמינו בכל הדורות המדברים מענינים אלו. ועי' בספרים הנ"ל שכתבתי לע"ש. ואכמ"ל. ונהפך הוא אין שום מקור למש"כ המחבר הנ"ל. המקור היחידי הוא רשר"ה אשר ידוע שיטתו לפי המבואר שם מתנגדת לקבלת חכמי הדורות, כמש"כ הכ"ש שם ועוד, ואם עשה כל מה שאפשר להציל יהודי אשכנז משמד והתיר להם לימודים זרים, שלא הי' אפשרות להצילם משמד באופן אחר, אין זה הוראה להתיר חכמות זרות לכלל ישראל בכל הדורות וככל המקומות. וכל זה פשוט לכל בר דעת. והמחבר שערי ת"ת רוצה להעמיד שיטתו כהלכה ברורה. וזהו שקר מוחלט! והוא נגד המקובל והידוע!

(ה) מה שהקשה מהגמ' ברכות נ"ח שמברכים כשרואים חכמי אומות העולם, הוא ראייה להיפך. שהרי אין מברכים ברכה זו על חכמי ישראל הבקיאים בשאר חכמות שהרי בזיון הוא לאיש הישראלי לעסוק בלימודים זרים. ולא תיקנו חז"ל ברכה על קלקול. ומהגמ' הנ"ל הוא ראי' חזקה שזהו בזיון ממש לאיש יהודי שיעסוק בענינים אלו והוא גרוע מעכו"ם שהרי על חכמי האומות מברכים ועל חכמי ישראל מברכים רק אם הם חכמים בתורה ולא בשאר חכמות.

באתי לקיים שומע ומוסיף על "אזהרה להסיר מכשול" וה' יעזרנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות על הדרך המקובל לנו מדורות. כי זה חיינו וא"י וכל בר דעת יבין הסכנה הגדולה מדרכים מקולקלים שלא ע"פ המקובל מדור דור. ועיין ספר דעת תורה שי"ל ע"י ד"ח בס"ד ויש להאריך הרבה ואכ"מ. והחלק יעיד על הכל שדברי הספר שערי ת"ת הוא מכשול גדול.

והמתכר לא הבין פשטות דברי חז"ל הברורים המאירים כשמש כנתינתן מסיני. והקשה קושיות של דופי להשלוח הציבור, תמימי דרך, ופירוש בדברי

תז"ל והראשונים דברים זרים היפך מהמקובל מדורות.

אם תרצה לדעת עוד, עיין בסוף ספר מעשה אבות בספר תוכחות מגולות להגאון ציס"ע ר' הלל ל"ש זצוקלה"ה זיע"א אב"ד דק"ק קאלימייא וספר תורת הקנאות שם, (נדפס בסוף הספר במעשה אבות דפוס ירושלים תשל"ו). ומכתבים מגדולי הדורות המובאים שם, ובספר שערי ת"ת בהערות על הגאון מופת הדור ר' יוסף רוזן המפורסם בשם "הראגוצובאר" (דף רצ"ד אות ד') כתב שמש"כ הגאון הנ"ל שדוקא ביחיד אבל בציבור אסור ללמוד חכמות זרות, "המקור לאיסור זה לא ברור לי". הלא הרעישו גדולי ישראל בספריהם מחומר האיסור, ואם "המקור לאיסור זה לא ברור" לכהמ"ס שערי ת"ת לא ידע כלום מענין שעסק בו או בכוונה רצה להשלוח הציבור. ועיין במקומות הנ"ל והבן. ואכמ"ל יותר.

והרחמן ירחם עלינו בכג"צ בכ"א

ישעי' דירעקטאר

מכתב לחכם אחד בענין הנ"ל

בס"ד אור ליום ר' עש"ק פ' ויגש תשמ"ג.

לכבוד ... נ"י.

נתקבל כאן ביום ה' "אזהרה להסיר מכשול", בענין הספר "שערי תלמוד תורה", אשר כתב מרן הר"מ דפניכז שליט"א להסיר מכשול מרבים. אודות הספר הנ"ל כתב מרן הר"מ שליט"א שבא לסכן "את כל קיום התורה ועם ישראל".

נכון להודיע לכותב המכתב הנ"ל שעצם מציאות קיומה של מועצת גדולי התורה בארצות הברית היא הסכנה הגדולה לקיום התורה ועם ישראל. (א שכבר כתב אחד ממועצת גדולי התורה בארצות הברית הסכמה לספר הנ"ל. והיות שמפרסמים שהוא גדול בתורה, גאון אדיר וכו', מה הרעש אם אמר היפך מהר"מ דפניכז והיפך מהמקובל מדורות, כמבואר במכתב "אזהרה", הרי הוא ג"כ גדול ויכול לחלק על הר"מ דפניכז ועל המקובל מדורות, שהרי הוא יודע ג"כ מהמקובל ומ"מ פליג, וכזמנינו יש תורה אחרת והנהגה אחרת לבני הישיבות רח"ל. וכשהי' מלמד ומנהל בישיבה כאן הרבה תלמידי הישיבה הלכו ללמוד

באוניברסטיה על פי עצתו. והדברים ידועים. ב) אחד ממועצת גדולי התורה בארצות הברית עשה הסכם עם אוניברסטיה של כומרים "לטובת" תלמידיו. היינו שתלמידי ישיבתו מקבלים תואר בגרות (דגריי בלע"ז) כשלומדים באוניברסטיה הנ"ל שני שנים, מפני שהם (הכומרים) מחשיבים לימוד בישיבה כלימוד באוניברסטיה, וכרגיל צריכים ללמוד ד' שנים באוניברסטיה כדי לקבל תואר בגרות. ג) אחד ממועצת גדולי התורה בארצות הברית, הראש שלהם, הוא ראש ישיבה בישיבה שרוב תלמידיו הולכים לאוניברסטיה, רח"ל, מפרסמים שבישיבה לומדים לימודים זרים עם מלמדים מומחים ועל ידי החינוך הטוב בלימודי חול שמקבלים שם התלמידים מוכשרים להמשיך לימודם באוניברסטיה. וזהו המציאות שם. ד) הרי זקני הרבנים ראשי מועצת גדולי התורה עומדים לפני העם ולפני בני הישיבות, ואגודת ישראל מפרסמים כסדר שהם "גאונים", "גדולים" וכו', והם דוגמא לכלל ישראל, והישיבות שהם מנהלים הם דוגמאות להציבור. ולמעשה הם מוליכים הציבור שולל למינות וכפירה ולעזיבת הדת, והם מסכנים "את כל קיום התורה ועם ישראל", על ידי מעשה רב.

הבן בזה ידידי הנכבד, בני הישיבות באה"ב אינם מבחינים בין גדול לגדול, בין דרך המקובל לדרך מסוכן. הם יודעים שיש "גדולים", כפי התעמולה שעושה אגודת ישראל כסדר במכתבי העתים ועוד, וידוע שבהרבה ענינים הגדולים חולקים בעיני הלכה וכו'. ונתהווה, על ידי התעמולה הנ"ל, מציאות של מחלוקה בין גדולי תורה. ולדעתם אין כאן ענין של חולק על הקבלה מדורות כמש"כ מרן הר"מ דפניכין, רק ענין של מחלוקת החכמים. והמציאות היא, כפי המקובל מדורות, שאגודת ישראל ומועצת גדולי התורה הם מחריכי הדת. וכפי ביאורו של מרן הרה"ג ר"מ פניכין במכתבו הנ"ל באר היטב. ומה החרי אף על מחבר ספר הנ"ל הרי אגודת ישראל רבניהם ומנהיגיהם מקלקלים יותר וכנ"ל, ממעשה רב, וכפי המבואר בספר הנ"ל כן הוא הנהגת הישיבות, הראשי ישיבות, ותלמידיהם באה"ב. ואין צריך ספר לזה שהרי עומדים לפנינו "גדולים, גאונים, צדיקים" וכו', שהנהגת ישיבתם כדרך המבואר בספר הנ"ל, וכספר חי הם מפרסמים לדורות דרך המקולקל הנ"ל המבואר בספר שם.

וה' יחזירנו בתשובה שלימה בתוך שאר כלל ישראל, ונוכה להרמת קרן התורה כבג"צ בב"א. ומי יתן שהר"מ דפניכין יעזוב לגמרי חברה בוגדים הנ"ל, שאינו לפי כבודו של גאון וגדול בישראל ההולך בדרך המקובל אשר מסר נפשו כל ימיו על התורה והרבצת תורה כפי הנמסר לנו מדורות להשתתף עם אלו. ויהי' בזה קדוש שם שמים ברכים לדורות, ואשרי מי שזוכה לזה, ומפני גודל המצווה של קדוש שם שמים לדורות, ותיקון אלפי בני הישיבות שבדורינו השטן מקטרג, ואשרי מי שזוכה להתגבר על היצה"ר ונסיונות הזמן

ולקדש שם שמים.

ישעי' דירעקטאר

מכתב לראש מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל בא"י

בס"ד אור ליום י"א שבט תשמ"ג.

לכבוד מו"ר הרהגה"ג ראש מעג"ה של אג"י מרן ר' א.מ.מ. שך שליט"א
ר"מ בישיבה הגוה"ק פניביו' בני ברק.

אדשמעכה"ג.

כאן הכן שואל שאלת התם. מה זאת? הלא בישיבת בהמ"ס אגרות משה
לומדים לימודים זרים, ומנהלי הישיבה מפרסמים כסדר שסדר הלימודים זרים
הוא במדריגה גבוהה כמו בכל הבתי ספר תיכוניים באה"ב ועל ידי החינוך הטוב
בלימודים זרים, התלמידים יכולים להמשיך לימודם באוניברסיטה בלי שום
קושי. וכבר שלחתי למעכה"ג צילומים ממודעות שהם מפרסמים. הרי ממעשה
רב של ראש מעג"ה של אג"י באה"ב הותר כל המכואר כספר שער ת"ת. ואין
פוצה פה נגדו.

ועוד התיר המחבר הנ"ל לבטל מנהגי ישראל שגדולי הדורות מסרו נפשם
עליהם. (עיין ספר דעת תורה ד"ח) ועוד מן המפורסמות כאן, שרוב מתלמידי
הישיבות הליטיים (שהמלמדים שם משתתפים עם אג"י) באה"ב לומדים ממעשה
רב להתיר כל הנ"ל למעשה וכמעט אין פוצה פה ומצפצף.

מילה שמסרו כלל ישראל נפשם עליה בכל הדורות (עיין שבת דק"ל תניא
רשב"א אומר כל מצוה שמסרו ישראל עצמן וכו') נתבטלה בימינו. מה שלא
פעלו הגויים כאלפי שנים של שמדות וגזירות על ישראל ב"מ פעל בהמ"ס
אגרות משה. ומעג"ה מחזקים כל התירו ע"י שתקוּתם (עי' שבת נ"ה). הרי
בעוה"ר רוב מבני הישיבות הליטיים (שהמלמדים שם משתתפים עם אג"י) אין
מלין בניהם כדיון. הם לוקחים למוהלים אלו שעושים המילה ופריעה בכת אחת
ומבטלים על ידי זה מצות מילה ופריעה. (ועיין בשו"ת בנין ציון, מבהמ"ס ערוך
לנר ועוד, סימן פ"ח) ומי ראה או שמע כזאת, לבטל צורת עשיית מצות מילה
שנתפשטה בכל ישראל, מקבלת משה רבינו, ועליהם יאמר הפורעים העם
לשמצה להם שומר נפשו ירחק מהם. (ועיין ספר דעת תורה ח"ד דף י"ג ודף

כ"ט אות ט"ו).

מה החרי אף על הספר שערי ת"ת, בזמן שמעכה"ג ממעמידי העגל, שותף לכל הנ"ל, להירוס התורה וביטול מנהגי ישראל על פי דרך הריפארמאר מדורות הקודמים. אין תורה בישראל בעוה"ר ומי יודע מה יולד יום אם כל אחד ילך בשרירות לכו להרס ולאבד כל הקודש לנו מבלי פוצה פה ומצפצף נגדם. ועוד שמחזקים ומסכימים לכל הנהגה הרע הנ"ל. ועכ"פ בעיני הבריות נראה שהם מסכימים, ודברים שכלב אינם דברים, קו"ח בנידון דידן.

ואם יש איזה נקודה של אמת וי"ש בלב מעכה"ג בטח שיעשה כמצווה בתה"ק ולא יניח פתחון פה למהרסי הדת.

ואם צריך לגנוז ספר שער ת"ת קו"ח שצריך לגנוז ספר אגרות משה, או עכ"פ למחות ככל תוקף נגד התיירו המזויפים נגד המקובל מדורות, שהם על דרך הריפארמאר מדורות הקודמים. וכן יש למחות ככל תוקף נגד למודים זרים כדרך בתי ספר תיכוניים של הגויים, ולהשתדל ככל הכוחות לבטל הנהגה זו, ולא לעמוד מן הצד בחיבוק ידים ולראות השריפה אשר שרף ה' כ"מ כאילו לא קרה דבר.

דברי המצפה לרחמי שמים בבג"צ בכ"א

ישעי' דירעקטאר

נ.ב. מש"כ לעיל "מילה ופריעה בבת אחת", אין הכוונה שזה מעשה פריעה, רק זהו הלשון שמשמשים בה המוהלים המושחתים העושים כנ"ל, ולמעשה אין זה פריעה רק חיתוך כשר בעלמא, ומעשה הפריעה הנמסר לנו מסיני היא כמבואר כרמב"ם הל' מילה פ"ב הל"ב והסמ"ג והטור וש"ע יו"ד סי' רס"ד וכלשון הרמב"ם שם ובכל הפוסקים, (ועיין פרק ג' לקמן).

הסברה

כדי להבהיר יותר ענין המדובר ולהודיע התיחסות גדולי תורה להתחדשות בדת נכון להעתיק מש"כ בתולדות המגיד מקלם זצ"ל הנדפס בראש ספרו תוכחת חיים (נדפס מחדש ירושלים תשמ"ב).

"בהיותו בעיר ליבוי בשנת תרל"ה בנו שם בית הכנסת רפורמי שהיה בנין

נאה ביותר. עם שלש כיפות ובקצותיהם צורות של מגן דוד. מבחוץ נראה היה הביהכ"נ ככנסייה. והרבה גוים היו מצטלבים בעכרם על ידו. גם מכפנים היה בנוי כרוח הריפורמה. הבימה ע"י ארון הקדש, ועזרת נשים נמוכה. בניית ביכ"נ זה גרמה למחלוקת חריפה בין החרדים לדבר ה'. לבין ה"מתקדמים" יוצאי גרמניה, וגדולי הרבנים החרימו את הבית עד שנאלצו מייסדיו לשכור מנין אנשים לבוא להתפלל בו. בעת בא המגיד, החל דורש כנגד אותם יהודים המוכרים את עולם הבא שלהם בפרוטות עד שלא נותר שם גם מנין. ובוני ביהכ"נ נאלצו לשנות את צורת הבית, וכיכ"נ זה נהפך למקום קדוש" עכ"ל.

נכון להודיע ששני דברים הנ"ל החיר בהמ"ס אג"מ ועיין בספר דעת תורה חלק א' אריכות כזה ואכמ"ל.

פשוט, לפי הנ"ל, מי שהתיר דברים הנ"ל, ועוד, לא נמנה ראש מהחרדים, יראים דבר ה', וגדולי ישראל. ופשוט שהבני תורה ובני הישיבות לא התנגדו לפרסומת נגד ההנהגה הרע הנ"ל. וכזמנינו נהפך הוא בעוה"ר. ועיין בהקדמת מילין ובפרק ד' לקמן.

וכן רצוינו להעתיק כאן מעשה רב, מובא בראש ספר תורת יחיאל, "לתולדות רבינו המחבר" דף י"ט, להרהגה"צ המפורסם בשם בהמ"ס לב העיברי. וז"ל שם: עם טלטוליו עבר לעיר קאשוי ... והוזמן שם להשתתף בשמחת חתונה, בימים ההם היתה העיר קאשוי נתונה להנהגת הריפורמה באורח חוקי, וטכס החופה נהוג היה לפי נמוסי הריפורם, והיו שולחים שלוחים לסדר את הטכס. מוז"ה עורר אז את המחותנים לעשות את החופה כדת משה וישראל, ולא לקבל את שלוחי הריפורמה, מוז"ה קבל עליו את האחריות — לפני שהלכו להחופה עורר מוז"ה את הנאספים לסדר להם בית כנסת מיוחד כי אסור להכנס לבית כנסת "קאהר שוהל" שלהם הבנוים לפי נימוסי הגוים, ואסור לשמוע תפלת קאהר קר"ח להתפלל עמהם אף לענות אמן אחריהם, ואפילו אם מוכרח עי"כ לקיים "ישב בדר וידום וכו'" כדברי פסק בית דין הנ"ל שעליו חתומים שבעים מזקני ישראל גדולי מדינת אונגרן ועליהם הגאונים בעל דברי חיים, רבי אייזיק מזידיטשוב, ורבי צבי הירש מליסקא זיע"א. (עי' בספר לב העברי ח"ב כאורך) הנאספים נענו, ומיד נתקבץ כסף במזומנים וכמשכונות סכום לסידור בית כנסת מיוחד, ואח"כ הלך מוז"ה לסדר את החופה, השלוחים שכאו מטעם הריפורמים לא נתקבלו, והחופה התקיימה כפי מנהגי ישראל, מיד באה אל החופה המשטרה ומוז"ה הוכא לבית הכלא — בסוף ספר לב העברי ח"ב מובא פרטי מהלך המשפט בעמדו למשפט, אם מפני פעולה זו או מפעולות אחרות אשר התקומם מוז"ה נגד הריפורמים עי"ש באורך, ומוז"ה יצא כדימוס עכ"ל.

בדורות הקודמים גדולי הדור מסרו נפשם לקיים מנהגי ישראל, אפי' אם הי' חשש עונש מהמשטרה. ובזמנינו בהמ"ס אג"מ התיר לסדר חופה לפי "נמוסי הריפורם". ועיין בספר דעת תורה ח"א מש"כ, (דכ"ד והנמשכים) וכן התיר להתפלל בכיהכ"נ בנויה כדרך הנ"ל. ועיין במקומות הנ"ל ואכמ"ל. בדורות לפנים גדולי הדורות לחמו נגד כל שינוים בדת ומנהגי ישראל. ובזמנינו, בעוה"ר מסכימים ומינו ראש מי שהתיר כל הנ"ל ועוד נגד הקבלה מדורות מפי חכמי הדורות מזמן מ"ת. כל התורה והמלחמות הנ"ל כמעט ונשתכחה מרבים מהדור. בעוה"ר "נימוסי הריפורם" נתהפכו ל"דעת תורה" ו"אסור להרהר", לערר ולפרסם האמת.

כירו וידעו כל המנצחים על מלאכת ה', כל עובדי עבודת הקודש בכתי ישיבה לת"ת דרבים ובכתי ת"ת לכני עניים, וכל העוסקים במצות ובצרכי צבור באמונה, ההולכים בתורת ה' בדרך אמונה לאקמא שכנתא מעפרא לקדש ש"ש ילמדו אל דרכנו, וישכילו וידעו כי רק בדרך המקובל מדורות יצליחו לחנך הדור ולהמשיך שלשלת הזהב לדורינו ולדורות הבאים. רק ע"י האמת, ומס"נ להשריש האמת היינו, דברי רבותינו מדורות לפנים, יכולים להציל את דורינו והדורות הבאים וה' יהי בעזרנו.

בענין לימודי חול הנוגע למצב דורינו

זה לשון ספר משכיל אל דל ח"ד כלל ד' פרט ה'

מאת הרהגה"ק המפורסם לוחם מלחמת ה' ציס"ע מגדולי תלמידי הח"ס חסידא ופרישא מו"ר ר' הלל ל"ש זיע"א אבד"ק קאלאמיא בהמ"ס מא"ד אב"ר מ"ד ועוד ספרים מפורסמים.

אטו מילתא זוטרתא היא מה דאיתא (בזוהר פ' משפטים) על פסוק ושם אלהים אחרים לא תזכירו. רבי חייא אמר ושם אלהים דא מאן דיתעסק בספרין אחרנין דלא מסטרא דאורייתא, לא ישמע על פיך דאסור אפילו לאדכרא לון ולמילף מינייהו טעמא כש"כ על אורייתא ועל דרך (הזוהר) אפשר לפרש כוונת המשך הפסוק לא ישמע על פיך כמו שפירש"י (ריש שלח לך על פי' ד' ברשותו שלא עיכב על ידו) והיינו שהתורה הזהירה לכל המלמדים ומרכיצי תורה ברבים שלא יגרמו כהעלמות עיניהם שיזכר שם ע"ז והיינו שילמדו ויתעסקו התלמידים בלימוד ספרים החיצונים.

מעתה מה יענו ומה יאמרו ובמה יצטדקו ליום הדין הגדול אותן הרבנים תופסי ישיבות שפרצה טומאה ביניהם להרכיב התורה עם חיבוק חיק נכריה, באמור להם אז, הלא אתם עובדי אלהים אחרים, משום שלא מחיתם בהם.....

וגם לאותן שאין בידם למחות תעבור הכוס הזה. משום שהיה להם מיהת לפרסם בפומביה פעמים אין מספר שלימודים אלה מביאים לידי אפיקורסת וכפירות התורה. ומה אעשה שאין כח בידי למונעם ולבער הרשעה הזאת, שאז אם היו עושיין כן, לא היה נעשה התורה כשני תורות. ועי"כ היו מאמינים המון ד' למעט השרידים אשר בכל עיר ועיר המוכיחים אותם על אלה ואומרים שחייב להרחיק מלימודם אלה כהרחקות ע"ז וכטומאות הנדה. ואי משום שבמקומות ההם הבחורים עוסקים באלו, ומה יעשה הרב אם אין שומעין לו, הלא כפי הנשמע כמה פעמים צווח ככרוכיא על זה ומדשחקו מלומר כן, ואז אומרים ההמון ומכ"ש תלמידיהם דניחא להו, ומתוך כך עוברים בכל עת על אזהרה זו לא ישמע על פיך, שאתה לא תסבב ולא תגרום שעל ירך תפרוץ טומאה זו בישראל. עיין (מא"ד ח"א כלל י' פרט א', ח"ב כלל י' פרט ג', ח"ג כלל ו' פרט ד' כלל ח' פרט ד', כלל ט' פרט א').

וכבר שאל אחד מן המבטלים איך מפורש בתורה מאיסור לימודי חכמו' זרות, והיתה תשובתי לו, הרי בכל התורה לא הוזכר בפירוש שאסור לאכול ארס הנקרא בלשונם (ארסעניקא), ואטו עבור כן היש שום ספק האוכלה ומת עי"כ, שהוא רוצח ומאבד עצמו לדעת, ועתיד ליתן חשבון עבור זה. והטעם שהתורה רק אמרה בדרך כלל ושמתם את נפשותיכם, אך את דמכם לנפשותיכם אדרוש, והכוונה שלא תעשה שום דבר שעי"כ תגרמו שיקצרו ימי חייכם, ומינה מאחר שנודע מהנסיון, ומפורסם הוא לכל, שהאוכל סם הנקרא (ארסעניקא) אי אפשר לו לחיות עוד. ממילא כבר הזהירה תורה עליו בשני פסוקים האלה [מעתה האומר מדלא אמרה תורה בפירוש מאיסור אכילות (ארסעניקא), מינה מוכח שאין בו עון אשר חטא, דעת שוטים הוא, ובכלל משוגעים יחשב] מעתה מאחר שהתורה אמרה מה ד' שואל כי אם ליראה, ולהשלים עצמו שיוכה לחיי עד, היא רק עי" קיום תרי"ג כראוי, גם אי לא כתבה תורה ללכת בהם כפירש"י שם, ואי לא כתב יושיע והגית בו יומם ולילה, ואי לא אמר ישעיה בתוכחתו לישראל ובילדי נכרים ישפיקו, ואי לא אחז"ל שסיבות כפירתן של דואג ואחיתופל היה, שהרבה ספרי מינים נשרו מחיקם.... וגם אי לא הרעיש על אלה רבן של ישראל כדור האחרון הזה שלא קם כמוהו בצדקתו, ובחכמתו ובמנין תלמידיו, (בעל חת"ס זללה"ה), מאחר שכל המודה על האמת צריך להודות שלא ינקה כל הנוגע בה, ובעמקי שאל קרואיה, ולא נאמר בהם חוץ, מעתה טענות שוטים וחסרי דעת הוא מי שאומר הראיני מפורש בתורה שאסור ללמוד חכמות חיצונות.

מדי דברי בענין זה, כלפי שאמרה תורה הוכח תוכיח אפילו מאה פעמים אפילו תלמיד לרב, עבור כן הגם שכבר הרבתי אמרים בתוכחה זאת (בחלקים הקודמין) עם כל זה גם כעת החרש לא אוכל [ובפרט שהכל הולך אחר החתום

ואחר גמרו של דברן בראותי שהגיע בעוה"ר העת והעונה שבהרכה מקומות ימים רבים לישראל ללא אלקי אמת וללא כהן מורה — ולא לכד שנחקיים ותשליך אמת ארצה. אלא גם ותהי' האמת נעדרת, חס לכי בקרבי ואזרתי כגבר חלצי, ושנסתי את מתני. ועוד אקרא בקול, ואל אדם לא אכנה ואל אשא פני איש גם אם כגובה ארזים גבהו* כי כמה נחשב הוא נגד כבוד תורה הקדושה שהיא כבוד שמו יתעלה, משום דקוב"ה ואורייתא חד הוא והוא הוא האמת, וחותרו אמת, והאמת אהוב מכל — ללחום מלחמות ד' ולקנא קנאת תורתו. עיין (מא"ד ח"ב דף פ"ו ע"ב). ובהגיגי תבער אש להוודע ולהגלות ולפרסם ברבים לשארית הפליטה ובפרט לבחורי ישראל שעדן לא טעמו טעם חטא ששקר כימינם של כל עושי אלה, כל עושי עול להרכיב לימוד התורה בלימודי זרים. שזו הוא הדרך הסלולה המביאו לידי כפירות עיקרי אמונה. והמורים ותופשי ישיבות כאלו, אם שלש אלה לא יעשו כנ"ל המה מכלל מחטיאי רבים, ועונשם חרוץ (ר"ה דף י"ז ע"א) וז"ל שחטאו והחטיאו את הרבים יורדין לגהינם ונידונים בה דורי דורות, שנאמר ויצאו וראו כפגרי האנשים הפושעים בי. גהינם כלה והם אינם כלים. וכ"כ למה מפני שפשטו ידיהם בזבול. כי כל הרבנים האלו גם אם מניחים בכל יום תפילין רש"י ור"ת ושמושא רבא, ומחדשין חידושי תורה לרוב. עם כל זה הן המשלחת מלאכי רעים לסכב ולמסור עם ד' להריגה (לסט"א) למיתה נצחיות ואבדון עולם — ואין שום חילוק בין תלמידי (סעמינאר) לתלמידי הרבנים האלו, כי אלו ואלו מסוכנים וקרובים למיתה יותר מלחיים. אלא זאת מפריד ביניהם תלמידי (סעמינאר) מוכים בחולי הנקרא (נערפין פיעבער) שבמעט זמן ימות ואבד שמו. ותלמידי הרבנים האלו מוכים בחולי הנקרא (אויס צעהרונג, שווינדזוכט) שנמשך ימי חליו, ושוהה כמה מאות ימים עד שמעט מעט הלך וחסור עד עת קיצו, וגם בענין אחד טובים המה תלמידי (סעמינאר) מתלמידים האלו משום כי גם בסוף הגלות ובזמן עקבות משיחא שהדורות מתמעטין והולכין. עם כל זה לא אלמן ישראל והמון עם מאלקיו וישארו נאמנים לו ולתורתו, כשישמעו ויראו מענין (הסעמינאר) שמוריהם וראשיהם המה כופרים ואפיקורסים מפורסמים. בודאי מעצמם יעשו את שלהם ויפרשו מהם ומתלמידיהם, ויהיה דומים בעיניהם ככת

---

* ולא יאמרו מי לנו גדול מרבינו אשר אנו לומדים אצלו, הלא כגודל עושרו בחידושי תורה, ובשו"ת, מי ידמה לו, ומי ישוה לו, ואם הוא הוא המתיר, מי יאסור, אני רק אשים דברתי למבקשי האמת, ועליהם אני אומר הלא ירבעם כדורו לא היה כמוהו בענין גודל השגות תורתו שהיתה מחזרת כשלמה, ועם כל זה הביאו גודל לבכו שחטא והחטיא ונאבד מן העולם, ומי היה דואג ואחיתופל שהיו אבירי הרועים ומופלאים שבסנהדרין, ועם כל זה עכור שנתנו חן ואהבה בלימוד חכמת דות, לבסוף באו לידי כך עד שכרתם דוד ברוה"ק ואמר אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם.

הקראים להבדילם מקהל ישראל, גם מלבד האיסור והחרם הגדול שנעשה מכל גדולי ישראל עליהם שפסולים לכל שום הוראה שבעולם — וכודאי שלא יעלה על דעת שום אחד מהם לקבל עליהם רב ומורה מהם. משא"כ אלו, ותלמידיהם — לכן סורו נא מעל אהלי הרבנים המחטיאים האלו.

והגם שאחז"ל כל פירצה שאינו מן הגדולים אינו פרצה, והמה בעוה"ר כעת בכמה מקומות ראשונים במעל הזה, מעתה איך יהיה בכחי לעמוד נגד המון הרב הזה, והן אני נשארתי לכדי, והיה לי להיות רואה את הנולד מה יועילו דברי, ומה ארויח בתוכחתי על זאת וכמחז"ל כשם שמצוה לומר, עם כל זה אחר לא נסיגותי [גם אם הייתי יודע בכירור שדברי לא יצליחו לעשות פרי בשום לב מהשומעים] ואדברה וירוח לי כדי לפרסם האמת, ולקנא קנאת התורה ויעבור עלי מה, והן יקטלוני לו איחל. הלא לא לחנם אני אומר בכל יום ואהבת את ה' ככל נפשך, ומכש"כ שהאמת לא כן הוא, שלא לחנם אמרה תורה למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, אלא כדי לחזק בזה לכבות שלומי אמוני ישראל המפוזרים ומפורדים בתפרצות הגולה מעט מזעיר זעיר שם זעיר שם ומסוככים ומובלעים בין רבים מהמון מהמהרסים והמחדשים בדור האחרון היתום הזה, הכוונה שנדע שלא בחיל ולא בכח היא התשועה. ועי"כ לא נתיאש עצמינו בשום זמן מלהתחזק ולעמוד על משמרתינו בענין קיומה של תורה נגד המתפרצים והמהרסים גם אם רבו מאד, וקושטא קאי, והאמת עד לעצמו, ויבא זמן שלא לכד שאמת מארץ תצמח, אלא גם יעלה לשמים שיאו, הלא אז רק וחמושים עלה, אחד מחמשים עלה, והיה ירא ה' אחד מסוכב מתשעה וארבעים קלי הדעת ופורצי התורה, עם כל זה נשארו כאמונתם ולא נטו להיות אחרי רבים לרעות, ואני ה' לא שניתי, וככתו אז כחו עתה, וההוא אומר ולא יעשה, כי יבוא זמן שייסבב הקב"ה שהוא גדול העצה ורב העלילה סיבות מסיבות שונות שיתקיים ויתמו חטאים מן הארץ, ובאחרית הימים ושבת עד ה' אלקיך, ולאותן שנאבדו מהם האמונה לגמרי דבר אחד מדבריו לא ישוב ריקם, לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנו בעשרים זעות, וכחמשה עשר ימי חשך שעתידים להיות לקיים עי"כ מקרא שכתוב וברוחי מכם המורדים והפושעים, ועל זה חזקה התורה את לבבינו (דברים סימן כ' פסוק א') וראית עם רב ממך לא תירא מהם כי ד' אלקיך המעלך מארץ מצרים, הכוונה צוה ה' ליעקב סכיבו צרו שיש עם רב אשר ידם עם אויביך, ממך דייקא — עם כל זה לא תירא, משום כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ואז היה יד רשעי ישראל עם המצרים להציר לישראל, עם כל זה הושיעם ד', וכן עתיד להושיע לנו לעת עתה, וגם לא אירא ולא אחת בתוכחתי זאת מלכוות בגחלתן. מאחר שהדבר נוגע בכבוד התורה הקדושה שכה דברי כאש, ובכבוד שמו יתעלה שהוא אש אוכלה אש.

מעטה לפי חומר הנושא [שלימודים אלה הוקשו לע"ז, ואיסור לאו זה אינו דומה לשאר לאוין שבתורה, טריפות, ריבית, נקימה נטירה, שהן הנם רק לאוין פרטיים. אבל לאו זה כלול בו כל קיום התורה, כי ידוע ומפורסם כי לימודים כאלו אחריתו כנחש ישוך וכל באיה לא ישוכן ובעמקי שאול קרואיה כי כביאור של כל באיה לא ישוכן יש כמה וכמה כוונת וכולם אמיתיים. יש שנעשה על ידם כופר בכל עקרי אמונה, ויש שגרמו לו שהוא כמסתפק ולבו חלק מלהאמין. ועי"כ הוא שב ואל תעשה מכמה מצות מעשיות. ויש שאמונתו שלימה. אבל הועילו לו מיהת להפסידו שכל עבודתו הוא בעצלות ולא זוכה מימיו לראות אש אהבת ה' ותורתו ולטעום ממתיקות נופה צוף אמריה] הוה פועל חכם לסמוך על סברות דקות וחלושות ורעות [שמסיתן היצה"ר עבודם להיתור מורה היתר באלה] להתיר עי"כ חייבי כריתות ומיתות ב"ד, וגם מלבד דברי (הזוהר) הנ"ל, היוכלו להכחיש המפורסם, לכל שכל העוסק באלה נכבה מלבו אור האמת ומזלזל באיסורי תורה וכמה גופי עבירות שעל ידיהם במשרים יתהלך נעשה לו כמישור. וגם הרבה עיקרי אמונה אם אינו כופר בהם מכל וכל. לא ינקה כל הנוגע בה להיות מיהת כמסתפק בהם, ומה יהיה סופן של אלו, אחרית רשעים נכרתה, שנות רשעים תקצורנה, רשעים מארץ יכרתו וביום הגמול וביום הדין בעולם האמת אשר שם לא ניכר שוע לפני דל. היש שום ספק בעולם שלא יתבע דמים של אלו הנרצחים מהמורים וממנהיגים ההם שיאמרו להם הלא אתם הייתם בעוכריהם להיותם צודדי נפשותם לרצוח אותם [ז"ל (ר"י הקדוש בגלגולים) השופך דמים מתגלגל במים ואין לו מנוחה, ואי ידעי עלמא בהאי צערא הוי ככין תדין] ואם יש להם אמונה שאית דין, ואית דיין. ויש עין רואה, אטו לא יהיה דברי (ר"י הקדוש) האלו נאמנים בעיניהם שעבור כן מפחד לבכם יפלו מלא קומתם ארצה ולבכות ולהתאנה ולצעוק על שעבר ויאמרו אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה, ולהתנחם על דרכיהם מעתה והלאה. עכ"ל.

דברי הגאון בהמ"ס שו"ת מנחת אלעזר

וזה לשון, הגה"ק מופה"ד מו"ר חיים אלעזר שפירא זצוק"ה בהמ"ס שו"ת מנחת אלעזר ועוד אב"ד ק"ק מונקאטש, כספר תיקון עולם דף י"ג: תערובות לימודי חול עם הקודש יחדיו זהו תמונת מהות הסעמינאר שנחחדש ממקור משחת של הכופרים דבר שנאסר במנין רבותינו הגדולים וקדושים זי"ע עוד בשנת תרכ"ח ואיסור הלז נכתב ונחתם מערך שלש מאות גאוני וצדיקי אונגארן ועמיהם גדולי וצדיקי הדור גם משאר מדינות ובראשם הגאון הקדוש מרן בעל דברי חיים מצאנז והרב הקדוש מרן מו"ה יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע וכו' ואיך יש בימינו ב"ד הגדול מהם בחכמה ובמנין שיוכלו לבטל זאת ח"ו? כפרט שנעשה למיגדר מילתא להחזקת האמונה והדת

וכאשר בירר בשו"ת מהר"ם שי"ק זצ"ל בארוכה בטעמי האיסור להסעמינאר עפ"י הלכה ודינא בכמה תשובות יעיי"ש ... ולא לאונגארן לכד אסורה כי אם לכל המדינות ... ופשוט דלא אזלינן בתר שמא שקראו ... "מתיבתא" אלא בתר טעמא שנאסר עפ"י התורה דבר המעורב טוב ברע אשר בבית א' יאכלו הטמא והטהור יחדיו היינו לימוד גמרא והוראה וגם (להבדיל) לימוד לשונות וחכמת הנכרים בכל מדינה ומדינה וכמו שבאונגארן לומדים בלשון הגרי ובאשכנז בלשון אשכנזית בסעמינארען שלהם ככה במדינת פולין בלשון פולני ומי התייר איסור הזה? לחלל ש"ש בפרהסיא באופן מוזר לאמונת דת קדשינו! ... שעפ"י התורה נאסר לימודי התערובות (בכל שום וחניכא דאית להו) מה לי הכא ומה לי התם? (וכמו שנדפס בס' לב העברי ושאר ס'), עכ"ל.

אוי!

בזמנינו "הגדולים" השלימו עם ההשכלה

כל המלחמות שלחמו גדולי הדורות במסירת נפש, הקולות והצעקות, הגזירות והתקנות נתבטלו בעוה"ר. "הגדולים" בזמנינו יסדו "סעמענארין" בארצות הברית וקראו להם "ישיבות", ע"י נשכח ונעקר לגמרי מושג של ישיבה אמיתי כפי המקובל מדורות. הם שפטו בסכלותם שכל מי שנולד בארצות הברית, או מי שבא לכאן ממקומות אחרים, צריך להתחנך על ברכי עבודה זרה בתערובת חול בקודש וספרי מינות, מבלי לאפשר לאפילו אחד להתחנך בישיבה בדרך הקודש ולהתגדל בתורה וי"ש כמשפט, הם שפטו ע"פ הנקרא בלשונם "דעת תורה" שכל בני ישראל מחוייבים לעבור על איסורים חמורים וחרמות של חכמי הדורות, שהרי ע"פ דין, כפי הסכמת גדולי הדורות, אסור ללמוד במקומות הנקראים "סעמינארין". והיינו, "הגדולים" יסדו והם מנהלים מוסדות שאסור ללמוד בהם ע"פ תורה נו"כ וש"ס בו"י זוהר ומדרשים כמ"א חכמי הדורות זיע"א. כדלעיל וכדלקמן.

וכאן המקום, לבאר להודיע ולפרסם האמת. אנו שומעים כסדר באסיפות וכו' ורואים בכתב "ראש ישיבה" דיישיבה פלוני האמת היא "שהגדולים" מאגודת ישראל בזמנינו באה"ב ומהמשתתפים עמהם אינם "ראשי ישיבות" במציאות. שאין להם ישיבות. המוסדות שלהם נקראים "סעמינארין" (ולא ישיבות) והם נקראים מנהלים של "סעמינארין" (ולא ראשי ישיבות). וכל הפרסומת היפך מזה הוא שקר מוחלט להשלות את הציבור. ויש עוד שקר מפורסם שמצוה לגלות רבים מההמון ומהבני תורה חושבים שיש איזה ענין של כבוד לקרא את "הגדולים" בשם "ראשי ישיבות", אבל האמת היא שבמציאות חוץ מעצם השקר.

הוי אי כבוד. מפני שעל פי תורה אסור לנהל מוסד כזה והם מכשילים את הרכים. והוי למשל, לפרסם על אחד שהוא מוכר חמץ בפסח. הכי נחשב זה לכבוד? בפרט, אם המוכר אמר שאינו חמץ ובוז הוא מכשיל את הרכים באיסורי כרת רח"ל. קו"ח בנידן דידן שעל ידם נעקרה לגמרי השם האמיתי של ישיבה מאב"י באה"ב הכפופים להם והם מכשילים בחורי חמד של דורינו והדורות הבאים ועוקרים התורה מהם ומזרעם רח"ל, וע"י, כל מי שנולד באה"ב והם תחת השפעתם, נתחנכו בדרך זו ע"ד המינות והכפירה. ומטעים הנצלים בנס בחסדי ה'.

מה נאמר ובמה נצטדק?

כבר מלתי אמורה זה כמה פעמים אשר הפתגם "אמעריקע איז אנדערש" — בלימוד זכות על עצמו בעניני תורה, מצות ויראת שמים — שקר מוחלט הוא. וביחוד בנוגע להנוער אשר במדינה זו ובפרט בנוגע לתלמידי וחניכי הישיבות — הרי פה כמו בכל מקום, לבס ער לכל הגה ומלה היוצאת מן הלב בהתעוררות של יראת שמים, וחיוזוק התורה והדת.

יש שמטעים את עצמם לאמר: בכדי לקרב את הנוער לתורה ומצוה, עלינו להרבות עליו בתהלות ותשבחות ולהזהר מדברי מוסר וזהרות ותביעות, אבל האמת כי נהפוך הוא. השומע מרגיש כי מדברים אליו בשפתי חלקות ודברי חנופה, ולא בדרך השקר זו יקרבו אותם לתורתנו תורת אמת ומצות ד' אלקים אמת.

ימים יבואו ודור הצעיר יבוא בתביעה נפשית אל כל מנהיגיו ובפרט אל מנהלי הישיבות וראשיהם, לאמר:

מפני מה לא הוכחתם אותנו על דרכנו.

מפני מה לא אמרתם לנו את האמת, אמתה של תורת אלקים חיים, במילואה.

מפני מה לא הוריתם לנו את דרך החיים בחיים היום יומיים, לאמר:

איך עלינו להתפלל בכל יום לפני אבינו מלך מלכי המלכים הקב"ה.

איך עלינו ללמוד את תורתו, וכמצווה עלינו "באימה ביראה ברתת ובויעה".

איך עלינו לקיים מצותיו, וכמצווה עלינו "בשמחה ובטוב לבב" אשר עבודה גדולה היא.

ומה נאמר ובמה נצטדק ביום הוא?

יוסף יצחק שניאורסאהן

(נדפס בראש קונטרס עץ חיים מאת כ"ק אדמו"ר שלום דוכער נבג"מ)

מי יגלה עפר מעיניך מו"ר, הלא כ"ק אדמו"ר לא הי' מחברי אגודת ישראל, לעולם לא השתתף עמהם וכ"ק אדמו"ר היה תמיד מגדולי המתנגדים להאגודה, לכן אולי לא הבין שיש חירץ פשוט לקושיה הנ"ל, שכל חברי אגודת ישראל יודעים, שע"י יכולים לתרץ כל הקושיות, להרס כל החששות, ולהתיר כל איסורים שבתורה, התירוץ הוא: "חוצפה לדבר נגד "הגדולים" והראשי שיבות!" אפי' אם הם עוקרים כל התורה כולה בידיים.

יישר כחו וחילו כ"ק אדמו"ר, חפץ הי' בידו הצליח, שיסדו מוסד בארצות הברית כדרך המקובל מדורות מרכזיני הקדושים זיע"א וכעת חסידי ליובאוויטש יש להם מוסד בשם "אוהלי תורה" שהיא כולה קודש בלי שום תערובת למודי חול כל דהוא ולומדים שם כ-700 תלמידים שרובם ככולם נולדו באה"ב, וגם הוריהם נולדו כאן, כי מועטים הם חסידי חב"ד הגרים בארה"ב שנולדו באירופא, והרבה מהם הם ממשפחת "בעלי תשובות", שגם זקנם הי' רחוקים מה' ותורתו (אין כוונתינו להסכים לכל הנעשה שם, אנו מעוררים על הנ"ל, ויישר כחם חילם).

ויישר כחם של עוד כתות חסידים ועוד שיסדו מוסדות בלי תערובות לומדים תיכונים, רק אותם שאומרים שהולכים בדרך עמודי התורה רכזיני הצדיקים הקד' הגר"א, הגר"ח וכו' וצוקללה"ה, והם מחברי אגודת ישראל באה"ב בזמנינו, לא יסדו מוסד כזה, למה? מפני שאינם מאמינים בפסוקי התורה באמת, וכל התורה הפקר ע"פ עצת "הגדולים" והדרכתם, ובאמת אין דרכם לא דרך הגר"א, ולא דרך הגר"ח אלא דרך הס"מ, ואכמ"ל יותר בפרט זה ועיין לקמן.

באה"ב נמצאים בני אדם עם כוחות טמונים שרק הקב"ה יודע ערכם, וכל אחד מסוגל להיות גדול בתורה וי"ש, ולמרות ש"הגדולים" מחלישים כוחות הנ"ל ומולכים אותם שולל, יחידי סגולה מבצבצים ועולים בחסדי ה' ומי יודע כמה נפשות יקרות נאכדו מפני השפעתם של המורדים האלו ולולא הם ודרך החינוך בתערובת חול בקודש רח"ל שיסדו בארה"ב, כבר הי' נמצאים אלפי בני

תורה וגדולי תורה אמיתיים והשפעתם הפריע הנ"ל.

**מכתבים בענין לימודי חול שנכתבו לבן ישיבה בארצות הברית
מן הספר אור יחזקאל (בני ברק, תשל"ו) אוסף של מכתבים
מאת המשגיח דישיבת פוניבז' מו"ר הרב הגאון הצדיק ר'
יחזקאל הלוי לעוינשטיין זצ"ל**

במקום הקדמה

... כמה גדול הוא הענין להיות ממזכי הרכים בתורה, וכיותר בעניני אמונה והשגחה, כפרט בעת כזו, אשר הכפירה רחמ"ל שורר בעולם, וכיותר הסיכלות והשגעון מנהיגי העולם הם, וכל מי שבידו לקרב איזה מי שהוא לעניני האמת הנה הוא מקדש השי"ת וזכותו גדול מאוד.

ידידו הרוש"ט והמברך אותו בזיכוי הרכים

יחזקאל לעוינשטיין

שכ"ו

ד' מקץ ה' לחנוכה תש"ך. בני ברק.

... הנה שמעתי כי לומד לימודי חול ח"ו איזה שעות מה גודל ההפסד בלימוד התורה הק'. ומלבד השעות הבטלות אשר זאת הוא דבר אשר אינו יכול לתקן. אבל ביותר התשוקה והרצון להיות גדול בתורה וכיראה נפסד הוא רח"ל מה נורא הוא הרוח של ארץ הטמאה....

שמ"ח

כ"ה אור ליום ג' כ"ח אלול תש"ך. בני ברק.

... * איך וויל זיי זאלן זיין גרויסע לומדים בתורה און בא יראת שמים

הייסקול איז ניט פאר אידישע קינדער ווען מען וויל זיי זאלן זיין יראי שמים ... אלע לעבן מען שטארבט נישט פון הונגער ח"ו — נותן לחם לכל בשר — ווער שפייזט אלע חיות און בהמות און רמש השמים והארץ. פון הונגער שטארבט מען אין עולם הבא רחמ"ל מיט פרנסה ביסט דו זיכער בעז"ה, דער עיקר עולם הבא פון תורה מיט יראת שמים איז מען גליקלעך ווען מען איז דאס זוכה...

(* רצוני לראות את הבנים גדולים בתורה וביראת שמים, לימודי חול אינם כשכיל לדי ישראל כאשר רצונינו שיהיו יראי שמים.)

הקב"ה נותן לחם לכל בשר ואין מי אשר גווע ברעב, מי הוא המפרנס את החיות והבהמות ורמש הארץ "הרעב" ממית בעוה"ב רחמ"ל, ובפרנסה אנו בטוחים בעוה"ז בעז"ה. העיקר הוא חיי העולם הבא, אשרי הזוכה לתורה ויראת שמים.

שס"ה

החיים והברכה וכו'.

אחר דרישת שלומך הטוב.

הנה זה איזה ימים אשר בא אחד מתלמידי ישיבתך ואמר לי כי במשך שנה עוד אתה צריך ע"ד הייסקול, ואמרתי לכתוב לך שמע עצתי הנח ועזוב הלימוד הזה, כי מלבד ביטול תורה רחמ"ל אשר העונש של ביטול תורה גדול מכל העבירות, הנה הצלחתך בתורה יהי יותר גדול, כי כן דרכי התורה, אם האדם עושה עוד איזה לימודים אחרים, הנה נעשה התורה אצלו לטפל רחמ"ל, וכאשר התורה ח"ו טפל, מה גדול החטא של אדם זה, הנה אלו אשר כוונתם ורצונם להיות תושבי ארצות הברית ולהשיג תואר "ראב"י" הם יכולים לטעות את עצמם כי יהי להם מלימוד הזה איזה תועלת השקר, אבל אתה היקר צריך להיות רצונך ותקותך להיות מגדולי התורה והיראה, ממזכי הרבים בתורתך וביראתך למה לך הלימוד הזר הזה, ודע כי בטח אתה תעשה גמ"ח ונחת רוח עם אביך ע"ה, כי יודע אני ממנו ע"ה, מה שמסר לי אחר פטירתו איזה דברים, אשר אני משער ומבין כי מתחרט הוא על אשר הניח אותך בלימוד הזה אשר אינו לפי דעת תורה ואל יטעה אותך אשר יש הרבה גדולים אשר נותנים בניהם ללימוד הנ"ל, קשה אלי ליתן תשובתך בזאת. אקוה כי אתה תבין מעצמך, שמע עצתי וראה השעות האלו ליתן יותר להשיג גדלות בתורה.

יחזקאל

שס"ז

י"ח תמוז תשכ"א.

החיים והברכה וכו'.

אחדשה"ט.

הנה אני שבע רצון אשר כחבת כי ... ימנע את עצמו מללמוד לימודים הזרים אשר הם לא יתנו שום פרי לאלו אשר תקותם הוא להיות גדולי תורה ויראה אשר לזה נכרא האדם ובוה יקנה חיי נצחי ועונג בלי תכלית. כי מה חיי האדם אם לא לקנות העולם הבא, והלימודים הזרים רח"ל נותנים, אשר בהם מטעה האדם את עצמו לחשוב כי בזה יהי' לו כל הצטרכותו, ואנחנו מאמינים בד' ית' כי כל מזונותיו של אדם קצובין מראש השנה, מברך אני אותך שנוכה שיהי' בנך ובני בנך עוסקים בתורה ובמצות ושיהי' חיהם חיי חכמה, שלא יהי' חיהם חיי בהמה, אכול ושחה ומחר נמות, הנה במכתבי הקודם אשר שלחתי רמזתי מה, הלא אתה יודע כי שומר אני את עצמי משקרים.

המברך אותך בכל טוב סלה

יחזקאל

רי"ז

מוצש"ק לפ' צו תשט"ז. בני ברק.

אחדשה"ט ברוב אהבה!

... שמעתי שבישיבתו הק' גם שמה דחקה ונכנסה הרוח של קאלעטש רחמ"ל, אשר רוח זה פוגם ומהפך לגמרי קדושת התורה רחמ"ל, כי ידוע כי אז התורה בסכנה הגדולה שלא יהי' הכל קרדום לחפור בה רחמ"ל וכמה רחוק הוא מהענין אשר אנחנו מחויבים שיהי' התורה העיקר והכל צריך להיות רק בגדר מוכרח ואונס ואנחנו מחויבים לעשות כל מה שבידינו למחות נגד רוחות אלה, והרכה לדבר בזה, והעיקר שלא יהי' ח"ו כנראה כי גם אנחנו מסכימים להנהגה זו, חצי יום בתורה ואח"כ בלימודי חול ר"ל, שמח אני כי רחוק אני מהנהגות כאלו אשר שורר כעת אף בגדולי תורה רחמ"ל, לדעתי כמה קרוב הנהגה זו "לאי

אמונה" כי השי"ת הוא המשגיח ונותן ומחלק לכל אחד את קצבתו ומזונותיו בעתו וכזמנו, כותב אני כל אריכות הדברים האלו יען כי נחעוררתי בשבועות הקודמות מחטא העגל, אף שלא הי' החטא רק בערב רב והטענה הי' על כלל ישראל יען שלא מיחו, כי נורא היא החלק הרע של האדם כי רע מנעוריו וכו'.

יחזקאל לעוינסטיין

תי"ט

ידידי כדאי ליתן עת וזמן אם על ירך יזכה איזה מתלמידיו להניח ולעזוב את הלימודים החיצונית, אשר הם היפוך אמונתנו, להיות תורה וחפילה חיינו ותקוותינו, להצלחתינו בשני העולמים ....

יחזקאל הלוי

תמ"ה

.... וע"ד השאלה גדרי השידוכים כמובן כי העיקר הוא מצא אשה מצא טוב. וע"ד הספקה הוא ביד ד' ית' אשר כל מזונותיו קצובים מראש השנה. ואין ביד האדם להבטיח הספקתו אשר שיהי' בשביל זאת כדאי לעזוב את מצא טוב. אך העיקר החשיבות תלוי במדות טובות וזאת אשר האדם צריך ליתן את עינו כפי אשר בידו לדעת ולהכיר.

וע"ד שאלתו אם מציעים ענין אשר הולכת לאוניווערזעטעט, הנה קשה עלי להאמין שיהי' כפי השקפתו עפ"י דרכי התורה, כפרט בארה"ב אשר תכלית האדם הוא ההבל והבלים, אכול ושתו ומחר נמות רחמ"ל, מברך אני את ידידי שיזמין לו השי"ת אשת חיל לתורה ולעבודה.

אצלי כ"ה הכל בתורה לד' ית' מתחזקים אנחנו לפרקים.

דשו"ט

יחזקאל

ש"ט

.... כמה גודל כח המקוה אליו ית', מה נורא הוא דברי המדרש ד' צלך כי השי"ת הוא כמו צל אם האדם נותן רק אצבע א' הנה הצל הוא ג"כ רק רואה א' וכאשר מראה כל היר, הנה צל ג"כ כל היר כמוכן. כן הוא השי"ת עם האדם כאשר הוא מקוה בלב שלם, הנה הוא השגחה עליו יותר מרובה.

הנה ימי החנוכה בידינו לחזק את התקוה אליו ית' ולשמוח כי זכינו להיות בתוך כלל ישראל. ע"ד היקר מ"ר ... נ"י יתן ד' שינתהו בדרך הטוב.

ידידו המברכו ככל טוב סלה

יחזקאל לעוינשטיין

תמ"ו

ב"ה א' חקת תשי"ט. בני ברק.

רב ברכה ושל' לידידי החתן הנעלה כמעלותיו היקרות במידותיו הנכבדות וכו' הרב מ"ר ... נ"י ויז' לעד.

אחדשה"ט.

קבלתי את מכתבו עם בשורתו הטובה ע"ד הקשר הארוסין אשר הזמין לו השי"ת כפי רצונו בעלת מעלות יתן השי"ת שיהי' הקשר קשר קיים וחזק ומוצלח תמיד לעולם, כן יזכה לעלות תמיד בקניני התורה ע"י לימוד התורה והמוסר. בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. נמצא כי כל עמל האדם צריך להיות שיהי' רוצה באמת לזכות בתורה ובמעלות התורה, ואז הוא בטוח שישגיג מה שהוא רוצה, "עשה רצונו כרצונך ואז יעשה רצונך כרצונו".

מה גודל הוא דברי חז"ל ע"ד ענין התפילה, — דברים העומדים כרומו של עולם — ואמר הסבא זצ"ל דברים אשר בכוחם לרומם את האדם אשר הוא "עולם הגדול ועולם הקטן". וכמה אמיתים דבריהם אשר אומרים כי בני אדם מזולזלין בהם. ידידי, נהי' אנחנו מאלו אשר הבינו ליקר את ענין התפילה בגדר לימוד להשיג ע"י התפילות את ענין חיזוק אמונה ובטחון, אשר זאת הוא האדם

השלם, יעיין דברי הרמב"ן כי כוונת כל המצות שנאמין באלו ונודה אליו שהוא
בראנו והיא כונת היצירה וכו', עיין ברמב"ן ז"ל סוף פ' בא.

לימוד המוסר ולימוד וחיוזוק התפילה הם מרוממים את האדם לשלמות התורה.

ידידו המברכו בכל טוב

יחזקאל

ובחרת בחיים

ידוע ומפורסם ומבואר בספרים, מה היה עיקר כוונת היוונים, לטמא
ולכלכל בני ישראל בדעות נפסדים, ומסרו נפשם על זה בני ישראל קדושים
וקמו הצדיקים והישרים בני החשמונאים, ולחמו מלחמת ה' נגד דעות כזבים
ועזרם ה' ית' ברוב רחמים, ונמסרו טמאים ביד טהורים וקבעו ימי חנוכה בשיר
ורננים.

גלוי וידוע ומפורסם לרבים, שהמוסר בניו ללימודי הזרים הרי הוא ממש
כמו שמוסרו לכומרים, ולא תאמר הדברים האלו מפליגים שכן פרסם כרבים
מרן החפץ חיים, (והוא מדברי רש"י שכתב זהו מסירתו לכומרים) ותדרשנו שם
במכתבי חפץ חיים בפנים, במכתב מ"ד בספרים הנדפסים וכן במכתב ל"ט
מבוארים שהוא כנמרוד ראש המורדים וכן פרסם כרבים הרבה פעמים, בקול
קורא לרבים ועיין במכתב ט' י"ב ובעוד סימנים, גלוי ומפורסם במכתביו
הנדפסים וידוע שהגאון הגדול מברסק רבינו חיים פסק למעשה ודבריו
מפורסמים, שאלו הלומדים לימודי הזרים הרי הם יותר גרועים מאלו שהם שכת
מחללים, והם ועוד צדיקים קדושים נבג"מ לחמו בכל כוחם נגד לימודי הזרים.

ובעוה"ר אנו רואים שאלו שטמאו והחטיאו את הרבים בלימודים הזרים הרי
הם לפנינו עומדים, והרי הם לנו ראשי המדברים. אין לדחות דברים אלו
בתשובות כזבים, במליצות שוניות ובמשלים. כדיבורים בעלמא דברים בטלים,
צריכים להבין דברים ברורים מה שאמרו חז"ל והראשונים וראה והבן מה
שהבינו הגדולים מלפנים, וזה די לבטל דברים כזבים ובטלים, הכן דברי מרן
חפץ חיים ורבינו חיים, ועוד צדיקים גדולים גאונים וקדושים, נבג"מ. במקום
חילול ה' אין חולקים כבוד גדול לרבנים. צריכים להרים מכשולים מבני ישראל
הקדושים ולפרסם הדברים הפשוטים האלו כרבים, דברים שהם ברורים לכל
מכינים ובדורות הקודמים לכל גלויים וידועים, הארכתי יותר מדאי באלו

הדברים ואטיים בתפילה לרכון העולמים, שבני ישראל קדושים יחזרו כתשובה מדרכיהם המקולקלים ובראשם הרבנים והרמ"ם — המשוחדים מדעות כזבים.

ואם יש להשיב על דברינו הברורים, נשמע בכבוד דברים אמיתיים ואל תשיבנו במליצות ומשלים, כדעות כוזבות בדברים בטלים שאסור לשמעם כמ"ש חז"ל הקדושים, רק יגיד לנו דברי תורה אמיתיים. כאמת כל בר דעת יבין דברים פשוטים שכל האמור לעיל הם מאירים וברורים.

אבל בעוה"ר אנו רואים שאלו שטמאו והחטיאו הרבים בלימודי הזרים הרי הם לפנינו עומדים והרי הם ראשי המדברים, מה היה לזה אומרים כל גדולי וצדיקי הדורות לפנים. מפני מה אתם מחשים ואינכם מוכיחים על חומר איסור לימודים הזרים?

שמה תאמר שצריכים להוכיח רק להשומעים דברים אלו נאמרים רק כשמוכיחים ליחידים ולא כשמוכיחים לכלל ישראל קדושים (ועיין בהקדמה לספר ויואל משה מגדולי האדמו"רים, שביאור ענין זה בדברים ברורים מדברי חז"ל הראשונים והאחרונים).

ומעשה רב דהחפץ חיים יוכיח כהדברים, ברור שבדורו היו אנשים פוחזים ורקים ולא נמנע מלהוכיחם בדברים אמיתיים, וחש למעשה למיעוט השומעים ולא נשתנו העתים ולא נתחלפו הזמנים, בדורינו יש גם כן אנשים תמימים, אוהבים לשמוע דברי המוכיחים, בפרט בבני הישיבות וקהל הלומדים ומי ברור לו שאין לו שומעים, אין לחשוד כלל ישראל קדושים, שכולם הם פוחזים ורקים. כל זה פשוט בדברי חז"ל בשני תלמודים וכן כמה שאמרו בהמדרשים. צריכים להגיד דברים אמיתיים, כמו שעשו הנביאים בישראל לפנים ולהתפלל לה' שיהיו דבריו נשמעים, וה' יעזריהו בכל האופנים שדבריו יעשו רושם על ישראל קדושים, וזכותו גדול שמזכה את הרבים וחוטא ומחטיא עונשם ידועים, זה נאמר על אלו שאינם מוכיחים ועיין כרמב"ם בהל' תשובה פ"ד בפנים, הרי הוא כירבעם בן נבט והחכרים שעונשם הגדול א"א להבין בשכל אנשים, ואין צריך להאריך בזה בהרבה מילים כאבדון הנפשות בגהינם, ובעונשים הגדולים של הגלגולים שכל הענינים הרי מבוארים, באר היטב בספרי גדולי המקובלים.

יידוע ומפורסם לכל מכינים, שמדה טובה מרובה מהעונשים לכן צריכים להיות ממזכי הרבים, הרי לפניך שני דרכים דרך המות ודרך החיים, מפני מה אתם מחשים, מלהוכיח בני ישראל קדושים על חומר כל האיסורים שיש בלימודי הזרים מפני מה אין אתם יראים ואין אתם מפחדים, מפני הסכנה גדולה

של לימודי הזרים וכבית דין של מעלה לך יהיו מראים, את כל אלו האוכדיים שנאבדו לגמרי מכלל ישראלים, כסיבת לימודים אלו הזרים ומאותם שנשארו קצת כשרים, א"א שיצאו לגמרי נקיים, מסיבת לימודים אלו הזרים נטמאו דעותיהם והמעשים, ומהם יש שהדת מחריכים כסיבת לימודים הזרים ויאמרו לך שאתם הגורמים, מפני שלא היו מוכיחים באיסור לימודים הזרים ויקבלו עונשים מרים וקשים, וכן עונשם של אלו לומדי לימודים הזרים.

וכל זה יכולים להפך כרגעים ספורים, כשהיו מאלו המוכיחים על לימודי הזרים, יכולים להיות ממזכי הרבים, ולהפך כל הגורל לטוב במילים אחדים, הזמן קצר ויש הרבה בלכולים, אבל הקב"ה יושב ומצפה לתשובת השבים וצריכים לתקן הרבה קלקולים, והכל יש לתקן במילים אחדים. הבחירה חפשית כידוע לנבונים ואחם תזכו נפשכם ובחרת בחיים.

* * *

פרק שלישי בענין מילה ופריעה בבת אחת

נוסח מודעה שנתפרסמה

מחאה באזהרה גדולה וחמורה

זה לשון הרמב"ם הלכות מילה פרק ב' הלכה ב': כיצד מוהלין חותכין את כל העור המחפה את העטרה עד שתתגלה כל העטרה. ואח"כ פורעין את הקרום הרך שלמטה מן העור בצפורן ומחזירו לכאן ולכאן עד שיראה בשר העטרה. ואח"כ מוצץ את המילה עד שיצא הדם ממקומות רחוקים כדי שלא יבא לידי סכנה. וכל מי שאינו מוצץ מעבירין אותו. עכ"ל הרמב"ם. וכן פסק הטור והש"ע יו"ד הלכות מילה סימן רס"ד סע' ג' והלבוש והחכמת אדם כלל קמ"ט סימן י"ד והערה"ש וכל הראשונים והאחרונים.

ולאחרונה יצא לאור ספר הברית עם הסכמת גדולי הרבנים לכטל הנהגת ישראל בכל הדורות וההלכה המקובלת מדור דור. אוי לעינים שכך ראות. אלפי ילדי ישראל נמלין שלא כדין. על ידי אלו שאין מבינים פשטות לשון הרמב"ם וכל הפוסקים ואינם מסכימים לקבלת חכמי הדורות ולמנהג ישראל הידוע ומפורסם שצריך לעשות הפריעה בצפורן דווקא כמבואר בכל הפוסקים. והם בעוה"ר אינם עושים מעשה פריעה כלל. וגם מבטלים המצוה.

כל מי שיש לו מעט יראת שמים והרגש לקדושת המצוה היקרה הזאת צריך להשתמש כמוהל הנוהג על פי דברי הפוסקים דווקא. כפי הקבלה מדור דור. על פי מנהג ישראל קדושים. שקבלו צורת מעשה המצוה מסיני.

בני ישראל קדושים! אנו מזהירים הגדולים על הקטנים שלא לכטל מצוה יקרה זו שאין לה תיקון אם נעשה שלא כדין ואי אפשר לעשותה פעם אחרת. שאם המילה נעשה שלא כדין מבטלים בידיים לעולם מצוה יקרה זו ואם עושים רח"ל מעשה המילה שלא כדברי הרמב"ם וכל הפוסקים ראשונים ואחרונים מבטלים מצוה זו. לעולם יהיה חסר ממצוה זו שלא נעשה כתיקונה.

ובזכות מצות מילה שכלל ישראל מסרו נפשם עליה נזכה לבג"צ כב"א. המצפה לישועתן של ישראל כהרף עין.

ישעי' דירעקטאר

והשי"ת ירחם ויצילנו מן הנסיונות המתרכים והולכים בעקבתא דמשיחא ולהשומעים ינעם ותבא עליהם כרכת טוב בכרכה המשולשת בתורה

העתקה משאלות ותשובות אור המאיר ח"א

מאת הרה"ג הגדול רשכבה"ג המפורסם בכל קצווי ארץ מוה"ר יהודא מאיר שפירא זצוק"ל ראב"ד ור"מ בלובלין

סימן נח

שוכט"ס לכ' ידידי הרב החסיד החו"ב בו"ק פאר היחש כש"ת ה"ר אלעזר רוקח שליט"א בעיר דראהאביטש יצ"ו.

ע"ד שאלתו בדין מצות פריעה אשר מוהל אחד בקהלתו עושה הפריעה בלי קריעה בצפורנים רק חותך באופן זה שבקל נתגלה אח"כ העטרה ועבר ויכוח בזה בין המוהלים שמה אי פריעה היינו רק מלשון התגלות או מלשון קריעה עכ"ד.

תשובה א) הרמב"ם ז"ל בפהמ"ש במס' שבת (קל"ג ע"א) כ' וז"ל פורעין הוא כאלו אמר קורעין הקרום שעל הערלה וכן מבואר מדברי הרבנו חננאל ז"ל במס' שבת (קל"ז ע"ב) בהא דאמרינן התם מל ולא פרע כאלו לא מל כ' וז"ל מי שמל ולא פרע את המילה כלומר לא קרע את העור וגילה את העטרה כאלו לא מל עכ"ל. וכן הובא בלשון הזה באור זרוע סי' צ"ו. והרי מבואר בהדיא דקריעה מעכבת.

והר"א מנרבונא ז"ל בס' האשכול בה' מילה כ' ג"כ כן דפורעין היינו קורעין והביא ראיה ברורה ע"ז מהמדרש וז"ל שם (בסי' ל"ז) פורעין פי' בצפורן כדאיתא במדרש צפרנים לעשות פריעה כו' וכונתו לדברי המדרש הובא בילקוט תהלים (סי' שכ"ג) על פסוק כל עצמותי תאמרנה אמר דוד אני משבחך ככל אברי ומקיים בהם המצות צפרנים לעשות בהם פריעה ומליקת העוף כו' ע"ש.

וכן נוטין דברי הזוה"ק בראשית (צ"ג ע"ב) לא שליטו שאר עמין על ישראל אלא כד בטילו מיני' קיימא דא ומה בטילו מיני' דלא אחפרען ולא אתגליין כו' והיינו דתניין דאמר קב"ה ליהושע וכי ישראל אטימון אינון ולא אחפרעו ולא אתגלייא כו' ועד דאתפרעו ואתגלייא האי ברית לא אעלו לארעא

ולא אתכנעו שונאיהון עכ"ל הרי דמדייק ג"פ פריעה וגם גילוי ומבואר דפריעה היינו קריעה.

(ב) וראה זה מצאתי לפוסק קדמון האבן ירחי ז"ל שכבר הי' כזה לעולמים שמוהל אחד התעקש לומר דפריעה היינו רק גילוי והכה על קדקדו והעבירו וז"ל שם (בדף נ"ט) מה ששינין המל ולא פרע כאלו לא מל פירשו כל חכמי ישראל ולא פרע ולא קרע שאחרי שמל אותו קורע בצפרני ידיו כגודל ואצבע את העורות העליונים כו' שאלמלי גילוי בעלמא כמו ופרע את ראש האשה כאשר שמעתי מפי הדיוט אחד כו' מתערל הילד כבתחלה כו' ואני העבד העברתי את המוהל ההוא במדינת בירגוש ונתתי אחר תחתיו זכרה לי אלקי לטובה עכ"ל.

ובכן חלילה לשום מוהל לשנות מקבלה שבידנו ואפי' אם לא הי' זה מצד הדין אלא מנהג בעלמא חלילה לשום בר ישראל לשנות מנהג ישראל ובש"ס דפסחים (נ' ע"ב) מבואר דישי בו משום אל חטוש תורת אמך ובספרי (פ' ראה) מבואר עוד דע"ז נאמר אשר לא ידעת אתה ואבותיך. וכמה חשו רבותינו ז"ל לכל מנהג בישראל עד כי המהרי"ל ז"ל הצדיק עליו הדין שמתה בתו ר"ל על ששינה מנהג באמירת פיוט וכמ"ש בה' יוה"כ ע"ש. וכן הב"ח ז"ל באו"ח (סי' ס"ח) כ' שאחד ביטל הקרובץ ולא הוציא שנתו. וכבר אחז"ל ביבמות (ק"ב) דאפי' אם יבא אלי' ויאמר אין חולצין בסנדל אין שומעין לו שכבר נהגו העם בסנדל ע"ש. ובפרט אחרי שביארנו מדברי רבותנו ז"ל שהדין כך הוא דיפרע ע"י קריעה ועוד כיון שרוב המוהלים נוהגים כך אם כן מוהל זה עובר גם משום לתא דלא תתגודדו וכמבואר ברמב"ם ה' עכו"ם (פ' ט"ז) וע' מג"א (סי' תצ"ג) בזה.

ושו"ר בתשו' להגאון מהר"י עטלינגער ז"ל שבימיו רצה ג"כ מוהל לחדש כזאת והביא שמה מדעתו דנפשי' הראי' מהמדרש שהביא האשכול הנ"ל וסיים וז"ל ולכן המשנים עשיית הפריעה ע"י צפורן לא בלבד שמשנים מנהג ישראל אלא גם תקנה שתקנו רז"ל מימים קדמונים ושנתפשטה בכל ישראל ואפשר שמשנים קבלת מרע"ה ועליהם נאמר הפורעים העם לשמצה שומר נפשו ירחק מהם עכ"ד.

וע"ע בלשון הרמב"ם ז"ל בה' מילה (פ"ב) וכ"ה בטושו"ע (סי' רס"ד) דפורעין בצפורן ויותר מזה מבואר ברמ"א יו"ד (סי' שצ"ג) דמותר לתקן צפרניו אפי' בימי אכלו ר"ל ע"ש. וגם יש לו מקום בקבלה דהצפורן יבטל הקליפה ע"ד מהרסיך ומחריביך כו' ע' בזה בגלי רזיא.

ורואה אני פריצותא יחירא בהמתחכם לעשות חדשות ואם כודון יעשה ודאי על הב"ד להעבירו מאומנותו אבל אם כשגגה היא מלפניו תעמידוהו על האמת. והי' בזה שלו. ידידו"ש:

וחלילה לפרוץ גדר באיסור זה ולהמציא ח"ו היתרים כי זה נוגע לנשמת היהדות

אנן שליחותייהו דגאוני קדמאי צדיקי עולם קא עבדינן שהכריזו בשעתם חרם חמור

דעת תורה

בזמנינו "הגדולים" מאגודת ישראל מבטלים מצות מילה בידים! מה שלא פעלו הגויים באלפי שנים של שמדות וגזרות רעות על כלל ישראל (לתפ"צ) פעלו והצליחו "הגדולים" של אגודת ישראל בזמנינו! אלפי קטנים בכל שנה נמלו שלא כדין על פי דבריהם ובהסכמתם בעוה"ר!

ה"דף יומי" אינו מכפר על כל עבירות שכתורה. הרי ידוע באגודת ישראל יש מנהיגים היודעים איך לעשות תעמולה גדולה. אבל זהו רק כשנוגע לחיזוק המפלגה ולא לחיזוק תורתינו הקדושה. על ידי התעמולה הנ"ל הם מחזקים המפלגה, רבניהם, ומנהיגהם, ומבטלים יסודי הדת, קבלת רבותינו בכל דור ודור בענין צורת מצות מילה. "הגדולים" מאגודת ישראל באו לעקר מצות מילה מן התורה. שחיתוך בשר בעלמא שלא כדברי הפוסקים אינה מצות מילה רק חיתוך בשר בעלמא. וזה פשוט לכל בר בי רב שאינו מבקש חדשות ואינו מבקש לעקם דברי חז"ל והפוסקים ראשונים ואחרונים שבדברים ברורים ומפורשים כתבו צורת מעשה מצוה יקרה זו שנכרתו עליה י"ג בריתות (עי' ספ"ג דנדריים דל"א וברמב"ם סוף הלכות מילה). אלו אין חוששין לעלבונה של תורה ולמכשול הרבים לדורות אלא בדעת ובמרד הם מכשילים הרבים ומבטלים מהם מצוה חכיבה זו. מי שכדורות הראשונים הי' מחרימים אותו, נעשה לראש, לבטל מכלל ישראל מצות, מנהגי ישראל, התורה הכתובה והמסורה, ואין פוצה פה ומצפצף. "גדולי תורה" שתוקים ומסכימים לכל הנעשה, לבטל תורה המסורה מדורות מסיני לעיני כל בקולות וברקים, דעת גדולי הפוסקים מדורות שעברו כדורה, "הגדולים" בזמנינו באו לעקר את הכל, שאם אין יסוד אין בנין. היסוד של כלל ישראל הוא המילה והם באים לעקרה.

צריך להלחם נגד הצעה זו במס"נ בכל האמצעים והשי"ת יאמר לצרותינו די ויצילנו מן הנסיונות המתרבים והולכים בעיקבתא דמשיחא.

פרק רביעי

"הגדולים" וה"בני תורה"

בדורות הקודמים "המתחדשים" שרצו לעשות שינויים "ותיקונים בדת" הי' מחוץ למחנה החרדים, וגדולי הדורות לחמו נגדם בכל כחם. והבני תורה ובני הישיבות הי' בדעה אחת עם גדולי הרבנים במלחמותיהם. ידועה מליצת החתם סופר "חדש אסור מן התורה". וזה הי' דעת גדולי התורה בכל הדורות. והם לחמו נגד רוחות זרות בכל כחם במס"נ ממש.

בזמנינו נהפך הוא בעוה"ר, שינויים, "תיקונים בדת" ודברים חדשים נגד הקבלה מדורות ומנהגי ישראל, הם כגדר "דעת תורה", ונמצאים רבנים, ראשי ישיבות, חברי הכוללים ו"בני תורה", שלוחמים נגד מי שמפרסם האמת ומכזים מי שהולך בדרך הישר. כדרך "המשכילים" מדורות הקודמי' הם עוסקים בדברי לצנות, מבזים כל קודש, דברי רבותינו הקדושים מדורות הקודמים וצוקללה"ה זיע"א, ובעיניהם זהו "דעת תורה" ודרך הישר.

נכון להעתיק כאן מש"כ הרה"ג ר' יעקב הלוי ליפשיץ זצ"ל בספרו זכרון יעקב חלק ב' (יצא לאור בקאוונא בשנת תרפ"ז ובזמן האחרון נדפס מחדש בארץ ישראל). הרה"ג הנ"ל הי' מראשי הלוחמים נגד "המשכילים" במשך יובל שנים והעיר את גאוני וצדיקי הדור להתרכז ולקדם פני הרעה. בהספר המהולל "זכרון יעקב" ג"ח נאספו ונרשמו קורות עם ישראל במשך ערך מאה שנים האחרונות, זכרונות ממלחמת מצוה שלחם בעטו נגד מפירי הדת, השתדלות גדולי הדור לטובת הכלל, ופרטים מפעולותיהם וצוקללה"ה זיע"א.

וזה לשונו שם בסוף פרק ל"ג דף 92: "מענין הוא הדבר לראות איך התיחסו המשכילים לבקש האמת: כשהוצאתי לאור את מאמרי "דור וסופריו" ב"הכרם" שנת תרמ"ח, התנפלו עלי רבים מראשי הסופרים המשכילים במאמריהם ב"המליץ" וכראשם המשורר "יל"ג" ויאמרו לבלעני חיים, אחרי שלא הי' באפשרותם לכא בהגיון ולבקר מאמרי בדברי טעם: המה כדרכם התנפלו עלי בליצנות בחרפות וגדופים מרבה להכיל. וביותר המשורר "יל"ג" הכביד במאמר "מחי קבל" על כי לא יכלו נשוא המהלומות שהכיתים על קדקדם בידי עצמם בהעתקת מאמריהם ומבי אבא נרגא אזיל, לכן צחקו והתלוצצו חרפו וגדפו, ..." עד כאן לשונו.

ובעוה"ר "בני תורה", בני הישיבות, חברי הכוללים וראשי ישיבות בזמנינו

לקחו לעצמם דרך המשכילים להתלוצץ ולבזות מי שהולך בדרך הישר למאמרים ישרים המגינים על התורה יקראו "אפיקורסות" וזורקים אותם לאשפות ומתלוצצים מהם המה בשם הפקרות רשאים לעולל כעפר קרן גדולי התורה וקדושי ישראל בכח דמיון כוזב שכדו בסכלותם, והרשו לעצמם להשתמש באמצעים מבהילים, התירו להלשין עלינו, יצאו בחרופים וגדופים נגדינו וכדומה, לשם "חזוק התורה" ו"כבוד התורה".

ונכון להעתיק מש"כ שם בדף 107: "העברים החרדים יצאו מחוריהם ומעיוזים פניהם להגן על יהדות בכח הספרות! אשר לכן, הבו לכם משכילים לכו ונלכה להכחידם בחרב פיפיות" עכ"ל. כדורות שעברו זה הי' עבודת המשכילים. ובעוה"ר, בזמנינו "בני תורה" הולכים בדרכם. ה"בני תורה" כינו הספרים "דעת תורה" ועד סיי"ל ע"י בכינוים כמו "פאסקווייל", "סמרטוט היוצא מהרחצאות", "חברי נבלה" "ספרות נבולית" וכדומה, בטויים נאים וראויים ל"נקי הדעת" הלומדים בכללים.

ה"בעל דבר" התחכם בזמנינו. בעת שהמשכילים באה"ב כבר הרפו ידיהם ואינם לוחמים ביד חזקה נגד החרדים, ולא עוד שהרבה מהם מכבדים החרדים שומרי תו"מ ההולכים בדרך המקובל, שהרי באה"ב יש חופש הדת, איש כל הישר בעיניו יעשה בין לטוב ובין לרע, והמשכילים צריכים להיות "לְקַעְרָאֵל", כמעט לא הי' עצה להבעל דבר להכשיל כלל ישראל שומרי תו"מ כדעות כוזבות, לבקש חדשות "תיקונים כדת" ולבזות צדיקים קדמונים וכל עמלם שעמלו במשך הדורות להעמיד הדת ולמסור התורה בטהרתה לדורינו ולדורות הבאים, לכן מה עשה: פעל ביחד עם "אגודת ישראל" להעמיד מפלגה עם "מועצת גדולי התורה" והם בעוה"ר הצליחו בזה, לקחו לעצמם השררה על חלק גדול מהציבור הארטודאקסי ועולם הישיבות כל הקולות והצעקות של קדושי עליון זיע"א נתבטלו בימינו, "הגדולים" השתפכו דעותיהם לצנור אחד שממנו יצאו מים עכורים הנקראים בלשונם "דעת תורה", ובזה הצליחו להתריכ את הדת והקבלה מדורות.

גלוי וידוע לכל, שכל מש"כ כד' חלקים "דעת תורה" וכן בחלק הזה היא דעת תורה הבוררה של גדולים וקדושים מדורות הקודמים כפי המקובל מסיני, הבאתי ד"ק של ראשונים ואחרונים, וראיות מדבריהם הקדושים זיע"א לכמש"כ, על פי רוב הדברים המוכאים בהספרים הם העתקות בלי שינוי מדבריהם המאירים הקדושים והטהורים היוצאים מלכות היראים וחרדים לדבר ה' שמסרו נפשם על התורה ועבודה כל ימיהם, הם הי' גאונים וצדיקים קדושים שהאירו כל העולם בתורתם ובצדקתם, ענקי הרוח גאוני הדור שכל העולמות רעדו

מתורתם וצדקתם וצוקללה"ה זיע"א.

ודכריהם בטלים ומבוטלים בזמנינו בעוה"ר, מפני לצנות אחת, היות "שגדולים" מאגודת ישראל פסקו שלא כדכריהם.

על כל הספרים, שנתקבלו לרצון אצל יראי ה' הנאמני' ושכחו פעולתינו הטוב לחיזוק הדת, קבלתי דברי גנאי חירופים בזיונות וכו' מאלו שיש להם שייכות לאגודת ישראל, בין מראשי ישיבות ובין מתלמידיהם. בליצנות אחת הם פוטרם עצמם מכל חומרי הענינים המבוארים שם כדרך המשכילים מדורות הקודמים שע"י לצנות פטרו עצמם מעול תורה. (ועיין ברכינו יונה בענין הד' כתות בחומר הענינים).

ישיבות כוללים וב"מ, מקומות שהי' נקיים וטהורים בכל הדורות נתקלקלו בזמנינו ע"י אגודת ישראל "והגדולים". בזמנים הקשים לישראל, דורות של שמד (לתפ"צ) עמדו הישיבות בטהרתם, הי' דוגמאות של קדושה, טהרה, ישירות השכל והמידות. "אגודת ישראל" זכו להפך כל זה בימינו ולהשריש בלב תלמידי הישיבות שיש להם שייכות לה"אגודה" שחיזוק המפלגה עולה על הכל. זהו תורה. זהו דרך ארץ. וכל האמצעים כשרים לחזק המפלגה וה"גדולים".

רצונינו להעתיק כאן איזה מכתבים שנתקבלו מחברי הכולל בלייקווד ועוד. ומהם יראו הכלל והדורות הבאים ויתבוננו מה הי' השפעתם של ה"גדולים" של אג"י, ופעולותיהם ל"חיזוק התורה". אנו מעתיקים רק קצת מכתבים, הרבה נתקבלו, שאסור להעלותם על הכתב, ולפרסמם בספר. ומהם המבין, המבקש האמת, ידן מהו מהלך רוחם של הרבה "בני ישיבות" בזמנינו. המבין יבין "רוח התורה" של הרבה מחברי הכוללים בזמנינו, איך שיהודים תמימים וישרים, שרצונם ללמוד (שאל"כ למה הם בכוללים ועכ"פ יש להם רצון טוב), נתקלקלו ע"י המפלגה ו"הגדולים", וירדו למדרגת הפחות שבפחותים. וכל זה "לשמה", לשם התורה וחיזוק הדת ו"כבוד התורה" המדומה לפי סכלותם. ע"פ "הגדולים" המסיתים שמוליכים אותם שולל.

הרבה מהמכתבים הי' מונחים אצלנו כשתי שנים. חשבתי אולי יחזור כתשובה, שזהו רק שגעון עוברת, אבל לא ראיתי שינוי במהלך הדברים. המסתים האגודיים, "הגדולים" ועוד עומדים במרדם, לא נשמע פוצה פה ומצפצף לתקן המצב. ראה מה שגורם: התחברות למינים וכופרים מפירי הדת, חיזוק המפלגה, "הגדולים", וכל העולה על רוחם.

וכל הנ"ל נקרא בשם "דעת תורה" פלאים!

מבחורים חמימים וישרים, נעקר' לגמרי ההרגש, החרדה היראה והפחד לקדושת תורתם של גאוני הדורות. הרבה מהם שלומדים מתוך הדחק במסירות נפש. נתהפכו למינים, כופרים ביסודי הדת, ע"י המסיתים "הגדולים" מאגודת ישראל. יסוד דת ישראל היא הקבלה מדורות וההרגש והחרדה לכבוד קדושת תורתם של הראשונים. הדורות מתמעטים והולכים. אין שום דמיון בדורינו לחכמי הדור הקודם וכ"ש לחכמי דורות הקודמים. יסוד זו נעקר' לגמרי מהרבה בני הישיבות ע"י המסיתים הנ"ל.

נתעקם שכלם עד שכמעט א"א להם להבין דברי תורה לאמיתה. נאבד מהם ההרגש ודרכי השתדלות להבין סברה ישרה. חסר מהם לגמרי אהבת התורה והתשוקה לרעיון שכלי והבנה ישרה. הם עוסקים בליצנות מבלי להשיב אות אחת ע"פ שכל הישר ודרכי ההגיון האמיתיים. לדעתם זהו הדרך להבנת התורה, ע"פ דעותיהם הנפסדות זהו הדרך לכאר הלכות ולהכיר האמת.

במס' סנהדרין בירושלמי פרק בן סורר הלכה ז' כתב על המשנה "בן סורר נידון על שם סופו אמרה תורה ימות זכאי ואל ימות חייב" וכו', "צפה הקב"ה שסוף זה עתיד לגמר ניכסי אביו ואת נכסי אמו ויושב לו בפרשת דרכים ומקפח את הכריות והורג את הנפשות וסופו לשכח את תלמודו ואמרה תורה מוטב שימות זכאי ואל ימות חייב", עכ"ל הירושלמי שם.

הרי בירושלמי מבואר סדר הירידות של הבן סורר ומורה. מתחילה מכלה ממון אביו וכו' והורג את הנפשות וגרוע מכל הנ"ל, הירידה האחרונה החמורה מכולם, "וסופו לשכח את תלמודו". שכחת התורה היא המדרגה התחתונה וגרוע מהורג את הנפשות.

בהעולם המעשה חושבים אחרת, היפך מדברי חז"ל, אבל חז"ל אמרו בכריתות שהירידה האחרונה, חמורה מכל הירידות, היא שכחת התורה. לא דברו חז"ל מאלו המאבדים בידים ספרי קודש. או מאלו המזלזלים בצדיקים קדושי עליון ואינם מחשיבים דבריהם הקדושים ואינם רוצים לעיין בדבריהם. לא עלה על דעת חז"ל שבן סורר שהורג את הנפשות (לשון רבים) יעשה דברים כאלה. רק כתבו שהמדרגה התחתונה היא שכחת התורה. אפילו רוצח אינו חשוד לאבד ספרי קודש ולזלזל בצדיקים קדושים ובדבריהם המאירים, רק סופו לשכח את תלמודו, וזהו המדרגה התחתונה.

אבל בעוה"ר נתקבל מכתב מאחד מחברי הכולל בישיבת לייקווד וז"ל: "יודע שקונטרסו נשלח ע"י רוב המקבלים כזיון לאשפה ונגרם חלול הקודש שמביא שם קצת דברי תורה" עכ"ל. והוסיף לבקש ממני שלא לכתוב קונטרסים מטעם הנ"ל ועוד טעמים שאכמ"ל בכל דבריו. העיקר שאין לפרסם דברי תורה המנגד לפסקי האגרות משה. לא עלה על דעת הכותב שיש לעורר חברי הכולל שם שאסור לאבד ספרי קודש, או לעורר הראש ישיבה או המשגיח בזה בכדי שהם אולי יעוררו תלמידי הישיבה בחומר האיסור. למה מפני "שהמפלגה" עוררה רגש שקר בלב "בני תורה" שהעוולה היא לפרסם דברי תורה נגד "הגדולים" ולא לאבד ספרי קודש. אכן צריכים לומר למי שמפרסם דברי תורה שיפסיק מהפרסומת הנ"ל. אע"פ שאין בקורת על דבריו. אע"פ שלא כתב דברים שאינם אמיתיים. והכותב וכן תלמידי הכולל שם לא מצאו בקורת שכלי על דברינו כדרכה של תורה שאילו כן הי' כותבים ומעוררים על זה. הבקורת היחידי היא שאין לכתוב ולפרסם ד"ת נגד "הגדולים". ועל בקורת זו ג"כ לא כתבו טעם הגון. רק היות שנחתכו מקטנותם ע"י "המפלגה" בדרך הנ"ל אין צריך שום טעם לזה. רק זהו רצון "המפלגה". ואפילו אלו שאין מכינים שזהו הטעם האמיתי, מ"מ זהו האמת. בלא יודעים זהו הטעם היחידי להתנגדותם.

וכעין מכתב הנ"ל נכתב ע"י אחרים מחברי הכולל שם ועוד "מקומות התורה". אחרים החזירו הס"ק "פסק בית דין" ו"דעת תורה" קרוצים ועם הערות של דברי כיוזי וחירוף וניוול שאסור להעלותם על הכתב. וכן נשמע בעל פה מהנעשה שם. הספרים ששלוחתי במתנה לאוצר הספרים שם לא נתקבלו באדיבות, הם החזירו לי הספרים. "כך היא דרכה של תורה" של הרבה תלמידי הישיבות העומדים תחת השפעת אגודת ישראל ו"הגדולים". "הגדולים" השפיעו על תלמידי הישיבות מדריגה של ירידה גרוע מהירידה התחתונה שהזכירו חז"ל בכך סורר ומורה.

אחר כתב: שאילו הי' יודעים הגדולים מדורות שעברו שהייתי משתמש בדבריהם נגד בה"מ אגרות משה לא הי' כותבים מש"כ. היינו "הגדולים" של אגודת ישראל הם העיקר, ומסורת התורה היא רק ע"י, לא ע"י קבלת חכמי הדורות ופשוט שהי' מבטלים דבריהם אם יגרום עיד"ז היזק להפלוטיק של אגודת ישראל שזהו התורה. היינו, אגודת ישראל היא מציאות התורה. "הגדולים" הם הפצה של תורה, כל דברי הקדמונים בטלים ואסור להרהר רח"ל.

אחד מחברי הכולל שם החזיר הספר "פסק בית דין" מדובק בדבק שלא יכשלו אחרים אם אולי יעינו בדברי הקדמונים שהם נגד בהמ"ס אג"מ.

אחד כתב וז"ל: "שפעולתו הוא כמו אותם שחתרו תחת ממשלת החזון איש זצ"ל בעניני שרות לאומי (לשם שמים) ואותם שחתרו תחת הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל (בענין רבנות ווילנא) וכל החותרים נגד גדולי התורה בכל הדורות. אם בן חיל אתה תקבל שכר על הפרישה..." עכ"ל וחתם: "החותם כרעדה וכנפש עגומה חד מכאי בי מדרשא רבתי דלייקוואוד". אכמ"ל ולהעתיק כל דבריו בענין החוב לשמוע לה"גדולים" וכו', ע"פ הטומאה שנשרשה בלבו ע"י המסתים אגו"י ע"פ השפעת "הגדולים". אבל בעוה"ר, "חד מכאי בי מדרשא... דלייקוואוד" לא הבין שהחזון איש לא כתב בענין "שרות לאומי" נגד חכמי הדורות, וחכמי דורו ג"כ הסכימו לדבריו, לכן דברי המתנגדים בטלים, לא כן בנדון דידן. אבל הפרסומת של אגודת ישראל כסדר במכתבי העתים ועוד, זה כעשרים שנה בתוקף, "הגדולים", "הגדולים" ועוד הפעם "הגדולים", "דעת תורה" וכו' עשה רושם חזק על רבים מאב"י עד שאין מינינים דבר פשוט וברור, לפ"ד פסקי האגרות משה יש להם מהימנות יותר מפסקי החזון איש וכל הגדולים והקדושים זיע"א מדורות שעברו, אע"פ שהוא אמר היפך מדבריהם. "דעת תורה" היא רק מה שפוסקים "הגדולים" של אג"י, אין צריך לעיין בשום ספר ולברר שום הלכה, אם כבר פסקו "הגדולים" בענין זה.

ראש ישיבה מפורסם, שלומדים בישיבתו קרוב למאתים בחורים, כתב וז"ל: "איני יכול להבין את כל הנעשה בנוגע להלכה הזאת... (הערות המו"ל: מי מעכב בידו מללמוד ולהבין, מטעם זה הדפסתי ופרסמתי הספרים כדי שילמדו ויבינו) אבל זה אני יודע שהחינוך שלי של כל השנים היה שצריכים לקבל את דעת תורה אפילו אם זה מתנגד לדעת עצמו כפי שהוא מבין. ואנחנו בני תורה קבלנו את דעת הרה"ג ראש כל בני הגולה ר' משה פיינשטיין שליט"א... החותם בלב שכור..." כמובן הנ"ל החזיר הספרים ששלחתי לו היות שהרשככה"ג "גילה את דעתו" (לשונו שם), אסור, לפי דעתו, לעיין בספרים המדברים מענין זה או אפי' להחזיקם בבית. אגודת ישראל הצליחו בעוה"ר לחנך רבים מהדור ע"ד הנ"ל ולהעמיד ראשי ישיבות שהם כופרים בתורה. גרועים הם מהבן סורר ומורה שירד למדריגה התחתונה ושכח תלמודו, הם אינם רוצים ללמוד כלל, אינם רואים שום התחייבות לעיין בדברי צדיקים קדמונים, ולבאר הלכות חמורות ופשוטות. התורה היא מש"א "הגדולים".

ראשי ישיבות שנתגדלו ע"י חינוך הנ"ל יהי' "הגדולים" של הדור הבא, הם יושבים בשורה הראשי בעידות אג"י, הם המחנכים של דורינו והדור הבא בעוה"ר. אבל הם גרועים מרוצחים שהורגים רק את הגופים ויש להנהרגים חלעה"ב, הם מאכזרים נפשות יקרות ומחנכים אותם שיהי' כופרים בה' ובתורתו. (ועיין באריכות בענין מצב החינוך בפ"ב לעיל ודו"ק)

ואין שום פלא שמתנהגים כמשכילים שהרי גדלו ונתחנכו על ברכי ההשכלה הארורה ע"פ "דעת תורה" של "הגדולים" ואין פלא שכופרים בקבלת רכותינו גדולי הדורות, שהיא מהי"ג עיקרים. ככת הנ"ל.

ז"ל אחד "מנקיי הדעת" שלמד הרכה שנים בלייקווד: "אבקש שלא לשלח לי עוד שום דבר בדואר אין רצוני לקבל אל תוך ביתי דברי נבלה היוצאים מאתך. ולא אשכן באהלי עולה" עכ"ל.

נשמע "מב"ת" אחד הלומד בכולל שאני כקרח שדבר נגד משה, וכל בני הישיבה מצטערים מדברי נגד "הגדולים", דברים אלו נאמרו אחר שנתפרסם ע"י כס"ד שאסור ללמוד ספרי מינים וה"גדולים" התירו. ופלא. הם אומרים ק"ש ב' פעמים בכל יום ובפרשת "ציצית" כתוב "לא תתורו" וכו' ודרשו חז"ל זו מינות (ברכות י"ב וברמב"ם הע"ז פ"ב) וזהו ג"כ נגד "הגדולים", והי' להם לדלג הפ' הנ"ל כדי שלא לדבר ח"ו נגד "הגדולים". (ועיין לעיל פ"ב).

אין להעלות על הגליון כל השטויות, חירופים, וכו' של "הבני תורה" בזמנינו. מהנעתק לעיל יבין הקורא מהלך רוחם של הרכה בני הישיבות והראשי ישיבות בזמנינו והשפעתם של אגודת ישראל והגדולים לחיזוק הדת. הרכה מכתבים, הערות, הכל כדרך הנ"ל. נתקבלו ואין תועלת לכפל הדברים שכולם נאמרו בסגנון אחד, "גדולים", "אסור להרהר", "גדולים", "גדולים" וכו'. הגאונים, צדיקים, קדושים, מדורות הקודמים, החיד"א, רע"א, התת"ס, הדברי חיים, מרן החבי"ף, השדי חמד ועוד, כחמש מאות צדיקים קדושים ואולי יותר המובאים בהספרים שיצ"ל ע"י כחסידי ה', הם אינם "גדולים", רק האגרות משה הוא "גדול".

הצליח מעשה שטן בזמנינו, ע"י שלוחיו אגודת ישראל, יותר מכל הזמנים, שלעולם לא נכנסה רוח כפירה, כדרך הנ"ל בישיבות. ובדורינו, בהרכה ישיבות שוררת רוח כפירה הנ"ל, כמעט אין פוצה פה, שח"ו להרהר אחר "הגדולים", ולעורר שאין להאמין באמונה פשוטה בדעות כוזבות שנתפשטו ע"י מפני שחיזוק המפלגה "הגדולים" וכו' היא עצם התורה במציאות לדבריהם ולא התורה שקבלנו מסיני. רח"ל מהם!

יש להמליץ עליהם מש"א כמדודש בראשית: "כשאמר שלמה המלך אני ארבה ולא אסור, עלתה התורה אצל הקב"ה ואמרה לפניו, רבש"ע למה אני עוד ממתנת בארץ, אם שלמה חכם שבחכמים ביטלני, מי יקיימני, אמר לו הקב"ה חייך אלף אלפים כשלמה בטיילין, וי"ד מן התורה אינו בטל וכו'" יע"ש (פרשה ע"ה).

כן יהי רצון. בחסדי ה' יש לנו הבטחה "לא ימושו" וכו'.

ברור שלא יתקיים הבטחת "לא ימושו" ע"י אגו"י, ועיין לעיל אריכות בענין פרצות ביסודי התורה, ותדרשנה לכאן ובטח יבין חומר ענין המדובר.

אל תהיה טיפש

באמת אין מתפקידנו לכתוב על נושאים שכאלו. הספר ד"ת נוסד כדי להיות מוכיח בשער לגדור פרצות לחוק הגדרים ולפרסם דברי רה"ק זיע"א. אבל לבא לאדם ולומר לו אל תהיה טיפש. תחביש בעצמך. אין זה מתפקידנו ואין לזה שום ענין לא עם שיטה ולא עם קנאות. אך כנראה שהיום הגענו למצב שלא צריך עוד לזעוק ולא למחות אלא להצביע ולומר שוטים שבעולם!!! וחו לא מידי.

דורנו האחרון זכה לשני מאורות גדולים מרן החזון אי"ש זצ"ל ומרן מבריסק זצ"ל וא"צ להאריך ולא כאן המקום לבאר את שיטתם בלימוד התורה כאו"א לפי דרכו ונתיבתו אך למען שנוכל להבהיר קצת כמה המדובר נעתיק קטע אחד ממש"כ החזון אי"ש קונטרס ח"י שעות ס"ק י"ד וז"ל שם "ומטבע בני אדם לקרוא את הכתוב בספר בשטחיות ומהירות כקורא איגרת ומקנייני החכמה להתרגל לדקדק בלשון חכמים כי דבריהם נכתבו בדקדוק עיוני. וקריאת המהירות וקריאת העיון הם הפכיות על הרוב ותוצאותיהם נגדיות ובשביל נטיית האדם אל החפזון ובייחוד לבעל תפישה מהירה יקרה שחכמים יקראו בספרים ויחסו עליהם דברים שלא חשבו ולא פיללו או שלא ימצאו את הדייקנות שבהם" הרי שמרן זצ"ל שלל שלילה מוחלטת את הלימוד המהיר השטחי.

וזה לשון ספר מעלות התורה: "צריך לצער עצמו וגופו על התורה, כי הגוף הוא מסטרא אחרא. וע"י שכירת הס"א יתגדל סטרא דקדושה, כמ"ש: ואכבדה כפרעה וכו' כי אני ה' (שמות י"ד, ד'); והתגדלתי והתקדשתי וכו' (יחזקאל ל"ח, כ"ג). וכדי להגדיל הסטרא דקדושה צריך לצער עצמו וגופו בלימוד התורה, כמו שאמר חז"ל: פת במלח תאכל וכו' וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל (פ' אבות פ"ו). וכדאיחא במדרש: אמר משה לישראל, כמה צער נצטערתי על התורה וכמה עמל עמלתי בה וכמה יגיעות יגעתי בה שנא' ויהי שמעם ה' ארבעים יום וארבעים לילה (שמות ל"ד, כ"ח). נכנסתי לבין המלאכים ולבין השרפים, שאחד מהם יכול לשרוף כל העולם כולו. שנאמר: שרפים עומדים ממעל לו (ישעי' ו', ב'). נכנסתי לבין החיות, נפשי ודמי נתתי עליה. כשם שלמדתי אותה בצער, כך אתם תהיו לומדים אותה בצער." ע"כ.

גם ידועה קושיית האחרונים על מה דנפסק בשו"ע דמבטלים ת"ת בשביל לשמוע מקרא מגילה דהלא מקרא מגילה גם ת"ת היא ותירץ מרן הגר"ח

מבריסק זצ"ל דאס אפשר ללמוד יותר בעיון ולומדים כשטחיות ה"ז ביטול תורה. והמפורסמות אין צריכות שום ראי' ותמצא זה בכל שורה בספריהם של מרנן מבריסק זצ"ל ומרן החזו"א זצ"ל מה הוא לימוד התורה ומה היא יגיעת התורה.

זהה לשון פירוש הגר"א על משלי עה"פ "וכסילים ישנאו דעת" (א: כ"ב) "וכסילים... כת... שאינן חפצים לטרוח ולידע את התורה הן נקראים כסילים כי הכסיל הוא היפך היודע" ע"כ עי"ש כל הענין.

ועיין ברבינו יונה אבות: פ"ד והלומד ע"מ לעשות וז"ל: "ר"ל שדעתו לפלפל בלימוד כדי לדעת אמיתת הדברים ודעתו לטרוח כמה ימים ושנים להשיג דבר קטן ולנהוג עצמו עפ"י האמת". ומובא בהקדמה לספר הלכתא רכתא לשכתא שמצינו אצל רבינו בעל מגלה עמוקות שהיה מתענה מ' תעניתים להבין פייט של שבת נחמו עד שנתגלה לו מן השמים פירוש נפלא.

ובשיטה החדשה לועגים לזה ולדידם מי שצועק "הגדולים", "אסור להרהר" ה"ז למדן יותר גדול ומבין האמת ומי שמאבד ספרי קודש הוא צדיק וישר. ולא המעיינים בדבריהם הקדושים של גאוני הדורות המעיינים המדקדקים בדבריהם שנכתבו "בדקדוק עיוני".

ובאמת שלא היינו נזקקים לדבר מהם אחרי שהדבר פשוט שאין זה אלא שיטה לחינוך עם ארצות חורבן הדת ושכחת התורה. אלא שכאן נתחדש לנו דבר חדש, אף שהוא פשוט מצד עצמו, מ"מ כאן ראינוהו כחוש אם השקפותיהם ודעותיהם אינם מדעת תורה, אם לדידם החלטות "מועצה"ת" הם רוח הקדש, ואם כל דבר אסור הוא "דעת תורה" הרי לא די שהשקפותיהם מקולקלים אלא שע"י זה לא נשאר בידם מאומה לא תורה ולא ד"א והם במדרגה התחתונה.

הדברים אמורים כלפי "הבני תורה" בזמנינו שמצאו "מרן" חדש לשיבות, ומדמין אותו לגדולי הדורות שעברו (ופסקיו תקיפים יותר מפסקי כל גדולי הדורות).

הלא עצם הדמיון מעורר סלידה בלב כל בן תורה פשוט ביותר. אוי המשווה אור לחשך! ולא שייך לומר ולהגיב על כך כלום, אלא שוטים שבעולם!

אחד מהמוכרי ספרים בברוקלין סיפר ש"הבני תורה" אמרו לו שאסור

למכור לי ספרים מפני שאנו מעתיקים מדבריהם נגד האגרות משה.

הוא מה שאמרנו שהל' יסודי התורה והל' ת"ת הם אחדים ממש ומי שאין לו מושג ביסודי התורה אין לו גם מושג בתלמוד תורה. מי שאצלו החלטות ה"מועצה"ת הם רוה"ק, הרי זו היא תורה ומה חסר כאן תורה יש כאן... קדושה יש כאן... רוה"ק יש כאן... אין צריך לשום ספר ולא לדברי גדולי הדורות ואפי' פסוקים מפורשים בתורה בטלים אפילו מרע"ה לא הי' גדול באמת רק "הגדולים" הם "גדולים" באמת... (עפרא לפומי") ואף אנו נאמר אין כאן כלום לא תורה ולא מצוות ולא כלום. כי אם אין יסוד אין כלום אם אין דיעה אמיתית אין תורה אמיתית. ודבר זה מפי רבותינו למדנו אך כאן ראינו זה בחוש וגדולה שימושה יותר מלימודה.

ומכאן הקריאה מופנית לכל מי שעדיין רוצה להגיע למעלות כיגיעת התורה ולהתענג בעמל התורה הברדלו מהם ומהמונם. אל תתחכרו עם אג"י רבניהם ומנהיגהם לא באופן זה ולא באופן אחר וכולי האי ואולי נזכה להגיע לדרך האמת.

כת לצים

יתרחק מליצנות אפילו על דבר קל שבקלים כי אינו רואה פני שכינה ח"ו כי אין לו הנאה במה שיתלוצץ לכן עונשו גדול (הלכות ד"א מהרמ"פ זללה"ה סימן נ"ח מובא בסדור האר"י בסוף תפילת שחרית).

אמרו בסוטה דף מ"ב ארבע כיתות אינן מקבלות פני שכינה, כת לצים, כת חנפים, כת שקרים, כת מספרי לשון הרע, וכתב הרב ראשית חכמה שער הקדושה ריש פרק י"ב וז"ל, והנראה דרך כלל כי אלו פוגמים בארבע אותיות אד' ולכן אינם רואים פני השכינה, ופגם כל איזו כת שיהיה, הרי הוא פוגם בכל השם, כי הארבע אותיות כולם שם אחד הם. ובפגם שכינה, גם סוד הוי"ה מסתלק משכינה ונמצא קוצץ היחוד, ולכן אינו רואה פני שכינה, וסוד פני שכינה נבאר עוד לקמן. וכאשר תדקדק תמצא כל כת פוגם באות אחת, כת לצים באות, א' ובאות יו"ד, ולכן גורם רעה לו ולנפשו, מביא עליו יסורין מטעם כי יגרע השפע העליון ממקורו, וכן מרום המעלות יפול בשפל המעלות כגיהנם, וכל מזונותיו מתמעטים כי משם נשפע המזון, פותח את ידך יודך, והיינו משך ידו את לוצצים, כת חנפים, כנגד ה', מפני שעיקרה שמדברת אחד בפה ואחד בלב, ונמצא הפגם בשניהם כאחד. כת שקרים, כנגד וא"ו, שהוא אות אמת, כדפירשו בוהר הקדוש בענין ונתתם לי אות אמת. כת מספרי לשון הרע כנגד ה'

אחרונה וכו'. ושמעתי משם המקובלים שכנגד אלו הארבע כיתות הם ארבע חיות טמאים, שפן ארנבת גמל חזיר, וכנגד אלו, יש ארבע קליפות למעלה להעלות מעשה החוטא ולהענישו בגיהנום. ועוד שמעתי שמי שחטא והיה מאלו הארבע כיתות הנזכרים עתיד הוא להתגלגל בארבעה החיות הטמאות כל אחד בחיה הרמוזה ומתייחסת לו. ובעונש המתלוצץ, אמר בפרק קמא דעבודה זרה, דף ח"א אמר רבי אלעזר, כל המתלוצץ יסורים באים עליו שנאמר ועתה אל תתלוצצו וכו' כי כלה ונחרצה שמעתי, אמר להו רבה לרבנן, במטותא מיניכו דלא תתלוצצו, דלא לייתו יסורין עליכו. אמר רב קטינא כל המתלוצץ מזונותיו מתמעטים שנאמר משך ידו את לוצצים. ואמר רבי שמעון בן לקיש כל המתלוצץ נופל בגיהנום, שנאמר זד יהיר לץ שמו. עושה בעברת זדון ואין עברה אלא גיהנם שנאמר יום עברה היום הוא. אמר ר' תנחום בר חנילאי כל המתלוצץ גורם כליה לעולם, שנאמר ועתה אל תתלוצצו כי כלה ונחרצה שמעתי. אמר ר' אלעזר קשה הוא שתחילתו יסורין וסופו כליה ע"כ. והרב רבינו יונה כתב בשערי תשובה, חמש חלוקות בענין כת לצים, קשה הליצנות, שלא נענש יהוא עד שנתלוצץ. ואף על פי שלא היה בלבו דופי, שנאמר ויקבוץ יהוא את כל העם, ויאמר, אחאב עבד את הבעל מעט וכו'. קשה הוא הליצנות, שלא פירש הכתוב לגרש לאחד מעוברי עבירות אלא ללץ, שנאמר גרש לץ ויצא מדון. קשה הליצנות שלא מיהרה הפורענות לבא על דור המבול עד שנתלוצצו בנח וכו'. קשה היא הליצנות שלא מיהרה הפורענות לבא על סדום, עד שנתלוצצו בלוט וכו'. קשה הליצנות, שעליו נהרגו מ"ב איש מישראל, שנאמר ונערים קטנים יוצאין מן העיר ויתקלסו בו, ויאמרו, עלה קרת, וכתוב ויפן אחריו ויראם ויקללם בשם ה'. ולא נענשו סנבלט וטוביה אלא על ידי שנתלוצצו בישראל, בבנין בית המקדש, שנאמר וישמע סנבלט החורני וטוביה העמוני וילעיגו לנו. וכל המתלוצץ אין למכתו רפואה, שנאמר ויהי מלעיבים במלאכי האלקים עד עלות חמת ה' לאין מרפא, ואפילו כקל שבקלים אין אדם רשאי להתלוצץ, שנאמר משך ידו את לוצצים, עכ"ל.

ועיין בספר תוכחת חיים פ' טהרה אר"ב ומה שהוסיף לבאר באריכות דברי רבינו הקדוש ראשית חכמה ז"ל הנ"ל.

וזה לשון ספר קב הישר פרק ג' דוד המלך פתח אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וגו' וכמושב לצים לא ישב וכן אמרו רז"ל במסכת אבות שנים שיושבים ואין ביניהם דברי תורה ה"ז מושב לצים ובהיות מכשול זה מצוי בעו"ה מאוד ע"כ צריך האדם לשום השגחתו מאוד באזהרה זו שבהיותו יושב עם הבריות שתהא ישיכתו בדברי תורה או דברי מוסר ודברי יראה ועל אחת כמה וכמה להתרחק מכיתות הליצנים ויושבי קרנות היושבים כחות ועוסקים בדברים של מה בכך וכדברים מרובים לא יחדל פשע של ליצנות או לשון הרע ועי"ז הם

מולידין עניינים פגומים המביאים לפגום כנשמותיהן. והירא דבר ה' יתרחק מאסיפותיהם החברה של אלו עכ"ל.

ושם: המשחיתים נקראין ג"כ פועלי און שכותבים כל דברי ליצנות וכל דבר לשון הרע בספר א' למעלה הנקראת פועלי און וביום ביאת פקודתם של אלו האנשים יוצאים כתות האלו של הכסילים ופוגעין כנשמתם ומוליכין אותו למדבריות או לבצעי המים ומצערים את הנשמה במאוד מאוד. ע"כ צריך להתרחק מחבורות כתות האלו.

הנה דע מש"כ הזוהר פ' תרומה שיש ממונה חד מסטרא אחרא המצפה וממתין על כל מי שמוציא מפיו דבר מגונה כגון (כזבים לה"ר רכילות ליצנות) וכיוצא בהן ולבחר מפיק מילין קדישין אזיל ההוא ממונה עם שאר חיצונים שתחת שלטנו ונוטלין האי מלה קדישא ומסאבי ליה ולא זכי בה ההוא בר נש בהדין מלה קדישא כי אז החיצונים הם הנוטלים הדברים של קדושה אצלם ומתוספים כח להם ע"י מלה קדישא וכו' אוי ליה להאי בר נש בהאי עלמא ווי ליה לעלמא דאתי והגרם לזה הוא רוב דברים כי בדברים הרבה א"א שלא יערב טוב ברע ורע בטוב ועי"ז ח"ו נתוסף כח וגבורה לס"א: ע"כ טוב יותר לאדם להרגיל פיו ולשונו בדברי יראה ומוסר ולהיות שגור בפיו לשון הקודש שהוא לשון צח ומועיל לנשמה והנה זה מכואר בדברי רבינו ז"ל שמדבריו של אדם ניכר שורש נשמתו למעלה: אם הוא רגיל בקללות או בדברי ריבות או תדע שנשמתו היא מס"א משורש נחש וצפע ואינו מגוע קדוש כ"א מערב רב ואף שיש לו אב ואם צנועים וחסידים מ"מ גלגול נשמתו מערב רב וכיוצא בו מי שיש לו פה מדבר דברים בטלים ודברי נבלה ח"ו מכואר ג"כ בדברי האר"י ז"ל המנבל פיו פוגם בלבנה ועושה מאותיות לבנה נבל"ה ח"ו וכאשר כי פי דברי הפוגמים הם מרובים לבארם ולא יספיק להם אף עשרה פרקים לזכור גודל העונש שלהם ע"כ אני מזהיר בקצרה שצריך אדם לדעת כי פה שהוא גדור ומסויג מלהוציא דבה וקללות ואינו מוציא לה"ר ואין עוסק בדברי ליצנות האי פומא איקרי פומא קדישא דהקב"ה משתבח בגויה ומכ"ש מי שהוא עוסק בתורה וכתפלה בשירין ותושבחין הקב"ה נטיל האי דבורא ואתעביד כתר על רישא באופן אם מתפלל ככוונה עכ"ל.

והמעוררים הציבור לדרך האמת יקבלו הברכה הנ"ל בס"ד. וזכות הרבים תלוי בו, חטאם של השומעים ושותקים ואינם מוחים בכל חוקף ידוע וכנ"ל וכל ישראל עריבים. אשרי הזוכה לקרב מישהו לדרך האמת.

הנה אנו יודעים שכעוה"ר רבים יתלוצצו מהדברים הנ"ל ג"כ כדרכם. מ"מ

כתבנו. ובאנו להזהיר "ואני את נפשי הצלתי". נמצאים בחדר ה' יראי ה' אמיתיים והם ימצאו דברי התעוררות וחיזוק בדברינו וישפיעו על אחרים לעוררם לדרך האמת. זכות הרבים יהי' תלוי בנו כמה שנתפרסם האמת ע"י כס"ד.

וזה לשון סת"ת פ' אחרי: "כסילים הם כוחרי המדות המגוננות והתאוות הגופניות, ומבזים ענייני השכל, והם הם שאין ראוי להוכיחם, ואלו הם כסילים לצים, ורשעים". עכ"ל ועשא"ב.

אין רצוננו לעבור על דברי חכמים דברינו מופנים למבקשי האמת הוא שנאמר באוני כסיל אל תדבר כי יבז לשכל מלך. מבואר שמי שאינו מבקש האמת ומבזה דברים שכליים הוא בגדר כסיל. וכן אמר שהמע"ה אל תוכח לץ פן ישנאך מבואר שמי ששונא תוכחות הוא בגדר לץ וכמ"ש יוסר לץ לוקח לו קלון ומוכיח לרשע מומו היינו אנשים אוהבי תורה שמחים בד"ת ובדברי תוכחה והיפוכם הכסיל, לץ ורשע, וז"ל סת"ת שם: "ועל כן ראה דוד ע"ה להתחיל ספרו בהרחקת חברת הרשעים, והזכיר מיד ענין התורה הוא שנאמר, אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים וכו' וסמך ליה כי אם בתורת ה' חפצו" עכ"ל.

על כן דברינו ה' עונג נפש ושמחה אמיתי למבקשי האמת אוהבי תורה. כי מי שאינו מוחה באחרים ומפרסם האמת הוא בכלל ירבעם בן נבט, שחטא ושהחטיא את הרבים, החכמים שמחים בזה שמעוררים אותם והם מפרסמים הדברים לאחרים ומצילים עצמם ואחרים מתומר העונשים. שמחו צדיקים! אשרי חלקם! על כן באנו להזהירם ולשמחם בתורת אמת.

באנו להזהיר כזה עוד הפעם שאלפי צדיקים קדושים זיע"א יתבעו עלבונם ממי שמאבד דבריהם, אינו נוהג כבוד בהם ומתלוצץ מהם. ועייץ לעיל בדברי הקב הישר שיש משחיתים שכוחבים כל דברי ליצנות בספר א' למעלה ודיבור אחד אינו נאבד. רח"ל מהעונשים המרים והכושה והחרפה בעולם העליון כבי"ד של מעלה שאלפי צדיקים זיע"א יתבעו עלבונם וישאלו למה אבדתם דברי ולא נהגת כבוד בהם, והעונש יהי' רע ומר מאוד למי שאינו מתחרט מיד ומבקש מחילה מאדון הכל נותן התורה ומהצדיקים זיע"א שמסרו התורה לדורינו כנחיתתה מסיני.

לעורר עוד מענין המדובר כפרק זה אכתוב מה שאמר כן ישיבה. הערה על דברי השדי חמד, שדה"ק מובאים בספר דעת תורה הרבה פעמים וז"ל "השדי חמד לא היה פוסק". זהו שקר גמור ודברי ביזוי נגד אחד מגאוני

וצדיקי דורו מדורות הקודמים שכתב תשובות לכל גדולי דורו ופלפל עמהם בדבר הלכה, הי' רב בכמה קהלות חשובות. דברי גדולי הפוסקים מובאים בספריו וגדולי הפוסקים מביאים דבריו. ספריו (נדפסו שנת תרנ"א) נתקבלו בכל תפוצות ישראל, וסומכים עליהם להלכה. ונשמע בעוה"ר דלפ"ד הכ"ת בזמנינו דברי השד"ח אין להם תוקף להלכה כהאגרות משה. הדברים מעוררם סלידה בלב כל יראי ה' הנאמנים העוסקים בתורה לבאר האמת. הנ"ל לא זרק הספרים לאשפה רק העיר כנ"ל. דברי הפוסקים אין להם שום חשיבות כלל נגד האג"מ לפ"ד. עכ"פ הבן ישיבה הנ"ל הוא במדרגה גבוה מאלו הזורקים הספרים לאשפות שעכ"פ לפ"ד דברי השד"ח הם בכלל דברי תורה אבל לא בגדר פסק הלכה, אבל בעוה"ר אחרים סוברים שדברי הקדמונים אינם אפילו בגדר דברי תורה היות שדבריהם הם נגד האגרות משה. (עונשם ידוע וכנ"ל ועיין עוד ברי"י שער ג' בענין הד' כתות ה' ירחם!). וצריכין אנו לעורר שמש"א הנ"ל אינו דעת יחיד אלא זהו מה שמשכיחים בישיבות ("ישכשא רייד") לכן באנו לעורר ע"ז, בעוה"ר. מספר לא מעט אינם מפלפלים בדבר הלכה בכוונה לכרר האמת. רק מתלוצצים מהקדמונים, מכזים אותם. וזהו הפלפול בהלכה. היינו בעוה"ר יש פתגם חדש בישיבות "פוסק". בני ישיבות מחליטים מיהו "פוסק" ואין לשום נברא או לשום גדול מדורות הקדמונים כח הפסק. רק ה"פוסק" שהם מחליטים שהוא "פוסק" יודע פסקי הלכות. וזהו שיחת רבים מבני הישיבות בזמנינו. וכל מי שאמר היפך ה"פוסק" יש לבטל דבריו בלי שום טעם. או לאבדם ולהתלוצץ מהם.

ונשמע מבן ישיבה. "מה הרעש אם האגרות משה כתב נגד בהמ"ס לב העיברי" (הלא הנ"ל הי' ממדינת הגר ובליטא הי' תורה אחרת ופוסקים אחרים).

(* כפי הנשמע, רבים מבני הישיבות כאה"ב לא שמעו מעולם מספר לב העיברי לכן אנו מוסיפים הא דלקמן. המבין יבין שאנו מדברים מספר מפורסם בין אב"י. הספר לב העיברי הופיע בשנת תרכ"ה. זכה לכמה מהדורות ונתקבל אצל יראי ה' הנאמנים לספר לימוד הרה"ג המחבר זיע"א, אשר זכה וזיכה את הרבים, ורבים השיב מעון היה מיחידי סגולה בדורו. כדי להודיע, במקום שאין מכירים, מיהו בהמ"ס לב העיברי, אישיותו הגדולה והשפעתו, אנו מביאים כאן קטעים מ"לתולדות רבינו המחבר" שנדפס בראש ספר תורת יחיאל ירושלים תשל"א. ועי"ש באריכות כזה. וז"ל שם: ספר "לב העיברי" נחפשו חיש מהר בכל תפוצות ישראל, ולמרות שלפי חוקי הצנזורה במדינת רוסיא לא נתנה רשיון להפצת הספר הזה, והפצתו היתה אסורה ע"פ השלטונות, חדר הספר לכל ישובי ישראל, והציל הספר שם במיוחד הרבה מכחורי הישיבות אשר התכוננו להכנסם להאוניברסיטאות(א).

(א) הגר"א שר זצ"ל ראש ישיבת סלובודקא "בני ברק" הי' מספר ואומר,

היינו, אין צריך לברר אם זהו אמת, אם כאמת פסקו גדולי ליטא נגד בהמ"ס לב העיברי, רק די לבטל דברי הקדמונים כאיזה לשון שיכול לבטלם בלי טעם, הגיון שכלי, או רצון לברר האמת, ובאמת לא הי' כדאי להעיר על שטויות כאלה אבל היות שזהו, כפי הנשמע, שיחת רבים מבני הישיבות בזמנינו באה"ב

ה"לב העיברי" הציל אותי ומעשה שהיה כך היה בבחרותו החליט להכנס לאוניברסיטה, וכבר נסע מהישיבה אל אחת האוניברסיטאות ברוסיה, בדרך ראה את הספר "לב העיברי", והציץ בתוכו, לכבו נמשך אחרי דבריו הקדושים, ומיד החליט לנסוע חזרה לישיבה, וחזר להישיבה (מפי הרב ר' יחיאל יהודא שלעזינגער שליט"א ששמע מפיו).

ועל כגון אלו, כיוון הגאון רבי לייב מסטאוויסק זיע"א ואמר "אפריון נמטי" להמחבר לב העיברי" (פעולת צדיק לחיים להגרי"א מאלצאן זצ"ל). (הגאונים הצדיקים המפורס' הנ"ל הי' מחדר הגר"א והאחרון הי' מתלמידי הגרי"ס. הערות המר"ל).
ואדמו"ר הה"ק ר' יחיאל מאלכסנדר זצ"ל אמר שאת ממצות הגדולות הוא, שכל איש ישראל ילמוד בכל יום בספר לב העיברי. (ספר גאולת ישראל דף ד' מבעהמ"ח ספר ארך אפים וש"ס).

במשך זמן קצר נדפס הספר בכמה מהדורות והשפעתו נודעת לדורות, גם לאחר מלחמת השואה ראו שארית הפליטה אודים מוצלים מאש, בהיותם עוד במחנות העקורים בגרמני, הכרח להדפיס שם את הספר "לב העיברי", ובשנת תש"ו נדפס שם הספר אשר הפיח בהם רוח חיים, וכמים קרים על נפש עיפה, לעצור בעד התבוללות.

בשנת תרכ"ו, כשנה לאחר הופעת הספר, אזרו חיל גדולי מדינת אונגארן והתכנסו בעיר מיהאלעוויץ שבעים מזקני ישראל, לגדור גדר ולעמוד בפרץ וקבעו תקנות גדולות קבועות, להנהגת קהילות בית ישראל והוציאו "פסק בית דין" לאסור איסור ולגדור גדר נגד מנהגי הריפורמה וגרוריהם(ב).

(ב) עי' בספרו "לב העיברי" ח"ב, פעם באסיפת רבנים לחיזוק דברי הפסק בית דין... הנ"ל, היה דיון כי הרבנים יחזקו את דבריהם בח"ח נגד הפורצים, היו שם אי אלו שאמרו כי הרבנים לא יסכימו לזאת מפחדם שהוא נגד חוקי המדינה, אז ענה ע"ז ... הגאון ואמר: כי רבנים כאלו אשר מפחדים לעמוד בפרץ מוטב שיהי' "זגגים" ולא רבנים בישראל", אז קם הגאון רבי מנחם אש זצ"ל ונשקו על ראשו. (מפי הראב"ד בעה"ק ירושלים תובכ"א הגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל ששמע מפיו של מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפעלד זצ"ל) ע"כ.

בספר דעת תורה חלק ג' בארנו שיסודות ההלכה בנוי' על המנהג, הקבלה, והסכמת חכמי הדורות, מהאמור לעיל יבין כל בר דעת וישר הולך שהדברים הכתובים בספר לב העיברי נתקבלו בין אחכ"י בכל תפוצות ישראל ואצל חכמי הדורות להלכה.

מחובתינו לעורר על זה. ראשית. בספרינו לא כתבנו רק דברי בהמ"ס לב העיברי בענין המדובר שם הרבה ספרים מובאים בהספר ד"ת בענין הנ"ל. והרהגה"צ הנ"ל זצוקלה"ה זיע"א, שהי' גו"צ מפורסם בדורו, לא כתב דבריו מסברה רק הביא דברי חכמי דורות הקדמונים וגדולי דורו, זצוקלה"ה זיע"א, וכן עשינו, וכתבנו הדברים בשם ספר לב העיברי להביא הדברים בשם אמרו ולא כדעת יחיד. וכל המעיין בדברי הספרים דעת תורה יבין זה מיד. שנית, דברי גדולי ליטא מובאים בהספרים דעת תורה ואין שום מחלוקת בין חכמי הדורות בנוגע להענינים והפסקי הלכות המובאים שם רק באיזה פרטים יש מחלוקת החכמים כמ"ש בפנים הספר והעתקנו דבריהם, ואכמ"ל ולכפל הדברים. שלישית. בהמ"ס לה"ע (שהי' מפורסם כאחד מגדולי הדור ומהצה"ק בעה"ק ירושלים ת"ו בדור דעה של מרן מהרי"ל דיסקין זצוקלה"ה ועיין נפלאות ממנו בתולדותיו שנדפסו בראש ספר תורת יחיאל ובראש הגדה ש"פ לב העיברי ירושלים תש"מ) הי' ג"כ בגדר "פוסק" עכ"פ כהאג"מ. ואין דבריו בטלים מפני שכך רצון ב"ת בזמנינו. בפרט כשאמר דברים של טעם. וזהו מה שאמרנו, רבים מחבורות בני תורה אינם מבינים שהם צריכים לעיין בספרים, לעמל בתורה, וללמוד להבין האמת, לשיטת רבים מבני הישיבות צריכים להגיד ולחזור על איזה פזמון לכטל דברי הקדמונים. ואין שום נ"מ אם הפזמון הוא אמת או שקר. העיקר שיתקיימו דברי "הגדולים", כרצון "המפלגה".

חבל שצריכים לדבר מזה ולהאריך בדברים כאלה. הדברים פשוטים מצד עצמם לכל מי שיש לו שכל הישר שלא נטמאה מתעמולה של אג"י ובאמת לא שייך לומר ולהגיב על זה כלום אלא שוטים שבעולם!!!

הנה מבואר בהקדמה לספר דעת תורה חלק א' שכוונתינו היה לכאר ולפרסם דברי גדולי הדורות בעניני הלכות שרבים נכוכים בהם, לעורר הצבור בדבריהם, להגדיל תורה, להאדירה, ע"י העיון בדבריהם הקדושים זיע"א, לפרסם האמת, דעת תורה של גדולי הדורות הקודמים כפי הקבלה מדורות, שמסרו התורה בשלימותה ובטהרתה לדורינו בלי שינויים. ועיין פתיחה שם ובחלק ב'. "במקום הקדמה" חלק ב' ביארנו גודל החיוב לעורר הציבור בעניני פרצות בדת ודעת גדולי הדורות בענין זה עיי"ש. ועע"ש דכ"א והנמשכים.

בעת כתיבת הספרים לא הי' לנו הא"מ שיהיה התנגדות לדכרינו מבני הישיבות, שהי' דברי תורה כתובים בהספרים, דבריהם של קדושי עליון זיע"א מדורות שעברו, שנחקלו דבריהם ככל תפוצות ישראל כתורת אמת. פשוט שהבני תורה צריכים לשמח באוצר נחמד זו.

בחלק ג' "דברי פתיחה" מבוואר עוד מכוונתנו בענין הדפסת הספרים. וכדי לזכות את הרבים שלחנו אלפי ספרים ע"י הדואר לרבנן ובני הישיבות וכו'.

אוי שבאנו למצב כזו שצריכים לכתוב דברים חריפים נגד בני הישיבות דבר שלא עלה במחשבה כלל כשהתחלנו לסדר הספרים ולהפיצם בישראל.

אבל ההכרח לא יגונה. אנו צריכים רק לקונן אוי שבאנו למצב כזה! והרחמן הוא ירחם עלינו בכג"צ בב"א. ומלאה הארץ דעה וכו'.

האמת נגיד

בסיום ספרינו בס"ד, יש לעורר מש"כ בספר אור לישרים בענין מלחמותיהם נגד חדשות ושינויים בדת ישראל, וז"ל שם: האמת נגיד ולא נכחד, כי לא רק על הכבוד אשר יכבדונו בגדופיהם נתענג, כי אמנם מאושרים אנחנו לקבל בדרכנו זה גם יסורים, כמאמרם ז"ל (מדרש פ' מקץ צ"ב) "אשרי הגבר אשר תיסרנו יה וגו' א"ר אלכסנדרו אין לך אדם בלא יסורים אשריו לאדם שיסוריו באים עליו מן התורה שנאמר ומתורתך תלמדנו". ועל כן, אלו גם היו התוליהם וגדופיהם לבשת וגם לחרפה, ולעג השאננים השמחים על היותנו ללעג ולבוז היה לנו לצער, לא נמנענו ללכת בדרכנו ולא נסוג אחר לבנו, כי הלא שלש פעמים ביום אנחנו מתפללים: ולמקללי נפשי תדם כו' ובמצותיך תרדוף נפשי, ועל אחת כמה וכמה שהתוליהם וחרופיהם הם לנו לכבוד, ולאשר נחשוב לנו, כי ממנו יכירו וידעו רבים וכן שלמים מיראי ה', כי כבוד לאיש ירא ה', להמתח על עמוד הקלון המצב... לשומרי דרך אבותינו ע"כ.

הנסיון והמציאות

הנסיון והמציאות יענו בקול ויוכיחו, שכל שארית פליטת היהדות עולמה ונצחיותה של עם ישראל מאז ומעולם, היא רק מאלה החרדים תולעת יעקב, הנרמסים מרגל גאווה של שונאינו מבית, ולא מנביאי השקר כצדקיה בן כנענה שעשה לו קרני ברזל, וענש את הנביא האמתי "מכיה" על הלחי: וכהנביא השקר חנניא בן עזור ששבר את המוטות של הנביא ירמיה, ועוד כדומם בדורות ותקופות הרבה. רק מאלה החרדים שנתנו את גוים למכים ולחייהם למורטים, את כבודם לחרפה ולכלימה מאת מחרפיהם ומגדפיהם. רק מאלה הנרדפים בשביל יהדותם תקומת ישראל ונצחיותם, המה רק המה יסדו וכוננו אותם, מבלי החזיק טובה לעצמם מבלי בקש כבוד וגדולה, לחוג להם חגי יובלות וכיוצא בזה. פעלו ועשו מפעלים נשגבים לגאון ולתפארת לטובת הגוי כלו בלי רעש ורעם

ופרוסום כל עיקר. ואילו הלכו ח"ו ישראל אחרי נביאי השקר האלה ברוח הרעפארם ועקירת היהדות, אז נעשה ח"ו כליון חרוץ מהיהודים והיהדות. והתורה בלמודיה תקרא ותוכיח, שרק מאת הנרדפים מהם, נתקימה ותחקיים גם עתה ההבטחה ואני זאת בריתי אותם, דברי אשר שמתי בפיך, לא ימושו מפיך וגו' עד עולם!

המתבאים קולם קול יעקב

יכירו וידעו כל המתבאים קולם קול יעקב, מהשמיע אמת ואמונה בקהל ישראל, מיוחד פיהם של המתחרים להשחיר פני דוברי אמת בכנותם אותם בשם "בעלי" לשכה השחורה" ומעמידים אותם אל עמורד הקלוץ בדברי נבול, בלצנותם, דברי ביזוי, חירוף וגידוף, שקרים, מלשינות, בורות והבלים, וכו', שערכם כקליפת השום, כי אין כחם של אלו המנאצים אלא כנאצותיהם וליצנותם.

יכירו וידעו כל הכובשים את דעותיהם מיוחד אנ"י הציונים ועוד, כי האספות הבוליות אינן אספות סנהדרין בלשכת הגזית, וכל הממרה את פיהן איננו זקן ממרא, הנאספים והנאספות אל הועידות, אינם עוד באי כח העם, לא מרובו ולא ממקצתו, ובכל ההוד והדר האיירופיים אשר שוו על הועידות, משתאות ואסיפות שלהם, גם כי נתנו להן לווית חן במשכילים כפראפעסארן וגויים שמכבדים, אשר זכה כמדה כזאת כל תיאטרוך בעולם, עוד רשאי כל אדם מישראל להרהר וגם לדבר על התכונה הרבה ההיא לאמר: כי לא זו דרך ישראל ולא ממנה תבוא תשועה לישראל.

וזה לשון ספר אור לישרים דף 10: המשנים והמחדשים כל חדש האסור מן התורה, אשר המשפט הוא כי ידם על התחונה, והם המעטים, עושים את רשות הרבים כרשות היחיד להם, וכונים כמות לעצמם, לדעותיהם ולהשקפותיהם, בראש דרך הרבים שכבושה, רק מפני שאין מוחה ומעכב בם, והם מטמאים את הטהרות, ומביאים את קדשי ישראל לידי פגול ונותר. ואלה שעניניהם בראשם לראות את הנולד, מחבקים את ידיהם, מגהקים ומפהקים, ושומרים פתחי פיהם בעת לדבר, יש אשר ייאשו את לבם, יהסו את המון מעיהם באיזה מאמרים כמו "גדול השלום ושנאו המחלוקת", שיסתפקו למצא בהם שמיני שבשמינית של היתר, לבלום פיהם ולקפוץ את ידיהם מן התוכחה והמחאה. האמנם גם כי תגע יד בממונם ומה גם אל עצמם ואל בשרם, יבקשו להם היתרים במאמרים לסבלנות?... לאלה המשנים והמחדשים לא ישאלו: "מי שמכם לבונים בית ישראל בצורת בית חדש?" וכי יתעוררו בעלי נפש אנשי רגש, להזהיר את העם

ולפקוח את עיניו על המשנים והמתחדשים האלה, והצדיקו על בעלי הרגש את הדין... לאמר: "מי שם אותם לעורכי דין ומליצים של הרבוננו של עולם? אשמם כראשם!". האם לא על כן תפוג תורה ואכדה האמונה? הכי לא יתנו הסבלנים השאננים כח ביד המתחדשים להכות את בית ישראל לרסיסים?

זאת הרעה היוצאת מאת המחשים בעת לדבר, היא היתה כעמנו, היא בכל קדשי ישראל! על הסבלנים המתכבדים בשתיקתם, יביטו בעלי הרגש במנוד ראש, כעל מוגי לב קטני הנפש, שלא איכפת להו גם בראותם האמת נרמסת, האמונה נדרסת, וכל קשט ודת ממתים בנשיקה של חבה ארסית. עכ"ל.

ויה"ר שיקויים בנו חזון הנביא יחזקאל י"א, י"ט ונתתי להם וגו' למען בחקותי וגו' ובתרגום רבי יוסף, לב דחיל כו' ואתבר לבא דרשיעא כו' וכפיי הרד"ק, שיהי להם לב אחד ליראה את ה'. אמן.

פתגם האיסור נגד ראבבינער סעמינאר

בית יעקב ובני ישראל שמעו ותחי נפשכם מזקנים נתבונן הנביא יחזקאל סי' ל"ג אמר בן אדם צופה נתחייך לבית ישראל ושמעת מפי דבר והזהרת אותם ממנו והצופה כי יראה את החרב ולא תקע בשופר והעם לא נזהר ותבא החרב ותקח מהם נפש הוא בעונו נלקח ודמו מיד הצופה אדרוש ואזהרה זו לא לבד הנביא נצטוה בה אך כל רבני ומנהיגי של כל דור ודור עיין במס' שבת דף נ"ה כי נלכדו זקני הדור שקיימו כל התורה מאלף ועד תיו יען שלא מיחו בשרים הגם שלא הי' מקבלים התוכחה וכירושלמי דסוטה פ' אלו נאמרים והובא ברמב"ן בנימוקי חומש פ' כי תבא ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת אשר לא למד ולא קיים לא נאמר אלא אפי' למד וקיים ולא הקים את דברי התורה וכו' ולכן עלינו היום המצוה להרים כשופר קולינו ולקרא בגרון הבנים בנים לתורתינו הקדושה ולאבותינו הקדושים ומאמינים בה' ועולים בנתיבות עולם ככל המקובל מפי התלמוד והגאונים והמאסף לדברי אלקים חיים השו"ע ומבארי דבריו סורו סורו מבית הסעמינאר עם שונים אל תתערכו אל תלכו בדרך אתם כי כל ראבבינער סעמינאר בית און הוא כי לא ימצא דרך נכון אשר על פיו נוכל להעריך סעמינאר אשר יוכשר עפ"י דיני תורתינו הקדושה ובכל אופן שיעריכו אותו הוא מלא סיגים עמל ואון וכן יצא הדבר בועד הרבנים בשנת תרכ"ט לפ"ק בעיר אפען ומהסעמינאר יצא החושבים רעה על תוה"ק להדיח אותנו מאמונת אבותינו ואין אמן בהם להורות בכל דבר הוראה הן הנוגע ליום יום או שבתות ומועדים או הוראות איסור והיתר או לסמוך שוחטים מה גם ככל דיני אישות הוראתיהם ומעשיהם אין לסמוך ולעולם לא יוכשרו לשרת בקודש לפני עם ד' כי לאמונה גברו לתקן הדברים עפ"י דיני התורה רק לשאוף חפץ חאות נפשם יחפצו ועל כיוצא בהם אמר הנביא יחזקאל סי' ל"ד פ' ד' את הנחלות לא חזקתם ואת החולה לא רפאתם וכו' לכן קראו להם אתם דעת תורתנו מאסתם ונמאסכם מכהן לנו וכן הוא תוקף אזהרתנו שאיש ממנו אל ישלח את בנו לבית הסעמינאר כי מזרעו נתן למפירי ברית ומחטאי הרבים וכן אנחנו מזהירים ועומדים שלא להתנדב כסף או שוה כסף לבית הסעמינאר וכן מוזהר כל מורה הוראה מאתנו שלא לסמוך לתת התרת הוראה וגם אם יהי' פורש בכתב שהוא רק בדיני וושט וציה"ג מכל אלה יחדל והרכ העובר על אזהרה זו אחרי שמעה ויתן הוד עטרת התרה הוראה לאחד מתלמידי הסעמינאר גלה לעין כל כי לכבו אינו נאמן לד' וכשל עוזר ונפל עוזר. ואם יקרה מקרה לא טהור ח"ו ששימו באחת הקהלות משרת בקודש על שכם אחד מתלמידי הסעמינאר או איש אשר אין לו תורה ויראת שמים אז המצוה ואזהרה על כל יראי ד' אשר בתוך המקלה ההוא לפרוש עצמם מתוך העדה ויכתבו נפשם ונפשות ביתם תחת דגל רב כשר וגם אם יאמרו מנהיגי העדה ההוא שלום יהי'

לנו ואנחנו נקבל רב הסעמינאר או פרעדיגער ואתם תכרורו לכם דיין או מו"צ
 אך נהי לאגודה אחת וראש אחד יהי לכולנו אל תאבו להם וחלילה לשמוע להם
 להחשיך יפעת תוה"ק ולהניח שבט החובלים על גורל הצדיקים אל יתעו אתכם
 אחינו מנדינו כאמרם מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד בשלום אמרו להם
 אהבת אדם ואהבת אחים וריעות הם חיי רוחינו ותוה"ק מגדלת השלום גם
 לאויבינו ושונאינו צותה לא תקום ולא חטור אך למסיח ומדיח צותה כי לא
 נשמע אליו ואתם אם לשלום באתם אל תביאו המשחית אל תוך קהלינו. החזקו
 והיו לאנשים בכל עיר ועיר אשר ח"ו בה יקבלו אחד מתלמידי הסעמינאר כי
 תתפרדו מתוך העדה ואל יפנה לבכם לפטור עצמכם מתוך החיוב הזה כי אתם
 קשורים באנשים הבוחרים אותו בכרית משפחה או חתונים או בעסקי קנינים דעו
 כי על כל אלה נאמר ה' תגמלו זאת הלא הוא אביך קנך הוא עשך ויכוונך
 שוא תשועת אדם והאומרים כי תלמידי הסעמינאר לא ירעו להם באמונתם
 ובקיום מצות ד' כי לבכם נאמן בד' ולתורתו לא כן הדבר כי מלבד שאמרו
 רבותינו ז"ל אל תאמין בעצמך וכו' עוד הוא רשת פרוסה בפני שאר אנשים
 אשר אין אמונתם חזקה ואין יודעים להבין בין טוב לרע ויפלו בשחיתותם וגם
 הבנים אשר יולדו והדור האחרון ילכדו בפחים אשר נטמנו להם וגם כי כלל
 גדול אשר אמרו רבותינו הנטפל לעוכרי עכירה כעוכרי עבירה ודעו כי ח"ו אם
 לא תשמעו לדברינו אלה רעות שונאי ישראל גדולה מאוד רחמנא ליצלן כי
 בימים הקדמונים אם גבר האויב וקבלו עדה אחת עליהם רב החובלים והמתעה
 את עם ד' ה' ירא ד' מוגשים בנחושתים לא יכלו לצאת מתוך העדה ומקהלה
 אשר דרו בה לא כן עתה כי הרחיב ד' לנו והמלך האדיר ושרי הארץ נתנו לנו
 האויטאנאמיע לכן החוב והמצוה נגשת עלינו לעשות גדרים לכרם ד' צבאות גדר
 מזה וגדר מזה לבלי יעלו עליו השועלים הקטנים ולזאת כל ירא ד' ואוהב
 תורתנו הקדושה ימהר לצאת מתוך העדה ההיא אשר תקבל מנהיג מן הסעמינאר
 או ממפירי ברית. והזהרו בדברי רבותינו בפ"ק דאבות הרחק משכן רע ואל
 תתחבר לרשע שזה לא נאמר על מי ששולח ידו בממון רעהו כי מאיש עושה
 עול כל אחד יברח ודבר החכם בזה למותר רק המאמר מוסב במי שדיעותיו
 נפסדות וכאשר בא ביאורו בפירוש המשניות להרמב"ם ז"ל ובהלכות דיעות פ"ו
 ומדברי הנביאים הוא אשר על זה הרכו להזהיר כל הנביאים וביותר המלך
 החסיד שלמה בנו החכם מכל אדם והנה זה קול העוכר דברי הנביאים אשר
 עליהם נאמר ביחזקאל ס"י ל"ג ושמע השומע את קול השופר ולא נזהר ותבא
 החרב ותקחהו דמו כראשו יהי את קול השופר שמע ולא נזהר דמו בו יהי
 והוא נזהר נפשו מלט אשר אנו משמיעים באזני כל קהל עם ד' ואב לבנים
 יודיע אמתת פסק זו האמנו בנביאינו וחכמינו תאמנו ותצליחו בכל מעשי ידיכם
 ונזכה כי תמלא הארץ דעת את ד' דברי הבאים על החתום.

וחתמו ע"ז רובם ככולם רכני מדינת אונגארן ובראשם הגאונים וצדיקים מו"ה אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל אב"ד דק"ק פ"ב ומו"ה אברהם שאג זצ"ל שהי" אבד"ק בק"ק קאבעלסדארף ומנוחתו כבוד בעה"ק ירושלים ומו"ה אשר אנשיל זצ"ל אב"ד דק"ק טשענגער ומו"ה אהרן דוד דייטש זצ"ל אב"ד דק"ק יארמוט ומו"ה זאב וואלף זצ"ל טענענבוים אב"ד דק"ק ווערפעלמט ומו"ה ירמיה זצ"ל לעוו אב"ד דק"ק אוהל ומו"ה מנחם א"ש זצ"ל אב"ד דק"ק אונגוואר ומו"ה משה פערע זצ"ל אב"ד דק"ק פעטשניידארף ומו"ה משה לעווינגער זצ"ל אב"ד דק"ק ווייטצטן ומו"ה צבי הירש זצ"ל אב"ד דק"ק ליסקא ומו"ה שמואל שמעלקי זצ"ל אב"ד דק"ק סעלעש:

כרוז איסור

בענין בתי ספר בתערובת חול בקודש

לאחינו החרדים לדבר ה'.

לרגלי התפרסם בימים האחרונים מודעות מאת ועד המכנה את עצמו בשם ועד המפקח על בתי ספר החרדים בדבר פתיחת בתי חנוך שונים, ולמען תסוּש את בני ישראל בלבותם לצוד את ילדיהם ברשתם, התחכמו לפיכך סימני סהרה בטלפיהם ולקרוא ולכנות את „התחכמוני" הרובץ עליו אסור חמור מכבר מגאונים עה"ק ולכנותו בשם „תלמוד תורה" אשר באמת עצם ההנחך שלהם נתוק לגמרי מהחנוך הישן והקדוש לנו, ומהנהגים כמשטרים וסדרים ולמודים זרים האסורים לנו עפ"י תוה"ק, לזאת מצאנו הובה קדושה לעצמנו להודיע ולהזהיר את החרדים לדבר ה' כי האסור החמור מרבתינו הקדושים זיע"א על בתי הספר, (שקאלעס וסימינרים) כולל כל מיני בתי ספר באיזו צורה ובאיזה שם שהוא בין לבנים ובין לבנות, וחלילה לאחינו הנאמנים לד' ולתורתו להקל ראש ח"ו באיסור החמור הזה, כי מצד הדין התוצאות הרעות אין הפרש כלל בין אלו של החפשים הגלויים ובין אלו המתלבשים בלבוש חרדי, ואנו אין לנו אלא בתי התלמוד תורה הקיימים המתנהגים עפ"י המסור והמקובל לנו מאבותינו הק' משנות דור ודור ואשר ישמרו בצביונם בע"ה עד ביאת גיא"צ בב"א.

וה' ישמור רגלי חסידינו מלכד ויסיר ממנו יגון ואנחה וישיב לב בניו על אבותם בב"א.

באנו עה"ה ביום כ"ה לח' תשרי ע' תרפ"ב ירושת"ו.
 גאם הק' יוסף חיים זאננענפעלד רב ואב"ד ירושת"ו
 גאם משה נחום וואלענשטיין
 גאם מרדכי ליב רובין גאם יצחק במוהר"א פרענקל

דעת תורה של הנצי"ב אב"ד ור"מ בוואלאזין אודות
תערובת לימודי חול בקודש
הוראת הנצי"ב מוואלוזין

מכת"י בנו הגאון רבי חיים ברלין זצ"ל

"לזכרון מה שהזהירני וצוה עלי מר אבא הגאון זצלה"ה
הכ"מ, קודם פטירתו, על דבר שמסר נפשו על ענין ישיבה
דוואלוזין, שלא להכניס לתוכה שום לימוד מלמודי חול,
ולסיבה זו נסגרה הישיבה, ומזה נחלה מחליו, אשר לא
עמד ממנה, וצוה לי באזהרה שלא להסכים בשום אופן
וללא שום הוראת היתר שבעולם, ואמר שהקב"ה רמז כל
זה בתורה שאמר, "להבריל בין הקודש ובין החול", היינו
שכל עניני חול המתערבים בקודש לא די שאין עניני
לימודי חול מקבלים קדושה, אלא אף זו שעניני לימודי
קודש מתקלקלים מהם, ע"כ לא ירע לך, בני, מה שענין
זה גרם לי לצאת מן העולם ולהסגיר הישיבה, כי כדאי הוא
הענין הגדול הזה, למסור נפשי עליו.

כדברים האלה דבר אלי ביום ג' כ"ו מנחם-אב שנת
תרנ"ב בווארשא".

ביום ג' לחודש תשרי תרע"ג נתבקש רבינו לישיבה של
מעלה, ומפני המקטרגים אושר כתב ידו ע"י הבר"צ, ובו הם
מדגישים שכתב יד הרב הוא:

נתברר לנו הכר"צ הח"מ כת"י הגאון הצדיק ר' חיים
בערלין ז"ל, שזהו כת"י ממש, ואשרנוהו וקיימנוהו כדחזו.

וע"ד האמו"צ בעה"ת ז' טבת שנת העת"ד

הכר"צ עה"ק ירושלים ת"ו

נאום משה נהום חאלענשטין

נאום צבי פסח פראנק

נאום חיים מענדיל בהרא"ש ז"ל

כרוז איסור בענין לימודי חול בישיבות

שמועה שמענו שיצאו אנשים לפרוץ גדרן של גאוני
קדמאי צדיקי יסודי העולם ואמרו להכניס למודי חול
בישיבות הקדושות.

כידוע מטרתן של הישיבות היא לגדל גדולי תורה
אשר יראת ד' היא אוצרם, מעוטרים במדות טובות
ובהנהגה ישרה וללא שום תערובת למודי חול ח"ו.

והנה אך למותר לבאר חומר הדבר כאשר ידוע
ומפורסם למדי דעת גדולי הדור בארץ ובחו"ל מקדמת
דנא אשר הזהירו בדברים חוצבים להבות אש לא להכניס
זמורת זר בכרם הישיבות הקדושות ולא להלכד ברשת
ההשכלה האוכלת מנפש ועד בשר. אך כאשר בזמן
האחרון ישנם כאלה אשר נפתו לעצת היצר הרע להכניס
למודי בית-ספר תיכון בישיבות.

על כן באנו באזהרה גדולה להרים מכשול מעם ה'
ולהודיע כי דבר זה טומן בחובו סכנת חורבן והרס
לשארית פליטת תורתנו בארץ הקודש וחלילה לפתוח פתח
להכניס בישיבות לימודים תיכוניים.

ואליכם אחינו בני ישראל זרע קודש אברהם יצחק
ויעקב, שדברי תורתנו הקדושה חביבים עליכם — נקרא
בקול גדול

אל תפרצו פרץ בחומת החנוך הקודש של בניכם
ואל תשנו את הגבולות שגבלו לנו הראשונים —
כמלאכים,

מסרו את בניכם לישיבות הממשיכות בעבותות-אהבה
את מסורת הישיבות בישראל בלא כחל ובלא שרק, אל
תעדיפו את הברק של חיי-שעה על פני אור עולם של
חיי-עולם.

ושומע לדברינו ישכון בטח ויזכה לראות מהרה
בהרמת קרן תורתנו הקדושה בביאת גוא"ץ בב"א.
וע"ז באנו עה"ח חודש טבת הא שתא תשכ"א לפ"ק
בעירנו הקדושה ירושלים ת"ו.

דוב בעריש וויידענפעלד יחזקאל אברמסקי

אליעזר יהודא פינקל יחזקאל סרנא

יעקב ישראל קניבסקי

בענין תערובת לימודי חול בישיבות ובית חרושת לרבנים

מטעם רבותי הגה"צ הביד"צ דפניה"ק ת"ו

אזהרה חמורה

ולעפה אחזתנו לראות כי נוסף לפירצות מצד חוגים שונים בחומות בתי הת"ת המקודשים מדור דור.

הנה עתה קמו אנשים לקעקע את היכלי הישיבות והכוללים הק', והקימו „מדרשה גבוהה לתורה“ במטרה ל"הכשרת רבנים" דבר שכבר נאסר בשעתו ע"י גאוני קדמאי בארץ ובחול, והוא זמורת זר בכרם בית ישראל, שדינה כבתי ספר שהוחרמו מקדמת דנא ע"י מרנן ארזי הלבנון וצוק"ל.

מאז ומעולם היו הישיבות והכוללים קדושים רק ללימוד התורה, וההוגים בה כראוי זכו להוראה, בלי תכניות זרות להכשרת-רבנים, כבית חרושת להקמת רבנים ומנהיגים רחנניים. המדרשה המסוכנת הזאת מגמתה ברורה, וכפי שפירסמו בעצמם, שהיא ל"מדע ומחשבה והשתלמות כללית" ולהקים רבנים שיהא להם השכלה וידיעה בחכמות זרות, במסוה של "מחקר אמונה ומקרא".

הננו איפוא בכח בית-דין שליהותייהו הגאוני קדמאי קא עבדינן ומכריזים על מדרשה זו שהוא מקום אסור, דינו כבתי ספר המוחרמים רח"ל, וחלילה לשום ברי-תורה להיכנס ללמוד בו, בשום הוראת היתר כלל, ויזהרו מגחלתן של רבותינו הראשונים כמלאכים נבג"מ.

והחובה על כל מי שבידו למחות, לעשות בכל האפשרות שלא תתקיים ח"ו במה מסוכנת זו בארצינו הקדושה, אשר תלכוד ח"ו בני תורה תמימים ברשתה ללימודים זרים ודעות כוזבות רח"ל.

והכרזנו את יום א' כ"ט טבת ער"ח שבט יום היא"צ של כ"ק מרן רשכבה"ג מהרי"ל דיסקין זיע"א לתענית חצי יום לעורר רחמי שמים, לבטול הגזרות ורדיפות הדת, בו יתענו הגברים מנן י"ח ומעלה, והחלשים יסדו את התענית בצדקה.

והשומעים לדברנו ישכנו בטה שאנו, ותבוא עליהם ברכת טוב

הכ"ח בכח התורה הביד"צ דפניה"ק חובבי"א טבת תשל"ב

נאם יצחק יעקב ווייס ראב"ד פניה"ק ת"ו

נאם משה ארי' פריינד

נאם ישראל משה בלאאמנ"ר הגה"ק מהרי"צ דרשינסקי וצוק"ל

נאם אלי' זלאטניק

ברכות דף ל"ה ע"ב : א"ר חנינה בר פפא כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה וכו'. ושם, חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים. וברש"י שם : לפי שהוא מיקל רואים האחרים ולמדו ממנו לעשות כן ליהנות מן העולם בלא ברכה, ולכך נקרא זה המיקל חבר לאש משחית. לירבעם בן נבט : שחטא והחטיא את ישראל כך הוא חוטא ומחטיא.

הפרסומת המבישה מהמוסד המתנהלת על ידי בהמ"ס אגרות משה להחטיא את הרבים לדורות במינות כפירה ועקירת הדת רחמ"ל

The English Department

A well-known, highly respected Yeshiva, Mesivtha Tifereth Jerusalem teaches close to 500 youngsters, almost all on scholarships, to become better Jews and better Americans. At Mesivtha, they learn all the courses needed to give them a better understanding of Jewish life and traditions, and the full range of courses needed to meet New York State Regents requirements. Chumish, Talmud, English, Hebrew, Science, Mathematics, History and more — the students learn all these subjects to become better Jews, to lengthen the thread of Jewish tradition and culture, and to become better Americans.

HISTORY OF THE MESIVTHA TIFEREH JERUSALEM

Realizing the need for greater educational facilities for an expanding Jewish population in this city, a group of prominent East Side Jews, founded the Talmud Torah Tifereth Jerusalem in a small building at 87 Eldridge Street in 1907. The school was an immediate success, because ever larger quarters became necessary. The school was moved first to 115 Hester Street, then to 240 Madison Street, then to 13 Montgomery Street, and finally to two old adjoining buildings at 145 and 147 East Broadway. On these two lots the present six story building was erected in 1912.

Various departments were gradually added. A Dining Room was opened in 1913 to feed the numerous poor children who flocked to the school. In 1924 the Elementary English School was organized, and in 1929 the High School Department was started, thus providing the students with the opportunity of continuing their parochial education until college.

The Hebrew Department

The Hebrew Department teaches Elementary Hebrew, Intermediate Hebrew, and courses at the Rabbinical Seminary. The academic standard of this department is very high and the scholastic achievement of the students has been unreservedly praised by all visiting Rabbis and educators. The entire Hebrew faculty has been carefully chosen for scholastic achievement and ability to teach Jewish American children.

In 1937, we inaugurated two important departments one of them being The Rabbinical Seminary. The first sixteen men were ordained as Rabbis in June, 1944. In the other new department — was Dormitories opened by the Mesivtha to accommodate out-of-town students. Today students from all over the United States receive a complete rounded education at Mesivtha.

The English Department teaches at the Elementary School, in classes to 8-B, and give a complete four year High School course. This department is under the supervision of the Department of Education of the State of New York, and students study for state regents examinations. They have consistently attained an extremely high average; and are qualified to enter leading universities.

At the head of the English faculty of 19 licensed and experienced teachers is the Principal, a highly trained and capable educator.

YESHIVA OF STATEN ISLAND

Keeping with its tradition of providing the best in Hebrew and English education to Jewish youth, the Mesivtha took a bold step, opening a branch in Staten Island, New York. There, far from the distraction and tumult of the city, a select group of brilliant students from all over the country pursue high school studies. Living on the beautiful country campus, they combine intensive Torah and English studies with total Torah living.

דער צוועק פון דער מתיבתא תמורת ירושלים איז צו דערצוהען א רוך וועלכער זאל שפעטער קענען ווערען דער פיהרער און באשיצער פון ארמאדאקסישען אידעני-טום, און דארום ליניס זי צוויי פיל נעוויכס ניס נאר אויף די אידישע למידים, ווי נכרא און תוספות, וועלכע זיינען דער עיקר פון אידענטום. נאר אויך אויף דער הנגנה פון די תלמידים, דערצוהען זיי אין ניסס פון „יראת שמים“ און אויך וועלמליכע למידים ווערען געלערענט אין אמת'ן אידישען ניסס.

To raise a generation of leaders and protectors of Orthodox Judaism is the aim of the Mesivtha Tifereth Jerusalem. That is why we put so much stress not only on Talmud and commentaries which contain the most important rules on Judaism, but also on behavior. To raise our pupils in the fear of the L-rd, even the secular studies are carried on in the Jewish Spirit.

The Mesivtha Tifereth Jerusalem Today

Mesivtha Tifereth Jerusalem has acquired for itself a truly enviable reputation as one of the foremost Jewish educational institutions in the land. As generations of students, steeped in the traditional culture of our ancestors, return to their respective communities to assume communal leadership they become greatly instrumental in the perpetuation of Jewish ideals in this country.

מכתב פסקרפ

בענין חיזוק התורה

וכבוד התורה

זל"ג

אמרינן בסנהדרין מ"ט, כתיב (יהושע א) כל איש אשר ימרה את פיך לכל אשר תצוונו יומת יכול אפילו לדברי תורה תלמוד לומר רק חזק ואמץ פרש"י אכין ורקין מיעוטיין שאם בא המלך לבטל דברי תורה אין שומעין לו, ע"כ –

הנה פסוק זה נאמר על יהושע וגם על דוד המלך כדאיתא בגמרא הנ"ל עיי"ש, ושם בדף ועמוד הנ"ל משבח את אבנר שלא ציית לשאול נגד התורה (להרוג נוב עיר הכהנים) וכן משבח את עמשא שלא ציית לדוד לבטל מעסק התורה (כשצוה לו לאסוף את העם) ומגנה את יואב שציית לדוד להרוג את אוריה, עיי"ש כל הענין.

דוד המלך בעצמו משבח את מי שלא ציית לו ומגנה את מי שציית לו כנגד התורה. כמבואר למציין בקרא ובגמרא הנ"ל.

ובהריות (ב' ע"א) הורו ב"ד לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה והלך היחיד ועשה שונג על פיהם פטור (מלהביא כשבה ושעירה הואיל ותלה בב"ד ועשה על פיהם, – רש"י), הורו ב"ד וידע אחד מהן שטעו או תלמיד והוא ראוי להוראה והלך ועשה על פיהם הרי זה חייב מפני שלא תלה בב"ד, ומקשה בגמרא כיון שהגיע להוראה והוא תלמיד חכם אם כן מויד הוא דהא ידע שטעו ומויד אינו מביא קרבן, ומשני שטעה במצוה לשמוע דברי חכמים (אפילו למעבד איסורא – רש"י) פי' שזה היה השונג שחשב שגם למיעבד איסורא מצוה לשמוע דברי חכמים אבל ידע שזה אסור.

וכתב מהר"ם שיק יו"ד של"א בסוף התשובה זו"ל: ואפילו ב"ד הגדול אם טעו אסור לעשות כדכריהם כמבואר ברמב"ם בפ' י"ב משגגות, זו"ל הרמב"ם סוף פ"ג משגגות: הורו ב"ד בשגגה וידעו הקהל שטעו ושאיין ראוי לקבל מהן ואעפ"כ עשו הקהל על פיהם וכו' וכל העושים פטורין מן הקרבן מפני שמוזדין הן שהרי ידעו שטעו ושאיין ראוי לעשות, עכ"ל – הרי שאין שייך אמנות חכמים למיעבד איסורא, ומי לנו גדול מיושבי לשכת הגזית.

ובכנא בתרא (י' ע"ב), יוסף ברי' דר' יהושע חלש אינגד א"ל אבוה מאי חזית א"ל עולם הפקך ראייתו עליונים למטה ותחתונים למעלה א"ל עולם ברור ראת וכו' –

וכתבו התוס' ד"ה עליונים וכו' פי' ר"ח דאמרו הגאונים שקבלה בידם רב מפי רב דעולם הפוך היינו שראה שמואל דהוה יתיב קמיה דרב יהודא חלמידיה, משום דמיחה בשמואל בפרק כמה בהמה (שכת נ"ה ע"א) גבי ההיא איתתא דאתיא וצוחא קמ"י דשמואל ולא אשגח בה א"ל רב יהודא לית ל"י למר אוטס אזנו מזעקת דל וגו', עכ"ל.

ובסנהדרין (ו' ע"ב) מניין לתלמיד שיושב לפני רבו וראה זכות לעני וחובה לעשיר מניין שלא ישתוק שנא' לא תגורו מפני איש ואמר ר"ח לא תכניס דבריך מפני איש. ופרש"י ובא דין לפני רבו ולא לפניו וראה התלמיד זכות וכו' ורבו טועה בדין מניין שלא יחלוק כבוד לרבו וישתוק ת"ל וכו' ועיין שבועות (ל"א ע"ב).

ואמרינן בתחלת יומא שמשביעין את הכ"ג והוא פורש ובוכה והן פורשין ובוכין שחשדו למי שמעשיו סתומין.

וכן ענין יוחנן כ"ג שהוזכר שם דף ט' ובברכות כ"ט ע"א ששימש שמונים שנה בכהונה גדולה ולבסוף נעשה צדוקי.

ובסנהדרין צ' ע"א תניא ר' יוסי הגלילי אומר הגיע תורה לסוף דעתה של עכו"ם לפיכך נתנה תורה ממשלה בה שאפילו מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו (פרש"י, כלומר אפילו תראה אותו נביא מושל ועושה כרצונו דכתיב ונתן אליך אות או מופת). תניא א"ר עקיבא חס ושלום שהקב"ה מצמיד חמה לעוברי רצונו אלא כגון חנניה בן עוזר שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר (פרש"י כגון חנני' הנביא והא' ונתן אליך אות או מופת בעודו נביא אמת יתן לך אות בנבואה אחרת ולבסוף כשיחזור להרשיע יאמר לעבוד עבודת כוכבים וסמוך עלי שהרי מוזק אני על ידי אות ומופת שנתתי לך כבר).

וכתב רבינו חננאל, ולמען נסות את ישראל השרה שכינתו עליו בתחלה שידע הקב"ה כי ישוב ויסרח באחרונה ובשביל זה הניחו בעולם פי' כגון זה מזהיר הכתוב אל תשמע לו, עכ"ל (בכמה דפוסים נשמטו דברים אלו).

והכתוב מזהיר לא תגור ממנו (דברים י"ח כ"ב) ופרש"י לא חמנע עצמך מללמד עליו חובה ולא תירא ליענש עליו.

הרי בדבר שהוא נגד התורה אין כאן ענין של אמונת חכמים — ובודאי אשר דעת בעלי בתים הוא היפך דעת תורה ולא משגחינן בהו.

וכתב מרן זצוק"ל בויואל משה (ח"א קנ"א) וז"ל: וכבר אמרתי כמה שאמרו חז"ל ביבמות ק"ב ומנחות ל"ב שאפילו אם יבא אליהו ויאמר אין חולצין בסנדל אין שומעין לו, וכעין זה מצינו כמה פעמים בש"ס, ואינו מובן הלשון שאמרו על אליהו אין שומעין לו, שזה דבר שאינו במציאות, שכיון שאין שומעין לאליהו בכך הוא בשביל שהוא היפך האמת וההלכה, א"כ בודאי שאליהו לא יאמר דבר שהוא היפך האמת וההלכה, וא"כ אי אפשר שיבא לידי כך שנצטרך לומר על אליהו שלא לשמוע לו, והול"ל שאפילו אליהו לא יוכל לומר אין חולצין בסנדל, ומוה נדע הכל, ומדוע אמרו הלשון אין שומעין לו, שאין זה לכבודו של אותו צדיק, גם אינו במציאות -

אלא, שודאי ידעו חז"ל שאליהו לא יאמר כן, אבל חששו שמה יהי איזה גדול הדור שיטעה בזה, ויטעו כל העולם אחריו מחמת גדלו לשמוע אליו אף כמה שהוא היפך האמת, ולכן הפליגו בדבר שאף לאליהו אין שומעין מה שהוא היפך האמת, ותו ליכא למיטעי, ואילו היו אומרים שאף אליהו לא יוכל לומר כן עדיין הי' מקום לטעות באיזה גדול לשמוע אליו אף אם אומר היפך האמת, כי לא אמרו כאליהו אלא שלא יאמר אבל לא על מי שהוא אומר, ולכן אמרו דברים ברורים ומפורשים שאף לאלי' אין שומעין בכהאי גוונא ולא חששו אף לכבודו של אליהו ו"ל להגיד עליו לשון זה כדי שלא לבא לידי טעות בדורות האחרונים העלולים לטעותים גדולים ונוראים בעון הדור ר"ל. הכתבונן בזה יוכל להבין מה שא"א לבאר יותר בכתב, עכ"ל.

ויש עוד כמה ענינים כאן ויבואו לקמן בס"ד. והרמב"ם בהלכות יסודי התורה פ"ח וט' וי' מבאר בארוכה שאפילו לנביא מוחזק אין לשמוע נגד התורה.

הוצרכנו להארץ בזה מפני שבזמנינו נשתכש הענין הזה מאד, והוא הוא הגורם להתורבנות הגדולות.

וכבר מצינו לגדולי עולם וצדיקים גדולים שחז"ל מעידים עליהם שהיו צדיקים גדולים, ונכשלו באמונת צדיקים בלתי נכונה כזו, והכשילו כל ישראל בעבודה זרה בדור ההוא ובדורות הבאים, עד שגרם לגלות וחרבן עשרת השבטים.

כדאמרינן בסנהדרין ק"א ע"ב בענין ירבעם בן נבט ובענין יהוא, וז"ל: ויועץ המלך יעש שני עגלי זהב ויאמר אליהם רב לכם מעלות ירושלים הנה אלהיך ישראל אשר העלך מארץ מצרים ושם את האחד בבית אל ואת האחד נתן בדרך, מאי ויועץ, אמר רבי יהודא שהושיב רשע אצל צדיק אמר להו חתמיתו על כל דעבידנא, אמרו לי' הין, אמר להו מלכא בעינא למיהר, אמרו לי' הין,

כל דאמינא לכו עבידתו, אמרו לי' הין, אפילו למפלא לעבודת כוכבים, אמר לי' צדיק ח"ו, אמר לי' רשע לצדיק ס"ד דגברא כירבעם פלא לעבודת כוכבים אלא למינסינהו הוא דקא בעי אי קבליתו למימרי' (פרש"י, לנסינהו בעי אם דעתנו שלם עמו נחרצה בדבר, וכך הי' מטעה רשע לצדיק עד שהיו כולן חתומים שהן היו רוצים, ושוב לא היו יכולים לחזור בהם). ואף אחי' השילוני טעה וחתם (פרש"י, דסבר לנסינהו אתי וחתם באותו מעשה) דהא יהוא צדיקא רבה הוה שנאמר ויאמר ה' אל יהוא יען אשר הטיבות לעשות הישר בעיני ככל אשר בלבבי עשית לבית אחאב בני רביעים ישבו לך על כסא ישראל וכתיב ויהוא לא שמר ללכת בתורת ה' אלקי ישראל בכל לבבו לא סר מעל חטאת ירבעם אשר החטיא את ישראל, מאי גרמא לי' וכו', רבא אמר חותמו של אחי' השילוני ראה וטעה, ע"כ.

הנה יהוא צדיקא רבה, הי' לו אמונת צדיקים כזה ועי"ז נשאר עגלי ירבעם והחטיא כל ישראל ועי"ז גלו לבסוף.

וגם אחי' השילוני נכשל כמה שהאמין לירבעם שהי' גדול מכל דורו כדאמר התם דף ק"ב ע"א שירבעם ואחי' השלוני כל תלמידי חכמים שבדור דומין לפניהם כעשבי השדה ושכל טעמי תורה מגולין להם כשדה.

אלא לא הי' לו ליהוא להאמין או להתבטל מפני חותמו של אחי' השילוני אע"פ שהי' נביא מפורסם גדול הדור ורבו של אליהו הנביא, והי' מיוצאי מצרים, והכיר את משה ואהרן ולמד אצלם, והכיר את כל גדולי הדורות עד ימיו, וכל זה לא הי' צריך לפעול על יהוא, כי נגד התורה אין שיך אמונת צדיקים יהי' מי שיהי'.

אבל מפני שהי' ליהוא אמונת צדיקים כזה שיש היום לבני דורינו, להאמין ולהבטל לצדיקים נגד התורה לכן נכשל והחטיא כל ישראל, וגרם כל החורבן. ואע"פ שלפני זה הכשולן הי' צדיקא רבה כעדות חז"ל, עכ"ז כפי' יחי כפי' וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה פרש"י בקש לברכם ונסתלקה שכינה ממנו לפי שעתידי ירבעם ואחאב לצאת מאפרים ויהוא ובניו ממנשה, ויאמר מי אלה מהיכן יצאו אלה שאינם ראויים לברכה, ע"כ. הנה עד כמה הי' גדול כח הרע הזה אשר שרשו. נצמח מאמונת צדיקים מסולפת, שהטיל פגם בכל שבט מנשה עד למעלה, ועון זה הי' נרגש וניכר יותר מהכל, עד שיעקב הרגיש את הסתלקות השכינה, בשביל מי, בשביל יהוא צדיקא רבה.

היה"ר אשר כתב מרן אמו"ר הגה"ק זצ"ל בערב פסח תרס"ט בעת אשר שרף הסי' חיצונים והמשכילים אשר אסף מאת הבחורים בזמן ביעור חמץ ובא לביתו ואמר היה"ר וכתבו ואמר הפני שיבוא בדפוס ונעתק אות באות מכת"ק:

יהי רצון מלפניך ד' אלקי ואלקי אבותי כשם שאנכי באתי לבער את ספרי החיצונים והמשכילים אלה, כן יסור את הצפוני מזרע ישראל וכיותר מן הבחורי חמד אשר ההשכלה מצאו קן בלבם ובמוחם והיצר מבלבל מחשבותם, בעל הרחמים ירחם עליהם ויטע בקרבם אמונת הבורא ואמונת הצדיקים כד"כ ויאמינו בד' ובמשה עבדו ועתה בזמן ביעור חמץ אשר הוא עת מוכשר על זה לגרש ולבער את השאור שבעיסה הטמון בקרבנו יעלה תפלה זו לרצון לפני ארון כל, אמן כן יהי רצון.

(מספר עטרת ישועה על התורה
מהגה"ק יהושע הורוויץ מדזיקוב)

מכתב מהחזון איש בענין למודי חול

— — מנוי וגמורה בסודם של רבותינו גדולי הדורות שלא להרשות לימודי חיצוניות לבני הישיבה בזמן שקידתם בתורה בהתלהבות נעורים, וראו את זה למפסיד בטוח, ורובם נתקלקלו אם במדה גרושה או מחוקה או במקצתם וקבעו למשפט ללחום בזה מלחמת מצוה. — — והרני מאחל לך הצלחה להחלץ מהאונס ושיהי' לך היכולת לשקוד בתורה בלי הפרעות כנפשך הטהורה.

אי"ש

(מרן בעל ה"חזון איש" זצ"ל)

ויראו מתי מספר, בקום ישני עפר, וכחקוע שופר וכנשווא נס הרים:
ומראש הומיות, תרננה פיות, וממעונות אריות, ומהררי נמרים:
ועל הר הגליל, נהלך בחליל, ואז תחפוץ כליל, ואז יעלו פרים:
ככתוב אז תחפוץ זבחי צדק עולה וכליל אז יעלו על מזבחך פרים:

(אזהרות לריש אכ"ג)

ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום

זכרון לנשמת

אמי מורתִי

מלכה קיילא בת יעקב קאפל

נפטרה י"ג אייר תשכ"ח

יזכור ה' אותה לטובה

בעבור שבנה עוסק בהדפסת ספרים

לזכות את הרבים

ותנצב"ה

ופתח ישראל שמת אל החקים ואל המשפטים אשר נוך יי אלטינו . זה עירך
וראה תם חמה כו רר לך בין מבין את אשר לפיך . ככט נא וראה את המהות אשר
עשה כי עד פה לא עשיתי תאוונת רק סלגתי לפיך ראשי אלפי ישראל כלבאחוס סמס
הגבורים אשר לדור